ЗЛАТИЈНСТВО

[illegible], Slavko

СЛАВКА ЗЛАТОЈЕВИЋА.

У ЗЛАТНОМ ПРАГУ 1851.

У штампарији синова Богомиља Хазе.

ЗЛАТИЈНСТВО

Slavko

СЛАВКА ЗЛАТОЈЕВИЋА.

У ЗЛАТНОМ ПРАГУ 1851.

У штампарији синова Богомиља Хазе.

ЗЛАТИЈИ

И

СВАКОЈ ВРСНОСТИ!

И било је и битиће певања, док је свести и док је мисли човечији! Песме узбуњују и умирују свест, узвишују свест — и чине човека свесним човеком. И за то певци јесу добри људи, и за то де се пева ту нема ни пакости ни злобе. — И за то и ја певам. И ја хтедох својим певањем да омилим и полепшам свест човечанску. А то све, у животу милости, врсности и народности српске и славенске.

Наши учени људи певају и певају и много и много. Сви — по вољи — певају српски. Али их је мало и мало који певаше као што нам Србима ваља певати.

Ја знам да је сада почео Бранко. И почео је Прерадовић. Сваки по своjем начину. И за руком им изиђе, — прави свет призиаде их!

И ја бих хтео српски певати. Јесам ли дошао камо хтедох, то ће пресудити људи. Али

нек суде људи који имају праве и као сунце сјајне свести. Бранко хтеде да штампам песме, јер рече, да су ми — по ствари — према његовима, од друкчије врсте.

Сваки народ има у свему својега духа. И у науци. Дакле и у певању. Да је тому тако особито у нас Срба и Славена, о тому мудри не ће ни сумњати. А другима вељу нек знају да је тако. И вељу им, да ћемо и у певању тек онда далеко ославити славу српску, ако успевамо као што пева наш народ. Узмимо песму у којој народ пева, — има ли онда од оне песме боље песме? Наш народ певањем надмудрао је све народе. И наш народ својим певањем натпевао је све наше учене певце. Нашег Филипа и Кузмана певца нико заменити не море! — И у својем певању народ показао је ученима да је најврснији народ. И Славенима показао је да је по животу и по вољи највећи Славен. И за то само велика хвала В. Ст. Караџићу, и сваком, који нам скупио на-

родне песме. А никад грдња, — што јавља злобну а јадну душу. Нашим слепцима вечита слава! С њима осветла нам се образ у света учена! Који инак мисле, нек ћуте, да се не срамоте пред мудрим светом!!

Узгред вељу Чесима! — Чеси поред душманства немачког много изгубише од свести и живота народног. И они ту свест хоће да подмире књигама. А ја им се дивим, зашто не преводе наше народне песме? Наше песме обавестиле би Чехе у јуначком, народном и славенском лепом животу. Ја мислим — наше народне песме биле би за чешке ране најбољи мелем. Наш народ пева. Уз песме пије вино а бије душмане. И наш народ уз песме сећа се српске краљевине и царевине! И за то напредује! А зар све ово не би помогло Чесима?

Наши садањи учени певци, јесу тим гори, чим већма мудрују, пак по мудрости не ће да певају како им народ пева. — Наше учено певање мора прећи и у науке. Али и ту и тело

и рухо мора нам народно бити, и тек онда је добро. И само за то јесте „Венац црногорски“ — књига владике црногорског — најврснија књига од те руке.

Узгред хтедох споменити деобу наших народних песама. — Има наших песама од милости, јунаштва, и од старина наших. Ја сам узео од прве врсте, да тако узбуним племенитију свест. И да после на њојзи дела делам а наговестим лепши живот. — И успут хтедох рећи ко је у нас учен и ко добро пева — те тако велича славу српску.

У својим песмама све свуда је „Златија!“ Ја знам да све на свету зовемо именом. И за то се у мене љуба називље Златија!

Сад доврших шта хтедох. Пак јесам Србима Србин, Славенима Славен, а свакому човек

У Златном Прагу по Видовом дну 1850.

СЛАВКО ЗЛАТОЈЕВИЋ.

Де је што?

*

на стр.

☞ На страни 44 после 8 реда читај:

Црном косом сиграх се
Црну косу замрсих
А од моје дивоте
И од тешке милоте и. т. д.

На	страни	50	место	намастиру	читај	манастиру
—	—	55	—	убојата	—	убојита
—	—	88	—	Сироће	—	Сироче
—	—	106	—	здразља	—	здравља
—	—	107	—	венец	—	венац
—	—	111	—	види	—	виде
—	—	126	—	јунија	—	јулија
—	—	141	—	Србипа	—	Србина

Српска молитва.

Ој ти сунце и сунашце јарко
Нит ти друга, ни од друга гласа
Нит је твоме подобнога стаса!
Јеси сунце за око малено
Ал за већа дела си створено!
Твоје бело не сагледах лице
Све са тешке са лепоте твоје
Ал ти мени разгрејаваш срце. —
Јарко сунце божије љубимче!
Моли бога, па загревај Славство
Нек ти сила нег икада већа!
Нека пређе процвати нам срећа!

1. деп. 1845.

Мастионица без злата златна.

Ој мастило мој пушчани праху
Бело перо моја шара пушко
До сад сте ми моје верне слуге
Верне слуге без станишта биле,
Не могох вас моје верне слуге
Не могох вас удворити лепо
Ни по души удомити право,
А сад чујте моје верне слуге:
„Имам дома и баш слична крова
Нит је златан ни од злата ливен
Но је златан што је Злата мога.
У том ћу вас моје верне слуге
Вас ћу слуге сада удомити
Да вам нико не наноси вреда
Да вам нико не саломи крила
Вас ћу верне овде удворити
Не бил мене и од сада слуге
Верне свагдар у послуги били
Те се тако захвалили вили.“

11. окт. 1846.

Светковање.

Миловање благовање
У младости царевање.
Бели дани миловања
Да пуни сте радовања!
Онда славим светковину
Онда душа веселија,
Онда с' левше рађа сунце
Левше рађа сјајнье светли.
У милости у младости
Поред моме бела лица
Онда мени два су сунца
Од два сунца већа сила
И стазица светлија ми
Не бих нигдер заишао
И срећу бих уловио —
У светлоћи нема тмине
Прикрити се не би могла!

11. децембра 1846.

Мастионица без злата златна.

Ој мастило мој пушчани праху
Бело перо моја шара пушко
До сад сте ми моје верне слуге
Верне слуге без станишта биле,
Не могох вас моје верне слуге
Не могох вас удворити лепо
Ни по души удомити право,
А сад чујте моје верне слуге:
„Имам дома и баш слична крова
Нит је златан ни од злата ливен
Но је златан што је Злата мога.
У том ћу вас моје верне слуге
Вас ћу слуге сада удомити
Да вам нико не наноси вреда
Да вам нико не саломи крила
Вас ћу верне овде удворити
Не би л мене и од сада слуге
Верне свагдар у послуги били
Те се тако захвалили вили.“

11. окт. 1846.

Светковање.

Миловање благовање
У младости царевање.
Бели дани миловања
Да пуни сте радовања!
Онда славим светковину
Онда душа веселија,
Онда с' левше рађа сунце
Левше рађа сјајње светли.
У милости у младости
Поред моме бела лица
Онда мени два су сунца
Од два сунца већа сила
И стазица светлија ми
Не бих нигдер заишао
И срећу бих уловио —
У светлоћи нема тмине
Прикрити се не би могла!

11. децембра 1846.

Благо је што је драго.

Волим драго нег царево благо
На част слава а и сјајна круна
Круна ми је ограднна трула
А сво царство као српско ропство
Кад са њима ни Златије нема.

Срећан пастир у колеби својој
Нити знаде нити жели више
Јер он вели дано ми је с више
Како тако ма ми је суђено
А ја имам у колеби драго!

Дајте мени колебицу пусту
Уз колебу бело стадо јањца
У колебу ту Златију мому,
Колебица баш цареве куле
А Златија биће сјајна круна
Па ћу имат' свеколико благо,
Јер је благо што је срцу драго.

25. јан. 1847.

Лепо око јесте гърко.

Лепа ти је сва Златија моја
Лепа ти је да је левше нема.
Очи су јој звезде преходнице
Земљом ходе а до неба светле.
Лице јој је лабудово перје
А на лицу румен од ружице
Но је румен од румена левши
Кад зрумени онда зора зори!
Што је лице од ружице левше
За то јадан много и не хајем
Ал су очи чудновате моћи
Плаве очи прострелише срце — —
Што ћу боже преболети не ћу!

11. фебр.

Дева славуја натпева.

Славуј тицо малена си
Моја љубо лепа ти си!
Славуј тицо лепо појеш
Зелен лугу — твоји двори
С тобом двори веселији
Зеленило зеленије. —
Славуј тицо мила ти си
Моја љуба милија је:
Када поје тад све виле стоје
Па се диве и већ[illegible] оживе!

Једном злато [illegible] попева
Дивна чеља [illegible] се туна
Једна ви[illegible]рима вила
С неба [illegible]дружини била
Па о[illegible] јој обра[illegible]
Он[illegible]ромоте [illegible]

Моја вила.

Српска вила гором шеће
Гором шеће онде леже;
Моја вила душу веже
Па у души постељ стере:
За то јадан тешка душа
С тога крвца пуна јада!

Српске виле бели двори
Бели двори — црна гора,
Моје виле златно место.
Злато вилу позлатило
Сувим златом окитило
Божју душу омилило.

Моја вила танка струка
Танка струка па висока.
Моје виле очи плаве
Па те очи виле славе
Тој лепоти све се диве.

Моју вилу виле грле
А од злобе сузе лију, —
Мојој вили добра желе
А у себи мучки веле:
„Јао селе нама леле
Уз лепоту наше сеје
Све дивоте нестануле!“

* * *

’Вака вила моја мила
А Златија здрава била!
Нек се диви с неба вила
Каку мому момче има!

25. фебр.

Моме очи најбоље су звезде.

Све те звезде на небесах
Јесу створи од божества
За неуке од чудесах.
Све те звезде у поноћи
Јесу ноћи од помоћи. —
Јесу звезде од врлине
Ал Златија од милине:
Њене очи јесу звезде
Ал те звезде не заходе
Дању ноћу очи светле
А с тога се мени миле
И с тога ми здраве биле!

1. марта.

Јади за братом

Ја имадох веље благо
Веље благо суво злато,
Жуто злато омиљело.
Ја га метнух посред срца
Ту се злато окућило
Њим се јадан поносио. —
И од злата беше воће
Једно воће — од јабуке.
Јабука се руменила
Јоште златна лепо сјала,
Али куку што ћу куку
Чудни ветар задувао
Опануло златно воће
А у сиње јадно море. —
Нестануло моје среће
Увенуло моје цвеће
— Баш од крви и од срца. —
Тужно срце затужило:
„Куку брате куку злато!
Куку моје лепо цвеће
Што си зелен увенуо?

Што си млађан преминуо?
Што ме јадна оставио?

* * *

Неста блага неста брата
Али оста суво злато
Оста злато лепо име —
Симеуна божја чојка. —
На том благу нема хрђе
Па се светли и светлиће
Сродне душе утешиће
Моје јаде утишаће, —
Тако брата заменити!

1. априла 1847.

Жалост за Златијом.

Румен ружо лепи цвету
Чијем ли те венцу плету?
Зашто богом мила ружо
Не сплете ми мало венца
Нешто венца с' твога лица?
Лепа ружо румен ружо
Чије ли ћеш дворе левшат'
Уз које ћеш срце цвасти?
Ао момо с неба ружо
Јеси л' ружо моје цвеће?
Ја те ружо сузом сија'
Ја те ружо душом крија'
А у срцу — мојој души
Врелом крвцом зањевао!
Шта ти момо додијало
Каки јади дотиштали
Те ме момо не гледала?

* * *

Леп ми цветак поцватио
А још левше мирисао, —
Ма тај ветар чудни ветар
Опет јадник задувао
Однесе ми и вас мирис,
Обоље ми моја душа
Поцрниће свака срећа
За менека нема лека!

11. априла 1847.

Болест гора је од туге.

Јесте мучно туговати
Ал је грђе боловати.
Туга срца милостива
У тој тузи сјаје сунце —
Па и цвате румен ружа.
Но је боља тужна мука
Сва од страшна црна мрака, —
Нит ја видох црња мрака
Нити знадем гърче туге
Нити видох веће муке!
У том мраку смрт се јавља —
Хоће душу да обара
Хоће раку да отвара,
А од муке љуте боље
Лепо лице потавњело
Лепа ружа увенула!!

25. апр.

Здравље је као сунце.

Гърка мука гърка .туга
Па милини нема друге —
Већ кад сунце ведри небо
Ведри небо лепо сјаје. —
Лепо ти је ведро небо
А милина сјајно сунце —
Лепо ти је левшег нема.
У ведрини свако цвеће
Лепю цвеће још је левше,
А код сунца румен лице
Румен лице руменије;
У том сунцу а без боље
Лепа мома моје злато
Лепю цвате — ваздан цвало !!

11. маја.

Болест гора је од туге.

Јесте мучно туговати
Ал је грђе боловати.
Туга срца милостива
У тој тузи сјаје сунце —
Па и цвате румен ружа.
Но је боља тужна мука
Сва од страшна црна мрака, —
Нит ја видох црња мрака
Нити знадем гърче туге
Нити видох веће муке!
У том мраку смрт се јавља —
Хоће душу да обара
Хоће раку да отвара,
А од муке љуте боље
Лепо лице потавњело
Лепа ружа увенула!!

25. апр.

Здравље је као сунце.

Гърка мука гърка.туга
Па милини нема друге —
Већ кад сунце ведри небо
Ведри небо лепо сјаје. —
Лепо ти је ведро небо
А милина сјајно сунце —
Лепо ти је левшег нема.
У ведрини свако цвеће
Лепо цвеће још је левше,
А код сунца румен лице
Румен лице руменије;
У том сунцу а без боље
Лепа мома моје злато
Лепо цвате — вазда̂н цвало!!

11. маја.

Болест гора је од туге.

Јесте мучно туговати
Ал је грђе боловати.
Туга срца милостива
У тој тузи сјаје сунце —
Па и цвате румен ружа.
Но је боља тужна мука
Сва од страшна црна мрака, —
Нит ја видох црња мрака
Нити знадем гърче туге
Нити видох веће муке!
У том мраку смрт се јавља —
Хоће душу да обара
Хоће раку да отвара,
А од муке љуте боље
Лепо лице потавњело
Лепа ружа увенула!!

25. апр.

Здравље је као сунце.

Гърка мука гърка туга
Па милини нема друге —
Већ кад сунце ведри небо
Ведри небо лепо сјаје. —
Лепо ти је ведро небо
А милина сјајно сунце —
Лепо ти је левшег нема.
У ведрини свако цвеће
Лепо цвеће још је левше,
А код сунца румен лице
Румен лице руменије;
У том сунцу а без боље
Лепа мома моје злато
Лепо цвате — вазда цвало!!

11. маја.

Зло без моме а благо с њоме

Тешко дану без врлине
Тавној ноћи без милине;
Врлина је јарко сунце
А милина сјај месече, —
Тешко дану мени горе!
Горка мука жива ватра
Ал је горче растајање!
Сиње море дубоко је —
Ал је дубље јадовање.
Цича зима воду мрзне
Али јади врелу крвцу!

* * *

Код тог сунца није јада
Ведро пебо веселије
Јер ево ми моје моме!

17. јунија.

Момак у шуми.

Стоји момак у шуми
Благовањем онеми. —
Шумор шуме шумори
Па тај шумор говори:
„Јуначе млад јуначе
Да јадне сам ти среће,
Све што је лепа створа
Све љута је невера,
Од зелена ми бора
Најпосле црна гора.“ —
То је момак саслушао
Тужном шуму нарицао:
„Ој шумо густа шумо
Да благо благо теби,
Сва т' лепота нестаде
Црна гора остаде
Ал ето ти и блага:
Док је лета пролећа
Зелена си врлина
А са цветом милина.

Али јадан што ћу јадан
Моји јади све лиште:
Пролеће није цвеће
А лето није злато
Цвеће није ми цвеће
Ој увену ми срећа!

* * *

У тој шуми зеленој
На тој луци маленој
На камену студеном
Хладна вода жубори
Па тај жубор говори:
„Зло је, зло је, зло ми, зло!
Оде мени сво мило
Остаде ми воде мало
Сагориће моје лице!“
Њојзи момче беседи:
Не тужидер не тужи
У пролеће пуниш се
А у лето бистриш се.
Али што ћу што ћу јадан:

Ја немам пролећа
Ја немам ни цвећа
Ја немам ни лета
Немам мојег злата
Ој увену увену ми срећа!!

У шуми „Крч" 11. јулија.

Понуда ветру.

Ој ветру тији ветру
Да благо благо теби:
Ходаш — гледаш не виде те,
Велиш — дујеш, не знају те.
На земљи ти двори твоји
Домовина на висини. —
Тији ветру добро моје!
Далеко ли пути твоји
Велики ли јади твоји
Да те јадна не утрудим
Да ти јаде не узмутим?
Куда ходиш нек ти просто
Ал отиди једном месту,

Ту ћеш наћи бела двора
А у двору веља блага,
Ту ти друга домовине,
Бели двори биће гора
С неба звезда то ти друга
А ту ти је веље благо
Веље благо баш Златија. —
Тији ветру добро моје!
Тијо гледај добро глени
Да ли цвате љубичице
Љубичице плаве очи.
Тијо гледај добро глени
Руменил се румен ружа
Румен ружа лепо лице.
Оком трени пак преглени,
Мируједу л' њене груди
Болује ли њено срце
Мирише ли њена душа
Је ли цвеће моје среће?
Тијо реци па утеци
Од мене јој сво поздравље
А од бога сво весеље!

11. Аугуста 1847.

Мома па мома.

Није воде од изворне воде
Није славе без вилине главе
Није дана без јаркога сунца
Лепе ноћи без звездице сјајне,
Нема блага од камена драга
Нема лета без лепога цвета
Нит' је слада без челина сада
Ал Златија од овијех дража:
Њене речи извор су ми већи
Њена глава за виле је слава
Моме лице баш јарко је сунце
Моме око звезду је претекло
Јесте драже од камена драга
Левша мома од лепога цвета
А сва уста од меда су пуста!!

Љубазни растанак.

Како ти је зелен бору
Око тебе многа цвета,
Ал си стаса големога?
Глава ти је до небесах
Но је тешко небу дођи;
Глава ти је на висини
Па је тешко цвета видет' —
Лепог цвета бела света! — —
Сво ми цвеће баш од среће
Но ја имам мојег срца
На мом срцу један цветак
Поникнуо одрастио
А тај цветак науди ми, —
Румен ружа ови ми се
Посред срца заникнула
Те ми ружа омиљела.
Румен ружа замирише
Замирише божја душа.
Мирис иде до небесах
Мирис вида грдне ране

Ал сам једин ни далеко!
Ја не видим мојег цвета
На ово што је, то ми зло је!

11. септембра 1847.

Вилино виловање.

Стоји вила на небесах
Вила збори о чудесах,
Редом ређа сва чудеса;
Ређа краље ређа царе
Како који царевао
Како бија како ли је
Па сва чуда изређала. —
Једном рани бела вила
Све се виле сакупише
Редом виле поседаше
Светле зборе починише —
Пак беседи бела вила:
„Од како је бела света
Нит ја чула већег чуда

Нити видок лепшиј цвета!
Већем што је једно цвеће:
„Кад запупи лепо цвеће —
Вас се свете колебао,
Зарумени лепа ружа —
Вас се свете задивио,
Замириса божја душа —
Догоди се чудно чудо:
Ситне челе полетише
Долетише лепом цвету
Лепом ружом занеше се,
Гледом меда нанесоше —
Све туровне одлетише." —
Тад се виле подигоше
Лепом збору захвалише,
Отидоше белом двору
Све на славу своје виле,
Јао одоше на далеко
А да виде моју вилу
Што је вила прорицала!
Даљне земље путоваше
Дивне виле задиве се —
А од цвета чудна влата!
Над дворе јој узлетише

Све те виле попеваше:
„Свако мило здраво било
А Златија наше злато
Наше злато богу мило
Нек је здраво и весело!“

25. Нов. у Новом саду.

Смрт Јосифа Јунгмана.

(14. новембра 1847.)

Догоди се чудно чудо!
Потавнело ведро небо
Црнија је црна земља,
Нит је сунца ни месеца
Нит на небу има звезде, —
Нестаде нам једне душе
Нестаде нам славске звезде. —
Славске душе процвилише
Сво се племе заплакало,
А од тешка славска јада
Разлише се славске сузе —
Црни облак развали се. —

Разведри се тавно небо,
Наша жалост вечна жалост
Тиша жалост — наста радост!
Засинуло јарко сунце
Саеуши нам славске сузе:
Јер на небу славском небу
Сјајила је наша звезда
Па та звезда сјаје вазда, —
Јер сад име чојка име
Славно име још славније
Светла дела још светлија
Мила душа још милија!

* * *

У облаку зашуштело
Закукале српске виле:
„Име Јунгман вечно име
— А за веља дивна дела —
Од Славена теби хвала
Међ звездама вечна слава!!“

Пуста жеља љута је невоља.

Да сам јадан сиви соко;
Ја бих соко полетио
Долетио мојој вили
Загледуо њене очи.
Напојио жудно срце. —
Да сам јадан студен вода
Ја бих вода протицала
Око двора кривудала
Измамио моју вилу
Не би л' вила ожеднела
Напила се ником воде.
Тад бих с' вода зањуњала
Моју вилу попљуснула
Пољубио бело лице
Вас јој румен исисао
Загалио тужно срце. —
Да сам боже бела вила
Ја бих вила кликовала
Све бих виле упросила
За сестримство умолила
Не би л' тако уловио

ЗЛАТИЈНСТВО

СЛАВКА ЗЛАТОЈЕВИЋА.

У ЗЛАТНОМ ПРАГУ 1851.

У штампарији синова Богомиља Хазе.

ЗЛАТИЈИ

И

СВАКОЈ ВРСНОСТИ!

И било је и битиће певања, док је свести и док је мисли човечији! Песме узбуњују и умирују свест, узвишују свест — и чине човека свесним човеком. И за то певци јесу добри људи, и за то де се пева ту нема ни пакости ни злобе. — И за то и ја певам. И ја хтедох својим певањем да омилим и полепшам свест човечанску. А то све, у животу милости, врсности и народности српске и славенске.

Наши учени људи певају и певају и много и много. Сви — по вољи — певају српски. Али их је мало и мало који певаше као што нам Србима ваља певати.

Ја знам да је сада почео Бранко. И почео је Прерадовић. Сваки по својем начину. И за руком им изиђе, — прави свет призпаде их!

И ја бих хтео српски певати. Јесам ли дошао камо хтедох, то ће пресудити људи. Али

И било је и битиће певања, док је свести и док је мисли човечији! Песме узбуњују и умирују свест, узвишују свест — и чине човека свесним човеком. И за то певци јесу добри људи, и за то де се пева ту нема ни пакости ни злобе. — И за то и ја певам. И ја хтедох својим певањем да омилим и полепшам свест човечанску. А то све, у животу милости, врсности и народности српске и славенске.

Наши учени људи певају и певају и много и много. Сви — по вољи — певају српски. Али их је мало и мало који певаше као што нам Србима ваља певати.

Ја знам да је сада почео Бранко. И почео је Прерадовић. Сваки по својем начину. И за руком им изиђе, — прави свет призиаде их!

И ја бих хтео српски певати. Јесам ли дошао камо хтедох, то ће пресудити људи. Али

нек суде људи који имају праве и као сунце сјајне свести. Бранко хтеде да штампам песме, јер рече, да су ми — по ствари — према његовима, од друкчије врсте.

Сваки народ има у свему својега духа. И у науци. Дакле и у певању. Да је тому тако особито у нас Срба и Славена, о тому мудри не ће ни сумњати. А другима већу нек знају да је тако. И већу им, да ћемо и у певању тек онда далеко ославити славу српску, ако успевамо као што пева наш народ. Узмимо песму у којој народ пева, — има ли онда од оне песме боље песме? Наш народ певањем надмудрао је све народе. И наш народ својим певањем натпевао је све наше учене певце. Нашег Филипа и Кузмана певца нико заменити не море! — И у својем певању народ показао је ученима да је најврснији народ. И Славенима показао је да је по животу и по вољи највећи Славен. И за то само велика хвала В. Ст. Караџићу, и сваком, који нам скупио на-

родне песме. А никад грдња, — што јавља злобну а јадну душу. Нашим слепцима вечита слава! С њима осветла нам се образ у света учена! Који инак мисле, нек ћуте, да се не срамоте пред мудрим светом!!

Узгред вељу Чесима! — Чеси поред душманства немачког много изгубише од свести и живота народног. И они ту свест хоће да подмире књигама. А ја им се дивим, зашто не преводе наше народне песме? Наше песме обавестиле би Чехе у јуначком, народном и славенском лепом животу. Ја мислим — наше народне песме биле би за чешке ране најбољи мелем. Наш народ пева. Уз песме пије вино а бије душмане. И наш народ уз песме сећа се српске краљевине и царевине! И за то напредује! А зар све ово не би помогло Чесима?

Наши садањи учени певци, јесу тим гори, чим већма мудрују, пак по мудрости не ће да певају како им народ пева. — Наше учено певање мора прећи и у науке. Али и ту и тело

и рухо мора нам народно бити, и тек онда је добро. И само за то јесте „Венац црногорски“ — књига владике црногорског — најврснија књига од те руке.

Узгред хтедох споменити деобу наших народних песама. — Има наших песама од милости, јунаштва, и од старина наших. Ја сам узео од прве врсте, да тако узбуним племенитију свест. И да после на њојзи дела делам а наговестим лепши живот. — И успут хтедох рећи ко је у нас учен и ко добро пева — те тако велича славу српску.

У својим песмама све свуда је „Златија!“ Ја знам да све на свету зовемо именом. И за то се у мене љуба називље Златија!

Сад довршиx шта хтедох. Пак јесам Србима Србин, Славенима Славен, а свакому човек

У Златном Прагу по Видовом дну 1850.

СЛАВКО ЗЛАТОЈЕВИЋ.

Дё је што?

на стр.

☞ **На страни 44 после 8 реда читај:**

Црном косом сиграх се
Црну косу замрсих
А од моје диvоте
И од тешке милоте и. т. д.

На	страни	50	место	намастиру	читај	манастиру
—	—	55	—	убојата	—	убојита
—	—	88	—	Сироће	—	Сироче
—	—	106	—	здразља	—	здравља
—	—	107	—	венец	—	венац
—	—	111	—	види	—	виде
—	—	126	—	јунија	—	јулија
—	—	141	—	Србипа	—	Србина

Српска молитва.

Ој ти сунце и сунашце јарко
Нит ти друга, ни од друга гласа
Нит је твоме подобнога стаса!
Јеси сунце за око малено
Ал за веља дела си створено!
Твоје бело не сагледах лице
Све са тешке са љутоте твоје
Ал ти мени разгрејаваш срце. —
Јарко сунце божије љубимче!
Моли бога, па загревај Славство
Нек ти сила нег икада већа!
Нека пређе поцвати нам срећа!

1. дец. 1845.

Мастионица без злата златна.

Ој мастило мој пушчани праху
Бело перо моја шара пушко
До сад сте ми моје верне слуге
Верне слуге без станишта биле,
Не могох вас моје верне слуге
Не могох вас удворити лепо
Ни по души удомити право,
А сад чујте моје верне слуге:
„Имам дома и баш слична крова
Нит је златан ни од злата ливен
Но је златан што је Злата мога.
У том ћу вас моје верне слуге
Вас ћу слуге сада удомити
Да вам нико не наноси вреда
Да вам нико не сломи крила
Вас ћу верне овде удворити
Не би л мене и од сада слуге
Верне свагдар у послуги били
Те се тако захвалили вили.“

11. окт. 1846.

Светковање.

Миловање благовање
У младости царевање.
Бели дани миловања
Да пуни сте радовања!
Онда славим светковину
Онда душа веселија,
Онда с' левше рађа сунце
Левше рађа сјајње светли.
У милости у младости
Поред моме бела лица
Онда мени два су сунца
Од два сунца већа сила
И стазица светлија ми
Не бих нигдер заишао
И срећу бих уловио —
У светлоћи нема тмине
Прикрити се не би могла!

11. децембра 1846.

Мастионица без злата златна.

Ој мастило мој пушчани праху
Бело перо моја шара пушко
До сад сте ми моје верне слуге
Верне слуге без станишта биле,
Не могох вас моје верне слуге
Не могох вас удворити лепо
Ни по души удомити право,
А сад чујте моје верне слуге:
„Имам дома и баш слична крова
Нит је златан ни од злата ливен
Но је златан што је Злата мога.
У том ћу вас моје верне слуге
Вас ћу слуге сада удомити
Да вам нико не наноси вреда
Да вам нико не саломи крила
Вас ћу верне овде удворити
Не би л мене и од сада слуге
Верне свагдар у послуги били
Те се тако захвалили вили.“

11. окт. 1846.

Светковање.

Миловање благовање
У младости царевање.
Бели дани миловања
Да пуни сте радовања!
Онда славим светковину
Онда душа веселија,
Онда с' левше рађа сунце
Левше рађа сјајње светли.
У милости у младости
Поред моме бела лица
Онда мени два су сунца
Од два сунца већа сила
И стазица светлија ми
Не бих нигдер заишао
И срећу бих уловио —
У светлоћи нема тмине
Прикрити се не би могла!

11. децембра 1846.

Благо је што је драго.

Волим драго нег царево благо
На част слава а и сјајна круна
Круна ми је оградина трула
А сво царство као српско ропство
Кад са њима ни Златије нема.

Срећан пастир у колеби својој
Нити знаде нити жели више
Јер он вели дано ми је с више
Како тако ма ми је суђено
А ја имам у колеби драго!

Дајте мени колебицу пусту
Уз колебу бело стадо јањца
У колебу ту Златију мому,
Колебица баш цареве куле
А Златија биће сјајна круна
Па ћу имат' свеколико благо,
Јер је благо што је срцу драго.

25. јан. 1847.

Лепо око јесте гърко.

Лепа ти је сва Златија моја
Лепа ти је да је левше нема.
Очи су јој звезде преходнице
Земљом ходе а до неба светле.
Лице јој је лабудово перје
А на лицу румен од ружице
Но је румен од румена левши
Кад зрумени онда зора зори!
Што је лице од ружице левше
За то јадан много и не хајем
Ал су очи чудновате моћи
Плаве очи прострелише срце — —
Што ћу боже преболети не ћу!

11. феб̄р.

Дева славуја натпева.

Славуј тицо малена си
Моја љубо лепа ти си!
Славуј тицо лепо појеш
Зелен лугу — твоји двори
С тобом двори веселији
Зеленило зеленије: —
Славуј тицо мила ти си
Моја љуба милија је:
Када поје тад све виле стоје
Па се диве и већма оживе!

Једном злато танано попева
Дивна чељад десила се туна
Једна вила посестрима вила
С неба вила у дружини била,
Па одлете црн јој образ био
Она оде од срамоте тешке!

Кад то виђе тад ми бо[illegible]а сиђе
Сво певање прослави ми вила
Тако злато натпевало вилу!

16. фебр.

Моја вила.

Српска вила гором шеће
Гором шеће онде леже;
Моја вила душу веже
Па у души постељ стере:
За то јадан тешка душа
С тога крвца пуна јада!

Српске виле бели двори
Бели двори — црна гора,
Моје виле златно место.
Злато вилу позлатило
Сувим златом окитило
Божју душу омилило.

Моја вила танка струка
Танка струка па висока.
Моје виле очи плаве
Па те очи виле славе
Тој лепоти све се диве.

Дева славуја натпева.

Славуј тицо малена си
Моја љубо лепа ти си!
Славуј тицо лепо појеш
Зелен лугу — твоји двори
С тобом двори веселији
Зеленило зеленије: —
Славуј тицо мила ти си
Моја љуба милија је:
Када поје тад све виле стоје
Па се диве и већма оживе!

Једном злато танано попева
Дивна чељад десила се туна
Једна вила посестрима вила
С неба вила у дружини била,
Па одлете црн јој образ био
Она оде од срамоте тешке!

Кад то виђе тад ми бо[illegible]а сиђе
Сво певање прослави ми вила
Тако злато натпевало вилу!

16. фебр.

Моја вила.

Српска вила гором шеће
Гором шеће онде леже;
Моја вила душу веже
Па у души постељ стере:
За то јадан тешка душа
С тога крвца пуна јада!

Српске виле бели двори
Бели двори — црна гора,
Моје виле златно место.
Злато вилу позлатило
Сувим златом окитило
Божју душу омилило.

Моја вила танка струка
Танка струка па висока.
Моје виле очи плаве
Па те очи виле славе
Тој лепоти све се диве.

Моју вилу виле грле
А од злобе сузе лију, —
Мојој вили добра желе
А у себи мучки веле:
„Јао селе нама леле
Уз лепоту наше сеје
Све дивоте нестануле!“

* * *

’Вака вила моја мила
А Златија здрава била!
Нек се диви с неба вила
Каку мому момче има!

25. фебр.

Моме очи најбоље су звезде.

Све те звезде на небесах
Јесу створи од божества
За неуке од чудесах.
Све те звезде у поноћи
Јесу ноћи од помоћи. —
Јесу звезде од врлине
Ал Златија од милине:
Њене очи јесу звезде
Ал те звезде не заходе
Дању ноћу очи светле
А с тога се мени миле
И с тога ми здраве биле!

1. марта.

Јади за братом.

Ја имадох веље благо
Веље благо суво злато,
Жуто злато омиљело.
Ја га метнух посред срца
Ту се злато окућило
Њим се јадан поносио. —
И од злата беше воће
Једно воће — од јабуке.
Јабука се руменила
Јоште златна лепо сјала,
Али куку што ћу куку
Чудни ветар задувао
Опануло златно воће
А у сиње јадно море. —
Нестануло моје среће
Увенуло моје цвеће
— Баш од крви и од срца. —
Тужно срце затужило:
„Куку брате куку злато!
Куку моје лепо цвеће
Што си зелен увенуо?

Што си млађан преминуо?
Што ме јадна оставио?

* * *

Неста блага неста брата
Али оста суво злато
Оста злато лепо име —
Симеуна божја чојка. —
На том благу нема хрђе
Па се светли и светлиће
Сродне душе утешиће
Моје јаде утишаће, —
Тако брата заменити!

1. априла 1847.

Јади за братом.

Ја имадох веље благо
Веље благо суво злато,
Жуто злато опињело.
Ја га метнух посред срца
Ту се злато окућило
Њим се јадан поносио. —
И од злата беше воће
Једно воће — од јабуке.
Јабука се руменила
Јоште златна лепо сјала,
Али куку што ћу куку
Чудни ветар задувао
Опануло златно воће
А у сиње јадно море. —
Нестануло моје среће
Увенуло моје цвеће
— Баш од крви и од срца. —
Тужно срце затужило:
„Куку брате куку злато!
Куку моје лепо цвеће
Што си зелен увенуо?

Што си млађан преминуо?
Што ме јадна оставио?

* * *

Неста блага неста брата
Али оста суво злато
Оста злато лепо име —
Симеуна божја чојка. —
На том благу нема хрђе
Па се светли и светлиће
Сродне душе утешиће
Моје јаде утишаће, —
Тако брата заменити!

1. априла 1847.

Жалост за Златијом.

Румен ружо лепи цвету
Чијем ли те венцу плету?
Зашто богом мила ружо
Не сплете ми мало венца
Нешто венца с' твога лица?
Лепа ружо румен ружо
Чије ли ћеш дворе левшат'
Уз које ћеш срце цвасти?
Ао момо с неба ружо
Јеси л' ружо моје цвеће?
Ја те ружо сузом сија'
Ја те ружо душом грија'
А у срцу — мојој души
Врелом крвцом заљевао!
Шта ти момо додијало
Каки јади дотиштали
Те ме момо не гледала?

* * *

Леп ми цветак поцватио
А још левше мирисао, —
Ма тај ветар чудни ветар
Опет јадник задувао
Однесе ми и вас мирис,
Обоље ми моја душа
Поцрниће свака срећа
За менека нема лека!

11. априла 1847.

Болест гора је од туге.

Јесте мучно туговати
Ал је грђе боловати.
Туга срца милостива
У тој тузи сјаје сунце —
Па и цвате румен ружа.
Но је боља тужна мука
Сва од страшна црна мрака, —
Нит ја видох црња мрака
Нити знадем гърче туге
Нити видох веће муке!
У том мраку смрт се јавља —
Хоће душу да обара
Хоће раку да отвара,
А од муке љуте боље
Лепо лице потавњело
Лепа ружа увенула!!

25. апр.

Здравље је као сунце.

Гърка мука гърка ,туга
Па милини нема друге —
Већ кад сунце ведри небо
Ведри небо лепо сјаје. —
Лепо ти је ведро небо
А милина сјајно сунце —
Лено ти је левшег нема.
У ведрини свако цвеће
Лепо цвеће још је левше,
А код сунца румен лице
Румен лице руменије;
У том сунцу а без боље
Лепа мома моје злато
Лепо цвате — ваздан цвало !!

11. maja.

Зло без моме а благо с њоме

Тешко дану без врлине
Тавној ноћи без милине;
Врлина је јарко сунце
А милина сјај месече, —
Тешко дану мени горе!
Горка мука жива ватра
Ал је горче растајање!
Сиње море дубоко је —
Ал је дубље јадовање.
Цича зима воду мрзне
Али јади врелу крвцу!

* * *

Код тог сунца није јада
Ведро пебо веселије
Јер ево ми моје моме!

17. јунија.

Момак у шуми.

Стоји момак у шуми
Благовањем онеми. —
Шумор, шуме шумори
Па тај шумор говори:
„Јуначе млад јуначе
Да јадне сам ти среће,
Све што је лепа створа,
Све љута је невера,
Од зелена ми бора
Најпосле црна гора.“ —
То је момак саслушао.
Тужном шуму нарицао:
„Ој шумо густа шумо
Да благо благо теби,
Сва т' лепота нестаде
Црна гора остаде
Ал ето ти и блага:
Док је лета пролећа
Зелена си врлина
А са цветом милина.

Али јадан што ћу јадан
Моји јади све [illegible]те:
Пролеће није цвеће
А лето није злато
Цвеће није ми цвеће
Ој увену ми срећа

* * *

У тој шуми зеленој
На тој луци маленој
На камену студеном
Хладна вода жубори
Па тај жубор говори:
„Зло је, зло је, зло ми, зло!
Оде мени сво мило
Остаде ми воде мало
Сагориће моје лице!“
Њојзи момче беседи:
Не тужидер не тужи
У пролеће пуниш се
А у лето бистриш се
Али што ћу што ћу јадан:

Ја немам пролећа
Ја немам ни цвећа
Ја немам ни лета
Немам мојег злата
Ој увену увену ми срећа!!

У шуми „Крч“ 11. јулија.

Понуда ветру.

Ој ветру тији ветру
Да благо благо теби:
Ходаш — гледаш не виде те,
Велиш — дујеш, не знају те.
На земљи ти двори твоји
Домовина на висини. —
Тији ветру добро моје!
Далеко ли пути твоји
Велики ли јади твоји
Да те јадна не утрудим
Да ти јаде не узмутим?
Куда ходиш нек ти просто
Ал отиди једном месту,

Гори огањ гори младост свега!
Хоће човек угодити свету
Хоће своју заварати милост
Али не ће оделити јаде.

27. априла.

Громовина громе бије.

Распали се ражљути се небо
Додија му окорела душа.
Распали се ражљути се небо
Што је трави усопнила душа
Што му жабје додијале дреке
Што му чојка досадиле муке!
Успали се у облаку зрака
Огањ живи по облаку гори
Те је онде сагледнути чудо:
Пламен пламти муња муњу гони
У том трку запела за треску
Од те треске зашуштело небо, —
Сува треска упали се лако
Пламти треска а на земљи вриска! —
У облаку задими се свете
Трчи свете да погаси огња.

Мома па мома.

Није воде од изворне воде
Није славе без вилине главе
Није дана без јаркога сунца
Лепе ноћи без звездице сјајне,
Нема блага од камена драга
Нема лета без лепога цвета
Нит' је слада без челина сада
Ал Златија од овијех дража:
Њене речи извор су ми већи
Њена глава за виле је слава
Моме лице баш јарко је сунце
Моме око звезду је претекло
Јесте драже од камена драга
Левша мома од лепога цвета
А сва уста од меда су пуста!!

Љубазни растанак.

Како ти је зелен боpу
Око тебе многа цвета,
Ал си стаса големога?
Глава ти је до небесах
Но је тешко небу доћи;
Глава ти је на висини
Па је тешко цвета видет' —
Лепог цвета бела света! — —
Сво ми цвеће баш од среће
Но ја имам мојег срца
На мом срцу један цветак
Поникнуо одрастио
А тај цветак науди ми, —
Румен ружа ови ми се
Посред срца заникнула
Те ми ружа омиљела.
Румен ружа замирише
Замирише божја душа.
Мирис иде до небесах
Мирис вида грдне ране

Ал' сам једна на далеко
Ја не видим мојег цвета
На њега што је, то ми зло је!

11. септембра 1847.

Вилино вилоање.

Стоји вила на небесах
Вила збори о чудесах,
Редом ређа сва чудеса
Ређа краље ређа царе
Како који царевао
Како бија како ли је
Па сва чуда изређала. —
Једном рани бела вила
Све се виле сакупише
Редом виле поседаше
Светле зборе починише —
Пак беседи бела вила:
„Ој како је бела света
Нит ја чула већег чуда

Нити видок лепшег цвета
Већем што је једно цвеће:
„Кад занупци лепо цвеће —
Вас се свете колебао,
Зарумени лепа ружа —
Вас се свете задивио,
Замириса божја душа —
Догоди се чудно чудо:
Ситне челе полетише
Долетише лепом цвету
Лепом ружом занеше се,
Гледом меда накесоше —
Све туђовне одлетише.“ —
Тад се виле подигоше
Лепом збору захвалише,
Отидоше белом двору
Све на славу своје виле,
Јао одоше на далеко
А да виде моју вилу
Што је вила прорицала!
Даљне земље путоваше
Дивне виле задиве се —
А од цвета чудна злата!
Над дворе јој узлетише

Све те виле попеваше:
„Свако мило здраво било
А Златија наше злато
Наше злато богу мило
Нек је здраво и весело!“

25. Нов. у Новом саду.

Смрт Јосифа Јунгмана.

(14. новембра 1847.)

Догоди се чудно чудо!
Потавњело ведро небо
Црнија је црна земља,
Нит је сунца ни месеца
Нит на небу има звезде, —
Нестаде нам једне душе
Нестаде нам славске звезде. —
Славске душе процвилише
Сво се племе заплакало,
А од тешка славска јада
Разлише се славске сузе —
Црни облак развали се. —

Разведри се тамно небо,
Наша жалост вечна жалост
Тиша жалост — наста радост!
Засинуло јарко сунце
Сасуши нам славске сузе:
Јер на небу славском небу
Сјајила је наша звезда
Па та звезда сјаје вазда, —
Јер сад име чојка име
Славно име још славније
Светла дела још светлија
Мила душа још милија!

* * *

У облаку зашуштело
Закукале српске виле:
„Име Јунгман вечно име
— А за веља дивна дела —
Од Славена теби хвала
Међ звездама вечна слава!!“

Пуста жеља љута је невоља.

Да сам јадан сиви соко:
Ја бих соко полетио
Долетио мојој вили
Загледуо њене очи
Напојио жудно срце. —
Да сам јадан студен вода
Ја бих вода протицала
Око двора кривудала
Измамио моју вилу
Не би л' вила ожеднела
Напила се ником воде.
Тад бих с' вода заљуљала
Моју вилу пољуснула
Пољубио бело лице
Вас јој румен иссисао
Загалио тужно срце. —
Да сам боже бела вила
Ја бих вила кликовала
Све бих виле упросила
За сестринство умолила
Не би л' тако уловио

Уловио моју вилу
Да јој видим беле груди
Да обманем њено срце.
Све бих срце позлатио
Срце срцу придод'о бих. —
Али што ћу! што ћу боже!
Нит сам јадан сиви соко
Нит сам студен тија вода
Нит сам боже бела вила
А то злато моје благо
Златија ми на далеко.

1848. 25. јунија за времена славенског
сабора а при растанку из Зл. Прага.

Јади у болести.

Хој болести јадни госте!
Твоја браћа друге ћуди:
На видику здраво дођу
Здраво дођу здраво оду. —
Али теби нема друге,
С тобом двори уцвиљени
А без тебе лица ведра. —

Хој болести чудно путо!
Сад бих млађи полетио
Одлетио мојој вили
Надиграо журио срце,
Ал без пута без окова
Сапутане беле руке
Оковане брзе ноге —
Хој да боже већа јада!
Нити видим бела света
Нити берем лепа цвета,
Без милости у младости
Изданућу нестанућу. —

Хоћу песме попевати
Да не цвиле родитељи.
Не ћу јаде изређати
Да не трудим браће младе
Не ћу мому проклињати
Да јој сузе не досаде
Да је јади не угуше!!

Јунија, у болести у Карловцима.

Момак у потока.

Протицала извор вода
Извор вода отицала,
А та вода пуна јада:
Код извора пуста шума
По извору зелен грање
Зелен грање овило се
Па је води додијало —
Нема моме њене слике
Да с' огледа и сагледа
Да се дичи извор вода
Кака мома по њој шета. —
Тад се јадан ја досетих
Сетио се баш Златије
Хој за воду извор воду
Красне слике и прилике:
Ту би лице умивала —
Обасјала извор воду;
Напила се извор воде —
Засладила хладну воду;
Запевала вилин песму —
Веселила беле виле.

Њу би виле накитиле
Њом би с' вода поносила. —
Ја бих тада засенуо
Засенуо украј воде
Закукао кукавички:
Не би л' ока подигнула
Уочио њене очи
Па ја не бих уздисао!!

Августа на извору беочинском.

Кукавица јаде рећа.

Стоји јаук по гори зеленој
Стоји јаук све тужнији јада. —
У гори је дрвља свакојака
На врх горе липа поносита
Дрво липа сва се сасушила
Огрезнула у гръким сузама
Јера на њој тица кукавица
Кука тица до црнога мрака
А од мрака до белога дана.

Када кука онда гора вриштн
Кад заплаче онда гору суши —
А све тужан од љутога јада. —
Кука тица закукала правду:
Тешко трави без плахота дажда
Тешко свету без јаркога сунца
Тешко ноћци без месеца сјајна
Тешко срцу де је пуно јада
Увенуће нестануће боже
Све са јада и невоље љуте.
Тешко чојку који среће нема
У милости млађаној радости
Хоће њега преварити мома
Хоће њему увенити лице!!

Септембра у Беочину нам.

Љубазно подарје и љубазно уздарје.

Разведри се тавно небо
Огреја ме божје сунце;
Но ето ти црна мрака
Црна мрака од облака,

У облаку зашуштело
Вас се јадан препануо
Све од веља чудна шушта,
Кад се јадан обазрео
Ал ето ти божје тице
Летом лете лепе тице
Летом лете долетише
Лепе даре донесоше:
Што су тице голубице
Носе тице румен ружу
Видох ружу ражалих се:
„Јао јадна лепа ружо
Тако лице моје љубе!“
Лете тице сојке тице
Носе тице љубичице, —
„Љубичице лепо цвеће
Левше очи моје љубе!
Но ви тице лепе тице
Полетите на далеко
Прелетите равна поља
Отидите мојој љуби
Моја љуба лепа створа
Племенита јесте збора
Над двором јој црни облак

Ту се сунце с' сунцем згледа, —
Ите тице полетите
Још узмите једно класје
Једно класје од шенице
Саплетите ситне венце
Уресите виле главу
Ославите моју славу!!

11. децембра.

Мушка клетва.

(1849.)

Још ћу једном да попевам
Да одланем мушком срцу
Да изређам мушке јаде.
Да одлакшам милост' бољи.
Баш милост ћу да оцрним
Да не трује луду младост
Да не мами хитре очи
Да с' не руга младом свету:
„Лепа мома лепо цвеће —
Ал то цвеће баш проклето.

Сва лепота љуто гвожђе
Вае је урес љути отров
Моме око отров стрела. —
Љуто гвожђе — не било га
Љути отров — усануо
Отров стрела — захрђала!
Јесте милост лепо цвеће
Ал је гърки њезин корен
Отроваће, угушиће,
Нестануће лепе среће,
Не било јој ниде трага,
Увенула поцрњела!!

1. марта.

С богом момо.

С богом с богом буди ми драга
С богом с богом лепа ми момо
С богом остај верна ми љубо!
Хој не смути милост ми бољу —
Не подижи дивно ти око
Да га јастреб не смлави лако, —

Хој не смути милост ми бољу
Не разведри сјајно ти лице
Ја на сјају на дивоту
Тица сова да се не мами
Бело лице да ти не грди! —
Хој не смути милост ми бољу
Не отварај медна ти уста
Да се зоља не мами пуста! —
Хој не смути милост ми бољу —
Не разгревај златно ти срце
У топлоти и у милини
Да с' не леже отровна гуја
Да не трује крвцу ти красну!
С богом с богом верна ми љубо
А невери не било ти трага
Не било ни среће ни мира!!

25. марта.

Жива мука.

Соко тица обољела љуто
Допанула баш проклетих рана
Без олова без пушчана праха
Устрељена прострељена горко.

Грдне ране а још грђи јади
Нити мину нити се видају
Без љубљена без момина ока. —
Соко тица процвиљела горко,
„Боже боже да чудне ли муке:
Срце здраво а пуно је јада, —
Очи бистре, а пуне су суза, —
Душа светла, а пуна невоље, —
Тија крвца, а пуна немира,
Ој немиру јади те убили!
Ој да гърка јада са љубнвце!
Јесте левши од лепога цвета
Јесте дражи од камена драга
Претежнији од сувога злата
Од пламена јесте ватренији
Јесте љући од отрова љута
Ал без моме жеженога злата
Милост боља баш жива је мука
Ој милости јади те убили!!

7. априла.

?

Ведро небо разведри се
Сјајно сунце лепо сјаје
Зелен трава зелени се
Лепо цвеће лепо цвате
Тији ветар тихо дује
Мирис цвеће замириса
Славуј тица лепо поје —
Све је здраво све весело
Код божија лепа дана
Код божије лепе славе
Сваке очи заблистале
Свако грло запевало
Сетило се своје славе
Младо момче своје моме,
Бере цвеће венац плеће
Венац вије драгу мније
Цвеће цветом да окити
Да је љуби да је грли.
Бира траву урокљиву
Траву моми намењује
Да урече своју мому

Да се млада не превари
Да му милост не оцрни!! —
Код божија лепа дана
Код божије лепе славе
У мом срцу до два јада
Ти ми јади љуто пиште
Још ме јади љуће тиште
У мом срцу две невоље:
Без замене без мог брата
И без моме и без мајке
Боља бољу надиграва
Ил овако ил онако
Ал ће боља надиграти
Сву ми срећу угушити
Црни облак настануће
Моје сунце потамнеће
Зелен младост поцрниће
Љути ветар задуваће
Разнеће ми мирис цвеће. —
Без замене без мог брата
И без љубе и без мајке
Љуте гује огрлиће
Љуте гује целиваће
Од милоште крвцу пити! —

Без замене без мог брата
Без љубавце и без мајке
Црна тица засадиће
Засадиће свако трње
С тиме венац саплестиће
Тако тугу накитити
Тако мому заменити! —
Без замене без мог брата
Без љубавце и без мајке
Закукаће кукавица
Кукавица оплакаће
Окукаће моју срећу
Црни гавран заграктаће:
„Нестануло лепог цвећа
Од неволе увенуло
А од јада преминуло!“

О Ђурђеву дну у Земуну. 1849.

Књизи на углед.

(Гласи српске виле.)

Ево књиге ево блага
Ево мојег вељег злата!
Књигу пишем бога молим
Да поцвате српска срећа
Да нестане славска јада,
Поред сунца моме лица
Да ја згрејем младо срце. —
Књигу чатем у њој видим
Да је правда пострадала
Од невоље поцрњела
Да се коло обрнуло
Дошло дело на видело
У грешнике страва ушла
Зарад своје пусте воље
А уз вољу љуте грехе. —
Књигу гледам мому видим
Моју мому вереницу
Којано је виле друга
А од виле јоште лепша. —

Књигу гледам слово видим
Књиге слово моме око
Лепо слово лепо око
Тако слово тако око
Самцит бого поделио
А за веља дивна дела
Не бил свет се намучио
Све од пусте многе жеље, —
Поред ока поред слова
На видело наишао
Де поваздa сјаје сунце
Нема ништа до правице, —
Поред ока хитра скока
Момче мому сагледало
Младост милост уловила
Младо срце обољело
Румен' лице потавњело. —
Гледам редом, чатим речи,
Па се млађан досетио
У милости баш у речи
Да су моме варалице
Да су љуте пијавице, —
У милости баш у згледу
Моме рече — не изрече. —

Авај момо дивно злато
Намучи ме до зла бога
Не било ти нигда просто!
Ја те млађан написао
Сву лепоту олепшао
А врлину омилио
Па те момо душом звао
Штоно чојку живот даје
А велича божја дела! —
Јеси момо варалица
Ал је књига узданица
Хоће мому заменити
Јади јади додијаће!!

Јунија.

У сну драго у сну је и благо.

Јесте санак будала
А бог један истина
Ма мој санак милина
И с тога ми врлина. —
Једном којцу преноћих
У тој нојци а у сну

У сну моmу огрлих
Све јој руке изломих
Вело лице кљубих
— Пољуби јој бело лице
Пољуби је не обљуби —
Вас јој румен иснеах, —
Дивно око испио —
Сво јој лице нагрдих, —
Русом косом сиграх се —
Русу косу замрсих, —
А од моме од дивоте
И од тешке баш милоте
Вас се јадан изгубих
Сво ми тело претрну
Сво се лице разведри
Сви ми јади минуше. —
У тој нојци а у сну
У сну ружу задобих, —
У тој нојци а у сну
Златни прстен саглёнух
На прстену „златијнство,“ —
Од радости милине
Чудно срце куцнуло
Чудно крвца заигра. —

Oј ти ружо румена
Oј прстену злаћени
Залуд теби врлина
Кад за дуго не бија.
У сну бија врлина
Дању неста милина!!

У сну мило у сну је и било
А на јави притиснули јади!!

У Јаску. Младе недеље у ћелији.

Заклетва у милости.

Лепо цвеће поцватило лепо
На беломе на моминoм лицу.
Јесте тешко узабрати цветак
Још је теже саплетати венац. —
Дивно око засјајело дивно
Од дивоте гленути се не да.
Тешко соко уловио око
Теже оку сагленути око.
Ма ја хоћу узабрати цветак
А од цвећа саплестићу венац

Хоћу болан уловити око
С њим се хоћу поносити соко
Ма бих знао да бих погинуо.

* * *

Како право онако и здраво
А ти боже опрости ми душе
Нека милост у милости нађе!!

У планини на води дреновцу. Јунија.

Свашта туђој девојци.

Хао селе црна ока
Залуд теби сва лепота,
Залуд момку сва милота!
У милости у радости
Зла ти мајка до зла бога, —
Сагледну те јадни чојко
Омили му твоје око
Заболи га чудна глава
Отежа му чудна глава
Те се теби њоме клања, —

Зла ти мајка до зла бога
У зао час је раздвојила
Што је давно омиљело
За чем срце обољело —
То ти мајка уклонила!
Двоји мајка душе нема
Не ће души места наћи!!

На утеху једном пријану Ш.

На месечини.

Ој увени лепо цвеће
Да не вређаш младо жиће
Да не видим ту милину
Да не видим да се смутим
Што изгубих моје злато!
Зелен' траво поносита
Буди сада лековита!!
Сјај месече од поноћи
Буди мени у помоћи
Да сагледам стазицу
И ту сјајну звездицу,
У тој гори зеленој

Баш кад виле вилују
Да ми вилу пренесу,
Облаком је понесу
И менека донесу
Нођу вилу да видим
Да јој срце прогленем
Нека јаде извида —
Нека боља одлане
Нека срце не вене! —

На белој води у Јаску нам.

Опроштај и љубазно сјетовање.

С богом селе милена
Лица бела румена
Дивна ока вилина
Танка стаса јелина
Дуге косе свилене
Бела зуба бисера.
Пази селе милена
Да ти душа не вене!
Немој селе слађана
Да се милост измене

У невера милости
Душа ће ти пропасти! —
С богом данче састанче
Миловање гледање! —
Здраво ноћи, поноћи —
Здраво црна помоћи;
Ноћу мому видићу
У сну злато грлићу
У сну злато љубићу
У сну биће милости
Биће момо жалости
Што се ружа не свину
Уза младог ђетину
Да се ружа румениш
Уз млађана поносиш
И све љевше миришеш!
Хоће бити жалости
Што се злато свинуло
Уза старог ђедину
Као уз пусту ледину
Штоног јади намену
Те ти цветак увену!

* * *

С богом песмо злаћена
Све ти јаде изређах
Све ми јаде испева
Боном срцу одланух!
С богом песмо, запевај:
„Милост цвеће цватило
Ал са јада венуло!!

Аугуста.
У намастиру на месечини.

---

§.

Од милоте тешког слада
Вас се свете усколебао,
Млађан крвца узаврела.
Од милине од сладости
Један вели „преминућу“
Други вели „растопи се“
А ето ти већег јада
Што нестаде чудна слада
Те сви добро пожељели
Што на веке вековаће

Нигда не ће остарети, —
Од гада је много драже
А од слада много слађе!

На овчару планини
у путовању учитељском.

Мило за драго.

У поштењу у милости
Ја засадих киту цвета
Киту цвета одабрао
Лепим миром обасуо
Цвеће свету даривао
Лепу срећу изгледао. —
У поштењу миловао
За делање спремио се
Мојој души места наш'о;
Ал у свету у поштењу
Заникнуло свако трње
Сву ми ружу обрастило
Светло лице нагрдило
Запремило силу места
Засенуло дивну сјају
Сву врлину огадило. —

Тад се болан ја дочепах
Дочепах се грдна чкаља —
Поред руже засадио
Вас се чкаљем оградио
За јаднике припремио
Не би л' трње угушио
Сагледао јарко сунце
Лепу срећу доманио
Лепа здравља наносио
А Златију миловао! —

* * *

Јал ћу свету омиљети
Јал ћу света попљунути
Лепе моме ижљубити
Обљубити нагрдити,
Не би л' тако наудио
Жао за срам повратио!

21. септембра.

На Забучју у Ужицама
као учитељ.

Ужичка успомена.

Ој Ужице гнијездо убаве
Пуно смока бијела сомуна
Тушта меса и рујнога вина
Пуно меда вилинога слада
Пуно крша и камена ледна
Пуно врела дебела залађа
Пуно слике за дивне хајдуке!
Но је теби сваколика мана
Што се којко не питоми лако;
У камену и хајдучком гњезду
Врела крвца што је студенија
Штоно којца јесте још тавнија
Штоно камен притиснуо зраку
Па је мучно сагрејати срца
Још мучније разведрити лица
Наносити здравља и весеља; —
Ој Ужице да богом ти просто
Јеси мала мене омиљела
Лијепо си послужила мене! —
С богом кршје и ледно камење
Дивно гњездо еља и ељуга

И онијех главатих совуља
Штоно саму оцјевају тацу
Дивна чељад да се нацарују
Поштен чојко да мечиника нема!!

Ислужени учитељ.
У путу на рјеци Пакљешници испод
Маљена планине. 1849.

Лепо царство.

Де је боже моје злато
Да окусим божју милост?
Уз Златију де је чедо
Да порасте до коњица
Да ојача до сабљице
Да научи многе књиге
Да надигра сваку мудрост
Да растера густу тмину, —
Ја бих тада царевао
По свету се прегибао
Лако бих се примирио!

Уз двоpе Милана Топлице.

!

Јесте блато, свуда блато!
У души ми сјаје злато!!
Злато ми је оживило
Позлатило моје дане! —
И гле сунце сјајње сјаје
И душа ми веселија
И гле срце друкче бије! —
Идем бону да осилим душу
Да растурим гадну тмину
Да сасушим ритину
Да саградим градину
А угушим коприву!!

На путу ка Златном Прагу
24. новембра.

Буна на Мацаре.

На горици закликтале виле
Разигра се Србадија млада —
У Мацара ушла је страва —
Србадија убојата глава
Он се щали, на Мацара свали!

Плану Србни плану огањ живи
Гори огањ сагорио Маџар,
Од пламена запламтила Бачка. —
У Кикинди племениту граду
Подиже се бутуњ Србадије
Узбуни се и сав Банат дивни. —
Пуче пушка усред Срема равна
Даде гласе по крајини дивној
Полетише соколови сиви
Подигли се крајишници љути
Подигли се као гладни вуци. —
Србин скочи а и Маџар крочи
Ма је вила прискочила брату
Маџару је наудила вила
Србину је одданула душа!

У Зл. Прагу. Фебр. 1850.

Понуда вили.

Послушај ме бела вило
Сазови ми беле биле
Светле зборе почините
Саберите сваке силе

Претлеините зелен' траве
Обиђите врзин' коло
Мелема ми саберите. —
Разболи се бела вила
Обољела дивна мома
Изнеможе ваша сеја
Замркну ми божје сунце
Обузе ме црна нојца. —
Прискочите беле виле
Понуде ми донесите
Извидајте њене јаде
Јер без миле лепе виле
Де би ваше душе биле
Де би небу звезде сјале
Како би нам сунце сјало
Какво би нам лице било?

7. марта.

Сан Златијин.

Све од злата златне одре
У злато ми злато леже,
Уснило је лепо злато. —

Боравила моја вила
У сну вила санак снила. —
У облаку зашуштело
Полетиле беле виле,
Долетиле беле виле:
Тијо! тијо! вила збори!
Наша вила санак снива!
Саслушале беле виле. —
Боравила бела вила
У сну вила санак снила,
Сагледала младо момче
Све му лице потавњело
Све му срце увенуло —
Све са виле своје миле,
И нестало младо момче.
На гробу му сунце сијало
У гробу му срце цвало
У гробу му лице ведро, —
На гробу му стоји књига
Даде срећа киту цвећа
И у кити и у књизи
Чати вила чати речи: „
„У милости у младости
Додијала худа срећа!“

Чати вила режали се
Жали вила сузе рони
Заболи је красна душа!
Хоће жртва да целива
Да одлане својој души, —
Уздахнула бела вила
На јави се препанула
Беле виле сагленула!
Одлетише беле виле
О сну виле збор збориле
Замериле својој вили —
Што не вида младо срце. —
Чудном санку зачудих
Што ме вила у сну снила
А на јави оставила.

У очи 13. марта.

Мајци на успомену.

Зазелени зелен трава
По травици роса паде
Засјајело јарко сунце
Порастила зелен трава
Заникнуло свако цвеће.

Удрио вијор ветар
Сагорила црна земља
Увенула зелен трава,
Прну тице у облаке
Шева тица запевала:
„Зелен трава — младо чедо
Роса росна — нега мајке
Уз ту негу а уз мајку
Порастило младо чедо,
Ал је рода урокљива
Сустиже га худа срећа;
Вијор дује — бољa стиже
Црна земља — мртва мајка
Кука тица — чедо вришти:
„Ој без мајке — моје неге
Родили се моји јади, —
Ој без мајке моје дике
Прикрила се моја срећа,
Нестаде ми врле мајке
Раснила се веља радост.“

„Ој ти мајко слађана
Уз те цвеће цватило
Уз те срећа гојила

Без тебека све сироће
Све по свету без мирноће!“

На 40 мученика.

Божје боговање.

Кад је црна царевала тама
Црна нојца без видела бија
Онда боже видело си био
По виделу оживио свете
Божју милост осетио свете
Божјем делу задиви се свете
Од онда ти вечно име оста.

Кад је сунце обасјало таму
На сунашцу огреја се чојко
У души му заиграла милост
У милости још пригрли мому
Онда чојко осети се душе
Онда чојко започео дела
Одмах богу милостиви рече
Одмах божја велич'о је дела. —

Кад је сунца и месеца било
Кад су звезде на звездишту сјале
Кад је зелен поникнула трава
Кад је лепи процватио цветак
Кад је црна зеленила гора
Кад је тица запевала песму
Кад је чојко разабрао речи
Кад се чојко осетио сили
Онда божју велико је силу
Онда своје ослободи душе
За слободу захвали се богу!

Кад на небу потавњело сунце
Црни облак обувао небо
По облаку потрчала кола
На облаку запламтио огањ
Из облака пролио се огањ
Из облака поцурила вода
Кад је чојко осетио силе
Виде чојко не мирују беси
Од те силе препану се човјек
Чојка душа на измаку била
Човјек сили приклонио главе
Онда боже свеможни си рече
Јер му душа на животу оста!

Кад се стари изменио свете
Кад је човјек преживео чуда
Младо момче сагленуло мому
Уза мому уловио милост
У милости пригрлио света
У милости започео дела
Својој моми верио је душе
У верену ослободи душе,
Вереница невера му била
Млађан момче обузели јади
Ражали се заболи га душа,
Онда човјек замолио бога·
Моли бога а добру се нада
Хоће бого помоћи му вазда
Хоће човјек осетити правду
Хоће млађан огрлити злато
Хоће своју веселити душу!

Ведро небо обузела сјаја
На свијету замириса' цветак
Човјек бога у виделу виђе. —
И ја хоћу изређати свашта
Да се види и дознаде свуда
Каква човјек почињио чуда:
„Ухватио растворио небо

Сагрудио разгрудио земљу
Саледио растопио воду
Сажегао распирио огањ, —
Опет нова почињио чуда
Хоће веља да види видела
Хоће бољма да огреје света, —
И стопиће растопиће зраку
Те ће тако наудити мраку!
Чудну зраку саградио кућу,
Те му мера и одмера сушу
Мери њему чудновату душу!
Растворио и створио небо,
Одвукао и довуко силу
Похватао све вилине траге
Како живе како светом мију.
Јесте човјек притворио муњу
Притвори је и шурује с њоме —
Пригрлио пољубио сеју —
Те јој младу залудио главу!
Јесте човјек надиграо грома
Те са муњом разговоре чини, —
Чудна сеја послужила брату
Те он здравља и поздравља Србе
Нек су здраво! нек душе не губе

За туђинство а душманство жадно!
Монак здравље и поздравља мому
Да Златија де оде на небу
Нек је вере и у црном гробу! —
Чојко дивну саградио кућу
Дивну кућу у облаке диго
Са кућом се по облацу шеће
Лети чојко да прегледа звезде
Око звездах о сунашцу сања
Да походи да сагледа лице
Те да своје задовољи срце.
И са неба поручује чојко
Здравља злато и човештво здравља
Да ће скоро надлетити ждраља
Те ће онда бити чуда веља!
Полетиће одлетиће злату
Хоће белу надлетити вилу
У облаку предобиће владу
Наудиће свакојаком гаду! —
Јесте човек растопио воду
Растопио и стопио воду
Нека виле жена своје знају
Да их бреган подватао земне
Да је боље [illegible] верке, —

Засвиће се с неба сунце
Рекнути се с неба сунце
За горицу сунце зађе
Рад жалости заплакан !

Ја сагледах танку стазу
И омили лепо цвеће.
Но стазици двору пођох
Да ја видим моје злато
Што је сунце надиграло !
Упутих се пођох јадан
Ал од сјеје од диvоте
Ко ће сунце сагленути ?
Засенуле моје очи
Ја не могох белом двору
Ја не видох чудно злато,
Ој да јада вељег јада !

Ој стазице танана
Одведи ме до двора !
Ој ти цвеће румено
Кад милена пошета
Поздравље јој пријави !

Ал притвори малена
Штоно сунце сјеше,

Рано зором порани
Ту на двору освани
Докле злато не сјаје
Да-те сјаја не збуни, — —
Пре уранка освани
Певни, јаде попевај —
Нек се јаду осети!

Зором 11. цветна.

Здраво Пуркиње!

Здраво здраво здраво си душо
Такō српске здрављају виле!
Здраво здраво! ослави Славу
Српске виле уресиће главу
Српске виле ославиће славу!

У „бесједи нешанској“
4. априла.

Живот у сну.

(У сликарници у Зл. Прагу.)

Црна тмина обузела нојцу
Црни облак притиснуо небо
Вијор ветар растурио облак
У облаку засијјела арака
Сјај месече промолио лица
Сјај месече обасјао тмину,
За то време задиви се око
У поноћи на земљи је чудо :
„Разлила се, пролила се вода
Тија вода узбуни се јади
[illegible]иња љуља и љута се пени
На тој води отисну се чунак
Млађан војно десио се туна
Хоће млађан да преброди воде,
Хоће млађан да он злату оде,
Хоће јадан да пригрли мому
Своју мому преко воде саму.
Хоће момак ал не море јадан
Црна нојца разведрит' се не да.
Бујна вода пребродит' се не да.
Јадан војно процвилио јадно
У том јаду [illegible]лио санак

У том сну боравио сањан :
У сну војно боравио сено:
Виде млађан свакојаке слике,
Златни своди и грађени двори
Сва милина десила се туна, —
Уз те дворе сјетују се виле
У том двору Златија је млада
Лепо злато обузело злато
Од лепоте гледнути се не да
Тако злато љубити се не да.
Но је војно умолио виле
Беле виле упустиле војна
Оде војно у дворове уђе
У том двору засјајело злато
Јадан војно у невољи бија
Хоће војно да сагледа мому
Хоће млађан да Златију љуби
Хоће њојзи да изређа јаде
Не би л' злато озлатило милост,
Уђе млађан и љубавцу виђе
Веље злато засенуло око
Од милине заигра му душа
У милини изређао милост
Милост рече, не дорече војно,

Ал се беле узбудиле виле
Све Златији у помоћи биле
Оде младан нит' разабра речи
Оста јадан још пунији јада

Лепи свете додијао војну
Са тим светом растаде се млађан
У милости немилост га снађе
У самоћи а у тавној изби
Ту је чојко ожаљевао жену
Лепи цветак јадан засадио
Рони сузе а заљева цвеће, —
Лепи цветак прегледао вазда
Уз гледање порастио цветак
Од тог цвећа саплет'о је венац.
Уз тај цветак љубио је злато
Таким венцем ре[illegible]је злато
Уз тај венац верно се љуби.
У самоћи а у тавној изби
Тако војно проводио милост.

У тој гори а на ладној води
Ту је чојко потражио лека
Ка студенцу доносио јаде!

Воду види, извор воду пије
Воду пије а љубавцу иније, —
Извор вода веренща љуба
Пије воду баш љубавцу љуби,
Извор вода заменила љубу:
Студен вода ледења од леда —
Моме срце од камена тврђе,
Ледна вода загасила жеђцу —
И љубавна згрејала би крвцу,
Извор вода баш пуна је меда —
Моје злато од меда је слађе,
Извор вода од бисера беља —
Моје злато од камена драга.
На извору напио бе воде —
У љубавце уловио милост;
Уз сунпшце нападе га жеђца —
У милости обрве га боља!
Гори, пламен гори огањ живи
Млађан војно потрчао помоћ
Ал све пламен од милости већи
У милости све је огањ јачи. —
[illegible]
У самоћи а у тамној ноћи
Тако млађан пропадне милост,

Што убија и умара душе!
Војеводо опрости нам грехе!!
А ја вељу и рећићу вазда
„Нек је теби црна земља лака!
У вас Срба вечита ти слава
Проклет био ко те не жалио!“ —
За менека још ти жива слава
Сад ти веља живакнуше дела
А од гада нема теби трага, —
Госпоштине не бија ти пусте
— Де нам није слике ни прилике —
Веће многе многе српске дике, — —
Тебе српска одгојила мајка
Тебе српске љуљушкале виле
За то твоја омиље ми душа
И никад ми омрзити не ће! — —

Да ожалим војеводу главу
За то Србин запев'о сам песму
Јадну песму — допев'о сам јиде! —
Док не буде нове српске главе
Не ће бити ни србаљске славе!!

25. јунија.

И ту веља подигла се луна
На облаку провали се рупа
То је она громовине рика
То је она што звиждуче цика!
Свете лије из каблице воде
Отуд она из облака вода!
Стоји цика стоји света вриска
Јесте дрека од веља лелека!!
Грми грми громовина јечи
Јечи, пичи, свуда страх је већи!

Громовник је од грмљаве јачи
Дивна своја обрнуо кола
Те се свецка утишала страва, —
Лепа сеја подиграла брата
Беле виле у помоћи биле
Те је милост разведрила небо
Сјајно сунце још сјајније сјало —
Пак смилуј се и Златије мора!!

Баш у грмљавини 15. маја.

Свецку пакост сасушиће
Те јој не ће трага бити!
И по смрти цвет ће цвасти
Хоће свету мирисати
Пријавиће лепу душу.
Тај ће цветак злато тргат'
Златији сам наменио
Да си цветом душу сречи —
Нек по смрти нека има
Што би било за живота! —
И гле неке лепе речи
Ал нијесу моје среће:
„Српски народ — мој је бабо,
Славска земља — моја мајка,
Добра воља — мој је братац,
Поштење ми — моја сеја,
Моја милост — лепа мис'о
И то ми је љубазница
Златију ће заменити!“ —
Докле мисли, дотле љубе!
И гле! вазда мис'о мишљем
Те ја тако злато грлим
И грлићу и љубићу
Док је главе док је мисли

Без момина властитога слова!
Ко би својег разведрио лица?

Завера и сада и вазда.

И да [illegible] [illegible]
Ја бих милом градио
Белу [illegible] милов [illegible]
Вид бих се верио
Да полеи[illegible]м свијета
Да омразим тавницу
Да огадим гадило
Да узвисим човјека
Да ме хвали до вјека,
Да умудрим мудрину
Да угушим сву тмину

Ја [illegible]
Бо[illegible]
Чојк[illegible]
Бољ[illegible]
Уре[illegible]

Биће веће милости
Биће [illegible] радости,
Не ће јунак цвилити
У тавници гинути.
Који света милује
А врлину негује, —
Не ће мудрост уснути
А слепоћа владати
Биће божја видела
И сретнија ж[illegible]!

Милост гласак донела:
„Није мома робиње
Да у јаду премине —
Биће нове милине
А на свету врлине.
Биће божја видела
Нестануће гадила!“

Милост гласак донела:
„Није [illegible]јче [illegible]нче“
Да га [illegible]
Да му [illegible]у [illegible]ру
На [illegible]
Да му [illegible]
А у небо повуку!

„Није чојче живинче
Да му очи савежу
Да га сплетну у мрежу
Да се жмуре играју
Чојка слепа гледају
У рају му помажу
На земљи си певају —
Ту си злато збирају!

На што чојку милине
Кад му дани измиле
Кад га мрави обиђу
Онда јади наиђу
Онда црви царују
А врлина путује!

Неки људи [illegible]ују
Ови свијет [illegible]ују —
Зашто залуд [illegible]ају
Сваке га[illegible]рују
Свету [illegible] ка[illegible]ују
Да на небу царује
И да онде мирује,
Ал да [illegible] [illegible]

Којим свет ће проглeнути, —
Видела се нагледати!
И гле! бела чудна зрака —
Уз белило вена мрака
И тако је бело лице
Од Златије од љубавце
И од дана — од видела! —
Уз белило румен пламти
И наврши сву диботу, —
Дивота је руменило
Са Златије златна лица —
Обиљежје левше среће! —
И на листку пламти огањ
Запламтила божја милост —
Још распали силни огањ,
Те сагледах већа чуда —
Како свете настануо
И како је пун дивоте, —
Ал се свете изменио
Зарад људих промени се, —
И нестаде све милине
И настаде чудна стега,
Стегнула се којка душа —
Јер је многи врагић куша —

Они не ће Краљевиће
Што душмане бију
Никад не мирују !

Нек је док је милости
Хоће бити радости
Биће веља видела
Нестануће црнела !
Хоће бити и Хусаз
Биће чешког спаса ! .
И битиће цара
Да му нема пара !

Слушај боже ријечи !
Црну гору усрећи
Нек нам срећа доскочи,
Нека буде помоћи !
Нек је здрава Златија,
Кад сам ово допев'о
Сад ми јоште милија ! !

Чудни свецки јунаци
Они хоће и бога
Ал му дају и рога
Да му сјају прикриле
А страшило омиле.

Многи душу круне
Ал кад једна свене
Те си несе нуне!
И женскиње воле — —
Јер се богу моле,
И волу слободу
Те је за то боду!
Они цара љубе
Јер ништа не губе
А за паре много маре!

У милости милија
У милости светлија
У милости дражија
Дражија је душа!
Биће онда свашта
Ал никад којешта, —
Онда и бог прашта!
Зар је чојко ништа?

Игра Златије!

Игра мома — весели се душа,
Игра мома — ведрије је лице,
Игра мома — надиграла виле
Те јој веће нанениле јаде,
Хоће моју да осраме вилу
Хоће злату да наносе вреда
Хоће светло да погрде лице
Хоће златно да огаде срце!

Како вила не би додијала
Кад се вили свуда венци свили
А те виле погрђене биле. — —
И било је и битиће вазда
Тако вечни наредио газда
Нека сунце на звездишту сјаје
Нек се свете од сунашца греје
Нек се месец по поноћи шеће
Нека ноћу он игру замеће
Нек се звезде по звездишту шире
Нека звезде црну нојцу мире
Али нек се око сунца врзу,
Свако живо нек се сунцу клања
Око сунца нек замеће игру. —

Јесте журно погљенути море
Де се јадник огрлио с' њоме —
Обрће је а заврће мозак!
Јесте чоју омрзнуо данак,
Но ја не ћу замерити љуби
Што се млада на игришту сјаје —
Ко би сунцу замерио сјају?
Не ћу мојој замерити вили
Што се сунце на игришту врзе —
Око сунца игралишта свака
Ко би сунцу забранио скока?

Нека сунце нека сјаје злато
Нек сасуши свакојако блато!
У свом скоку нек обрне зраку
Нек менека не гледа у мраку!
Нека нека не обрне вреће
Да ми јаде не нанесе веће!

Света милост.

Распали се чудни огањ
Засјајела чудна светлост
Настанула чудна врлост
Оживио лепи свете
Родила се чојна врлост
Појави се „света милост.“

Чудни жижак ражег'о се
Мален пламен запламтио
Ал је силу обасјао —
Оживио двије душе
Осиило двије руке
Разгонио свецке муке, — —
Жижак плапте, сјаје речи:
„Да ми мома хоће рећи
Не бих хтео њој утећи.“ —
Не угасе, разгори се,
Разгори се силни огањ
Разведри се ведро небо
Настанула „света милост!“

Мален жижак, мален' свећа
Надиграла неба свећу. —

Дивна сјаја спроводила мому
У спроводу а својему [illegible]
Често сјаја починила чуда, —
Свету милост ражегао жижак.

Таке чуде још не знаде [illegible]
Јер је чудни сагорио жи[illegible]
Опет нови подиг'о се [illegible]
Али жишку нек се клања с[illegible]!

Да! дат жижак жишчић рас[illegible]
И жишчића се промолио
Да спроводи дивну мому.

И жишчић се запла[illegible]
Златији је засветлио
Осветлио златну стазу.

Чудни људи стазу газе [illegible]
И страшни је ови [illegible]
Не види се мален жи[illegible]
Не мож' злато кроз [illegible]!
Не мож' злато мене до[illegible]
Не види ми мален зрачак!

Хоћел [illegible]
Да спроводим љубавцу
Да омилим родиште
Да изберем станиште?

На свету Јовашку.

Жалост свуда.

Ој ти тицо малена
Што си тицо умукла?
Ој ти траво зелена
Каки јади притисли?
Зар те глава заболи
Те си главом клонула?
Ој ти цвеће љубљено
Што си лицем венуло
Што си лице прикрило
Зар ти сунце додија?
Ој стазице танана
Што си трњем обрасла
Зар се трњем поносиш
Зар ти трње омиље? —
Вели тица малена
Збори трава зелена

Вели цвеће Драгице
Збори стаза тешкога:
Твоје лице смучено
Тебе јади вијели
Тебе јади притисли
И нема ти радости. —
За то тица умукла
За то трава клонула
За то цвеће свенуло
За то трње порасло — —
Без Златије туровно!

На орловци 3. маја.

Сироче.

Де је мајка што родила синка
Роди сина а назвала „мила“ —
Од милоте још нејаком чеду
Онда мајка наменила милост
Не би л' милост заменила мајку
И тек тако угодила рану.

Кад је мајка [illegible] дуже
Онда јоште црна нојца беше —
Беше нојца, и остаде нојца —
Јер ја јоште не разведри лица
Без љубавце не разгреја срца.

Моја мајка у облаку спава
Мајку грле моје беле виле
Сада мајка, благосиља ранка.

На самрти не рече ми речи
На самрти не згледа јој очи.
Но ја своју обожавам мајку
У гробу јој желим земљу лаку
Да јој змије не увреде кости —
Захваљујем на њеној милости
Молим мајку да ми грехе прости!

*
* *

Де је братац мој рођени брале
Што га здраве љуљушкале виле
Да га моје огрлиду руке
Да би моје одлануле муке?

Худој срећи изиђе за руком
Занела се за лијепим момком

Црна нојца и црнија чарти
Тека мома зароцела брата
Те га млада у свет одвијела,
Да благује да царује ноћца;
А да њојзи не уграбим брата!
И кости му у земљицу стисла
Да их моја не поглади рука
Да га млада не опростим пута!
Однела је закопала брата
Да ја млада не одведем драга!

*
* *

Де је бабо, бабо силни
Де је они отац мили
Што га здрава оставио
Ни мртве га не нашао?
Зар му земља додијала
Те је кости изнесио
И у свијет отпутовао?
Зар му ђеца не милила
Те он кости уклонио
Да му кости не додрну?
Ко сажеже оне свеће
Да уклони бољу већу?

Ко прикључи бабу очи
Да остане у покоји?
Ко прикрсти бабу руке
Те окрости њега муке?

Силу света изгинуло
Сваки јунак сваком мијо, —
Силна пушка истури се
Силни душман навалио
Није л' баба уморио?

Умори га убио га
Не даде му бела крухa.
Не даде му рујна вина!
Умори га, убио га!
Мртва баба гура
У воду га тура
Да му гује мозак пију
Да му кости не мирују
Да му сине гроба не зна!
Да он сина не дозива
Да на гробу сузе лева
Да му сузом душу згрева!!

На гробљу „Волшане.“

„Ој Златијо!“ — неко рече — „тијо!“
— Није тијо што је мени мило, —
„Дико моја!“ одговори — „која!“
— Што ме кушаш што одавна знадеш! —
Ил је злато ил је бела вила?
Неко јесте што доставља тајне, —
Златија би милостива била
Би ми лепше разносила гласе, —
А и вила боље би ми рекла!!
Ражљутих се расрдих се љуто
Што ми неко нагрдио речи,
Те још једном попев’о сам гласно:
„Дева моја“ — одрече ми — „аја!“
Инак реци убили те јади! —
„Венац свила“ — али јечи — „вила,“ —
— Јесте вила но од виле левша. —
Тад се јадан ја досетих чуду
Видим виле да ту зборе чине
Видим виле сваке тајне знају
Но ми виле наудити желе
Да изрекнем ако нешто знадем!
Те ја опет једну речцу рекох:
„Место слада“ — јека јечи — „сада“
„Многа чуда“ — јека рече „гада“

И науке дају дике.

Истицала давна врела
Давна врела утицала
Утицала сатицала
Те језеро начинила.
И ту виле броде-броде
И ту виле платно беле
Копреном се обавиле,
Ал из воде извор воде
Провириле беле ноге
Та су ноге занијеле. —
Силна руља подигла се
Да сагледа беле ноге
И угледа дивне дојке, —
Таке сладе руља хоће —
И тако је данак свиће
Што од скора забелио! —
Међ вилама вила била
Од вилах се усамила, —
И Златија копрен свила
Свинула га не свиде-га!
Кроз копрену лице вири —
Ја бих реко сунце с' раја

Хоће дану да угађа!!
И ту момче десило се
Стоји момче злато гледа
Што за сладе и, не знаде
А у души сладе носи
Те се душом сва поноси. —
Дуго време постајало
Нит се миче ни помиче
Јер јој гади не приличе! —
Уочи је млађан момче
Омиље му златна милост —
И тад мома чуда чини:
Копрен скину лице сину:
Сину лице као сунце
Те лепотом и диботом
Занијела беле виле —
У земљици ником гледе
— За греке се покајале! —
И јунака дивна момка
Без удице без врежице
Јесте вила уловила
Похватала све врлине;
И јунака однијела
На врзино вилах коло.

—. Дено вила збор зборила —
Да изберо дивна весла —
Да преброди силне реке,
Да изберо дивно рало —
Те изоре бела света;
Да развеје ситно семе —
Те засеје чудно цвеће,
Да порасте дивна трава —
Те омудра чојка глава,
Да уреди леду мому —
Те уклони црну тмину,
Да разведри ту ведрину
Дено сјаје сјајно сунце
И сјајело, и сјајеће
Сасушиће калужину
Саградити оградину,
Растерати кобилице
Да не трују отавице
И од цвета китичице,
И да буде љубазнице
Штоно душе осилиће
Левши живот омилиће!
И да буде љубазнице
Штоно чојка однијела

Ко би твоје омилио лице
Ко би твоје овољео срце
Твоја мука не доноси лека
Те ти лице не весели срце,
Бела рука не грли јунака
Место слада у тебе је јада
Ко би неве поред младе деве?

Срећа даде да се правда знаде
Срећа даде неки соко знаде
Да је нева лепша него дева,
Речцу рече нигда не порече:
„Удовицо моја сива тицо
Није твоје савенуло лице
Није твоје следило се срце
Твоје сјајно заишло је сунце
Сунце зађе жалост те обиђе
Твоја сјаја нешто се притаја
Ал гле рају причува ти сјају!
Лепи мирис он отиш'о увис
Те у души сваку пакост суши!
Твоје јарко заишло је сунце —
У године колко сунце мине?
Сунцес' смири но опет провири! —

И несрећа срећу сречи.

(Г. А. М.)

Да ја видим беле виле
И да им је за ме стало
Пак да виле среће деле
Ја бих виле умолио
Да уделе твоје среће —
Било би ми силе веће
И цватило лепо цвеће
И ја не бих туговао
Веће вазда кликовао! —
Чојче и вилин љубимче
Већа ти је твоја срећа:
Уз љубавце ведрије је лице
Уз детенце веселије срце!
Та сети се она дана мила
Кад те вила срећом свила
Доносила све миразе
А са оне златне стазе, —
Доводила пријатеље
Све божије штоватеље, —
Уловила мому златну
Те ти лепи венац свину, —

Умолила белу вилу
Те родила децу милу
Умножила твоју славу
Уресила твоју главу.

* * *

У невоље без милине веље
И несрећа срећу сречи!
Знајдер којче! ко ти песму рече
Вазда хоће да ти цвате цвеће!

На св. Антонија.

Рад погрде!

Спопаде ме нападе ме авет
Спопаде ме нагрди ми адет,
Мојем злату написо сам речи:
„И сунце ће обрнути скока
И цвеће ће увенути
И виле ће умукнути
Усанути сиње море
Ама не ће моја вера
Моја вера не згорева

Већ ме вера бољма згрева, —
Не топи се моја вера
Већ је мрзла и премрзла,
За неверу и не знаде!
Не рони се моја вера
Од камена јесте тврђа,
Од милине милија је
А боља је од врлине
Од гада јој нема трага!
И тако ми бог помого
Што пупољак саградио
Савио га увио га
Да сачува лепи цветак
Да га куга не умори
Да му лице не сагори
Не опадне не увене
Већем зелен да остане
Да дочека златна зрака
Зрака са Златије слика,
И да онда пупу сниме
И да онда цвет развине
И да онда носи бреме! —
Зелена је зелен трава
Невина је моја глава!

Мирисаво лепо цвеће
До Златије нема среће!“
И тако ми Бог помого
Што од озго вазда гледа
Да ми вери нема гада!!

Свашта али не којешта.

Црни столе злаћени соколе.
Црни столе подржи ми руку
Да допевам још декоју муку
Да се знаде али не издаде:

Има свашта има и ....
Има оне отроване змије
Штоно роду врелу крвцу сиса
Крвцу сиса па још тражи меса
Кости глође, те јој тако слађе!

Заменицо моја љубазницо
Али си ми јадна другарицо!
Брат ти пева а теби се зева
Брат ти виче од радости скаче
А ти јадна ни речице рече
Ти не рече, помози му свече!

Још је теби свакојака јада:
Уз љубазност љубазности није
И није ти побратимства права
До у Срба у веља јунака
Који вере у невери нема
Који крвцу за брата прољева
И што рече не порече никад!!

Глеђи глеђи кеца
Де улови зеца,
И на златну прагу
Починио кавгу
Све са луде главе
А са пусте славе, —
Гле! дође му гага
Те улови врага
Па оде без трага!

Једном мене огрејало сунце
И греје ме када чатим речце:
„Нек се вама свине венац славе
О јуначку и пјесничку главу,
У поштењу и науци среће
Па ће бити и радости веће!“

Не овако, но левше ми рече
И рече ми још златније речи:
„До две речи овде ћу вам рећи
„Буд'те блажен," пак сада ми с богом!"
И рек'о сам и вазда ћу рећи:
„Хој ти срећо црна срећо!
Нема блага без љубљена злата
Уда срећа без лепа цвећа!
Црна срећо не било те, —
Златија је суво злато
Златија је лепо цвеће!!"

„Хтео бих меда са злаћених уста
Без Златије оста глава пуста!"
„Удила ми науди ми ноћца
Огрли ме вереница љуба!"
„Црна смрти то је она снаша
Што се вазда моје среће маша
И домаши не промаши!"
То је моје, — а рек'о је Бранко:
„Та напи се брацо, напи винца пуста,
И насрка меда с' девојачки уста,
Чојку реко чоче, а ћушету ћуше, —
Сада вишњи боже смилуј ми се души!"

Добротвори.

Сиротињо другарицо моја
Да је теби беле руке
Што од среће даје кључе
Да отвориш златна врата
И навадиш доста злата,
Нестало би сваке муке
Што намучи моја уста
Те ми многа песма суста!

Једна госпа срећу дала
Потера је дотера је
Да ми дође а не пође
Да ме знаде и познаде
Те да мене не издаде! —
И мушкарци све јунаци
Разажегли златну свећу
Да расветле лепу срећу —
Нек је цвета једног лета!

Хвала браћи на помоћи
На тој свећи мојој срећи, —
Јер сагледах многу сјају!
Док је браће биће среће!!

Ј. Ш. лекару!

И теби је поцватила срећа
Кад је тебе огрлила љуба
Кад је теби породила чедо
Са милотом уресила главу!
Нек је теби од менека просто
Нек је теби све до века лека.
Нек ти лека са момина лика
Нек је теби здравља и весеља!

На Јована крститеља.

Г. А. М.

Моја мала занела се глава
Те промаши ону зору дивну
Кад на небу сјајно сунце сину
Али веле са горице виле
Веле виле што ме песмом миле
У по дана јесте сјаја већа
У по дана цвати више цвећа
У по дана и срећа је јача!

13. јунија.

Души душе!

Не знам чојче де ти леже кости
Сузом бих ти у помоћи био!
Дивни чојче од велике среће
Што надигра оно златно срце
Што ижљуби оно златно лице
Што огрли ону златну мому, —
Дивни чојче од велике среће
Све нека је, нек је теби просто
Нек ти боже и сада поможе!
Но прости што вељу у милости
Не ћу твоје да узбуним кости
Ал бих хтео веренице љубе
Није треба да је јади губе!!
Твоја душа нек ми помоћ куша!!

На гробљу.

Јовану Колару.

Кад је славска заплавила зора
Кад је славска зеленила гора
Ти си лепи засадио цветак!

Поцватило твоје цвеће
Починило веља чуда
Донесе нам левше среће.

Славени те здрављају
Славиће те до века!

У беседи мещанској.

Госпођи А. М.

Лепа шћери још левшега рода
Здраво здраво здраво нек ти здравље
Нек ти здразља нек ти је весеља!
Божја душо од божија цвета
Каква тебе обузела срећа?
И тебе је омиљела вила
Кад је тебе твојом душом свила!

И тебе је огрлила вила
Кај је тебе лепи венец дала
Лепи венац са лепога чеда!
И теби је донијела среће
Кад ти душе поцватило цвеће!
Твоје цвеће од вечите среће!
Те ми тако омиљело жиће!
И с тога ти вечни венац вију
И ја хоћу да ти с' здравље мили
Да т' весеље твоју душу сили! —
И весела и здрава ми била
Не бил мене не бољела душа
И менека и твојега цветка
Лепа цвета од својега света!!

На св. Ану.

Збор славенски.

Сјајило је сјајно сунце
Ваке сјаје још не видох, —
Згревало је јарко сунце
Још овако не огреја, —
Зеленила црна гора

Још не бија зеленила
Штоно сада зазелени!
Цватило је лепо цвеће
Не поцвати ваки цветак!
Не забели ваки данак!
Веселиле с' беле виле
Не бијаху веселије, —
Нит зорила 'вака зора
Штоно данас зазорила, —
Данас свете задиви се
Што на небу сјаје сјаја
Какву свете не видео.
Што на земљи стоји хука
Чудни свете зачуди се.
И збиља се збило чудо
Јер са неба — божја сјела
Са сунашцем и зорицом
Спустила се чудна дева
На земљи се засевнуло
Све од сјаје од дивоте,
И сва тмина разишла се
И та дева божја вила
Така дева збор чинила, —
Лепа Слава браћу здравља

Здравља браћу све рођену
Које бого помилово
Те их браћу искупио
Славски збор је наредио
Да осветла божје лице
А засрами кукавице,
Да умудри чудне људе.
Што којешта залуд гуде,
Да полепша ови свијет
Да изравна све невоље
Да извида свецке јаде
Да окуси лепе правде! —
То је бого наумио,
На земљицу вилу спусти
И збор славски уредио! —
На збору су силна браћа:
Све Русини и Пољаци
— С' Висле, Буге и са Дњестра, —
Ту су Срби и Хрвати
— Са Дунава и са Саве, —
Све по реду сви Словинци!
Ту су Чеси и Словаци
— Са Влтаве и са Хрона —
И ту су ти Моравани

Са Мораве воде мутне, —
И још би их више било
Да је среће да је згоде! —
Сва се браћа искупила
Сјетују се славска браћа
Веселе се славске деве
Хоће бити лепе жетве, —
И Златија вили мила
Са њоме се сестримила!
Братац брату јаде ређа
На јаднике тужбу дају
Што им крвцу исисали, —
Ал Славени срца блага
За јаднике бога моле,
Све им грехе опростили
Што Славене уцвилили! —
Љубила се славска браћа
Сво се племе веселило,
Здрављали су белу вилу
Што им нова зора плави
И што њима сунце сину. —
И бог види чудна чуда
Де се браћа ижљубила
И бог браћи помогао

И сам себе веселио
Што сагледа славску слогу
И што види лепу зору
Што ће свету заплавити!! —
Тако бија и било би боље
Тек би свете позн'о света
Славену се захвалио
Што га мука избавио
Опростио свака јада.
Но се пакост узмутила
Црни даба не мирује
Додија му славска милост
Додија му свецка радост,
Он почини чудну пакост
Зажегао врашку свећу
Упалио многу кућу,
Запалио чудни огањ
Страшну лупу починио,
Чудни палеж сажегао
Подиже се црни облак —
Затмише се светле очи,
Затмила се светла душа
Загадио лепи мирис
Савенуо лепи цветак

Што је свету поникао
На славенском светлом збору —
У братимском договору!
Спустио се страшни облак
Од страшила бесна беса
Устрави се бела вила
Јер за пакост не зна милост —
У поноћи оде вила
Одскочила у облаке.
За облаком а у сјаји
Ту је вила бога нашла
И богу је тужбу дала:
Богу ређа све неправде
Што јој душман починио
И изређа чудну клетву
На душмане и крвнике
Што Славене измучили
Божју вољу прегазили!
Бог се јаду задивио
Опростио злобном-врагу
Но је пакост утубио
Жао за срам повратиће!
Бог Славене ожалио,
Што су муке поднијели

И бог њима наменио
Левшу помоћ наменио! —
И та вила прорицала
У облаку закликтала:
„Наше виле биће веселије
Славске њиве биће зеленије
Сунце ће нам сјајње сјати
Брат ће брату још милији бити!
Хоће милост надјачати
Славене ће улепшати
Хоће врагу наудити, —
Иде коло наоколо
До'ће дело на видело!
Жао за срам вратићемо
Док је Срба и јунака
Тубиће́мо наше јаде!!“

25. јунија.

The Kingdom of [illegible]

ЗЛАТИЈНСТВО

СЛАВКА ЗЛАТОЈЕВИЋА.

У ЗЛАТНОМ ПРАГУ 1851.

У штампарији синова Богомиља Хазе.

ЗЛАТИЈНСТВО

СЛАВКА ЗЛАТОЈЕВИЋА.

У ЗЛАТНОМ ПРАГУ 1851.

У штампарији синова Богомиља Хазе.

ЗЛАТИЈИ

И

СВАКОЈ ВРСНОСТИ!

И било је и битиће певања, док је свести и док је мисли човечији! Песме узбуњују и умирују свест, узвишују свест — и чине човека свесним човеком. И за то певци јесу добри људи, и за то де се пева ту нема ни пакости ни злобе. — И за то и ја певам. И ја хтедох својим певањем да омилим и полепшам свест човечанску. А то све, у животу милости, врсности и народности српске и славенске.

Наши учени људи певају и певају и много и много. Сви — по вољи — певају српски. Али их је мало и мало који певаше као што нам Србима ваља певати.

Ја знам да је сада почео Бранко. И почео је Прерадовић. Сваки по својем начину. И за руком им изиђе, — прави свет призиваде их!

И ја бих хтео српски певати. Јесам ли дошао камо хтедох, то ће пресудити људи. Али

И било је и битиће певања, док је свести и док је мисли човечији! Песме узбуњују и умирују свест, узвишују свест — и чине човека свесним човеком. И за то певци јесу добри људи, и за то де се пева ту нема ни пакости ни злобе. — И за то и ја певам. И ја хтедох својим певањем да омилим и полепшам свест човечанску. А то све, у животу милости, врсности и народности српске и славенске.

Наши учени људи певају и певају и много и много. Сви — по вољи — певају српски. Али их је мало и мало који певаше као што нам Србима ваља певати.

Ја знам да је сада почео Бранко. И почео је Прерадовић. Сваки по својем начину. И за руком им изиђе, — прави свет призиаде их!

И ја бих хтео српски певати. Јесам ли дошао камо хтедох, то ће пресудити људи. Али

нек суде људи који имају праве и као сунце сјајне свести. Бранко хтеде да штампам песме, јер рече, да су ми — по ствари — према његовима, од друкчије врсте.

Сваки народ има у свему својега духа. И у науци. Дакле и у певању. Да је тому тако особито у нас Срба и Славена, о тому мудри не ће ни сумњати. А другима вељу нек знају да је тако. И вељу им, да ћемо и у певању тек онда далеко ославити славу српску, ако успевамо као што пева наш народ. Узмимо песму у којој народ пева, — има ли онда од оне песме боље песме? Наш народ певањем надмудрао је све народе. И наш народ својим певањем натпевао је све наше учене певце. Нашег Филипа и Кузмана певца нико заменити не море! — И у својем певању народ показао је ученима да је најврснији народ. И Славенима показао је да је по животу и по вољи највећи Славен. И за то само велика хвала В. Ст. Караџићу, и свაком, који нам скупио на-

родне песме. А никад грдња, — што јавља злобну а јадну душу. Нашим слепцима вечита слава! С њима осветла нам се образ у света учена! Који инак мисле, нек ћуте, да се не срамоте пред мудрим светом!!

Узгред вељу Чесима! — Чеси поред душманства немачког много изгубише од свести и живота народног. И они ту свест хоће да подмире књигама. А ја им се дивим, зашто не преводе наше народне песме? Наше песме обавестиле би Чехе у јуначком, народном и славенском лепом животу. Ја мислим — наше народне песме биле би за чешке ране најбољи мелем. Наш народ пева. Уз песме пије вино а бије душмане. И наш народ уз песме сећа се српске краљевине и царевине! И за то напредује! А зар све ово не би помогло Чесима?

Наши садањи учени певци, јесу тим гори, чим већма мудрују, пак по мудрости не ће да певају како им народ пева. — Наше учено певање мора прећи и у науке. Али и ту и тело

и рукo мора нам народњо бити, и тек онда је добро. И само за то јесте „Венац црногорски“ — књига владике црногорског — најврснија књига од те руке.

Узгред хтедох споменити деобу наших народних песама. — Има наших песама од милости, јунаштва, и од старина наших. Ја сам узео од прве врсте, да тако узбуним племенитију свест. И да после на њојзи дела делам а наговестим лепши живот. — И успут хтедох рећи ко је у нас учен и ко добро пева — те тако велича славу српску.

У својим песмама све свуда је „Златија!“ Ја знам да све на свету зовемо именом. И за то се у мене љуба називље Златија!

Сад доврших шта хтедох. Пак јесам Србима Србин, Славенима Славен, а свакому човек

У Златном Прагу по Видовом дну 1850.

СЛАВКО ЗЛАТОЈЕВИЋ.

Дѐ је што?

*

на стр.

☞ **На страни 44 после 8 реда читај:**

> **Црном косом сиграх се**
> **Црну косу замрсих**
> **А од моме дивоте**
> **И од тешке милоте и. т. д.**

На	**страни**	**50**	**место**	**намастиру**	**читај**	**манастиру**
—	—	55	—	убојата	—	убојита
—	—	88	—	Сироће	—	Сироче
—	—	106	—	здразља	—	здравља
—	—	107	—	венец	—	венац
—	—	111	—	види	—	виде
—	—	126	—	јунија	—	јулија
—	—	141	—	Србипа	—	Србина

Српска молитва.

Ој ти сунце и сунашце јарко
Нит ти друга, ни од друга тласа
Нит је твоме подобнога стаса!
Јеси сунце за око малено
Ал за веља дела си створено!
Твоје бело не сагледах лице
Све са тешке са лепоте твоје
Ал ти мени разгрејаваш срце. —
Јарко сунце божије љубимче!
Моли бога, па загревај Славство
Нек ти сила нег икада већа!
Нека пређе поцвати нам срећа!

1. дец. 1845.

Мастионица без злата златна.

Ој мастило мој пушчани праху
Бело перо моја шара пушко
До сад сте ми моје верне слуге
Верне слуге без станишта биле,
Не могох вас моје верне слуге
Не могох вас удворити лепо
Ни по души удомити право,
А сад чујте моје верне слуге:
„Имам дома и баш слична крова
Нит је златан ни од злата ливен
Но је златан што је Злата мога.
У том ћу вас моје верне слуге
Вас ћу слуге сада удомити
Да вам нико не наноси вреда
Да вам нико не садоми крила
Вас ћу верне овде удворити
Не би л мене и од сада слуге
Верне свагдар у послуги били
Те се тако захвалили вили.“

11. окт. 1846.

Светковање.

Миловање благовање
У младости царевање.
Бели дани миловања
Да пуни сте радовања!
Онда славим светковину
Онда душа веселија,
Онда с' левше рађа сунце
Левше рађа сјајње светли.
У милости у младости
Поред моме бела лица
Онда мени два су сунца
Од два сунца већа сила
И стазица светлија ми
Не бих нигдер заишао
И срећу бих уловио —
У светлоћи нема тмине
Прикрити се не би могла!

11. децембра 1846.

Благо је што је драго.

Волим драго нег царево благо
На част слава а и сјајна круна
Круна ми је оградина трула
А ово царство као српско ропство
Кад са њима ни Златије нема.

Срећан пастир у колеби својој
Нити знаде нити жели више
Јер он вели дано ми је с више
Како тако ма ми је суђено
А ја имам у колеби драго!

Дајте мени колебицу пусту
Уз колебу бело стадо јањца
У колебу ту Златију мому,
Колебица баш цареве куле
А Златија биће сјајна круна
Па ћу имат' свеколико благо,
Јер је благо што је срцу драго.

25. јан. 1847.

Лепо око јесте гърко.

Лепа ти је сва Златија моја
Лепа ти је да је левше нема.
Очи су јој звезде преходнице
Земљом ходе а до неба светле.
Лице јој је лабудово перје
А на лицу румен од ружице
Но је румен од румена левши
Кад зрумени онда зора зори!
Што је лице од ружице левше
За то јадан много и не хајем
Ал су очи чудновате моћи
Плаве очи прострелише срце — —
Што ћу боже преболети не ћу!

11. фебр.

Дева славуја натпева.

Славуј тицо малена си
Моја љубо лепа ти си!
Славуј тицо лепо појеш
Зелен лугу — твоји двори
С тобом двори веселији
Зеленило зеленије: —
Славуј тицо мила ти си
Моја љуба милија је:
Када поје тад све виле стоје
Па се диве и већма оживе!

Једном злато танано попева
Дивна чељад десила се туна
Једна вила посестрима вила
С неба вила у дружини била,
Па одлете црн јој образ био
Она оде од срамоте тешке!

Кад то виђе тад ми бо[illegible]а сиђе
Сво певање прослави ми вила
Тако злато натпевало вилу!

16. февр.

Моја вила.

Српска вила гором шеће
Гором шеће онде леже;
Моја вила душу веже
Па у души постељ стере:
За то јадан тешка душа
С тога крвца пуна јада!

Српске виле бели двори
Бели двори — црна гора,
Моје виле златно место.
Злато вилу позлатило
Сувим златом окитило
Божју душу омилило.

Моја вила танка струка
Танка струка па висока.
Моје виле очи плаве
Па те очи виле славе
Тој лепоти све се диве.

Моју вилу виле грле
А од злобе сузе лију, —
Мојој вили добра желе
А у себи мучки веле:
„Јао селе нама леле
Уз лепоту наше сеје
Све диботе нестануле!“

* * *

’Вака вила моја мила
А Златија здрава била!
Нек се диви с неба вила
Каку мому момче има!

25. февр.

Моме очи најбоље су звезде.

Све те звезде на небесах
Јесу створи од божества
За неуке од чудесах.
Све те звезде у поноћи
Јесу ноћи од помоћи. —
Јесу звезде од врлине
Ал Златија од милине:
Њене очи јесу звезде
Ал те звезде не заходе
Дању ноћу очи светле
А с тога се мени миле
И с тога ми здраве биле!

1. марта.

Јади за братом.

Ја имадох веље благо
Веље благо суво злато,
Жуто злато омиљело.
Ја га метнух посред срца
Ту се злато окућило
Њим се јадан поносио. —
И од злата беше воће
Једно воће — од јабуке.
Јабука се руменила
Јоште златна лепо сјала,
Али куку што ћу куку
Чудни ветар задувао
Опануло златно воће
А у сиње јадно море. —
Нестануло моје среће
Увенуло моје цвеће
— Баш од крви и од срца. —
Тужно срце затужило:
„Куку брате куку злато!
Куку моје лепо цвеће
Што си зелен увенуо?

Што си млађан преминуо?
Што ме јадна оставио?

*
* *

Неста блага неста брата
Али оста суво злато
Оста злато лепо име —
Симеуна божја чојка. —
На том благу нема хрђе
Па се светли и светлиће
Сродне душе утешиће
Моје јаде утишаће, —
Тако брата заменити!

1. априла 1847.

Жалост за Златијом.

Румен ружо лепи цвету
Чијем ли те венцу плету?
Зашто богом мила ружо
Не сплете ми мало венца
Нешто венца с' твога лица?
Лепа ружо румен ружо
Чије ли ћеш дворе левшат'
Уз које ћеш срце цвасти?
Ао момо с неба ружо
Јеси л' ружо моје цвеће?
Ја те ружо сузом сија'
Ја те ружо душом крија'
А у срцу — мојој души
Врелом крвцом заљевао!
Шта ти момо додијало
Каки јади дотиштали
Те ме момо не гледала?

* * *

Леп ми цветак поцватио
А још левше мирисао, —
Ма тај ветар чудни ветар
Опет јадник задувао
Однесе ми и вас мирис,
Обоље ми моја душа
Поцрниће свака срећа
За менека нема лека!

11. априла 1847.

Болест гора је од туге.

Јесте мучно туговати
Ал је грђе боловати.
Туга срца милостива
У тој тузи сјаје сунце —
Па и цвате румен ружа.
Но је боља тужна мука
Сва од страшна црна мрака, —
Нит ја видох црња мрака
Нити знадем гърче туге
Нити видох веће муке!
У том мраку смрт се јавља —
Хоће душу да обара
Хоће раку да отвара,
А од муке љуте боље
Лепо лице потавњело
Лепа ружа увенула!!

25. апр.

Здравље је као сунце.

Грка мука грка туга
Па милини нема друге —
Већ кад сунце ведри небо
Ведри небо лепо сјаје. —
Лепо ти је ведро небо
А милина сјајно сунце —
Лепо ти је лепшег нема.
У ведрини свако цвеће
Лепо цвеће још је лепше,
А код сунца румен лице
Румен лице руменије;
У том сунцу а без боље
Лепа мома моје злато
Лепо цвате — вазда̂н цвало!!

11. маја.

Зло без моме а благо с њоме.

Тешко дану без врлине
Тавној ноћи без милине;
Врлина је јарко сунце
А милина сјај месече, —
Тешко дану мени горе!
Горка мука жива ватра
Ал је горче растајање!
Сиње море дубоко је —
Ал је дубље јадовање.
Цича зима воду мрзне
Али јади врелу крвцу!

* * *

Код тог сунца није јада
Ведро пебо веселије
Јер ево ми моје моме!

17. јунија.

Момак у шуми.

Стоји момак у шуми
Благовањем онеми. —
Шумор шуме шумори
Па тај шумор говори:
„Јуначе млад јуначе
Да јадне сам ти среће,
Све што је лепа створа
Све љута је невера,
Од зелена ми бора
Најпосле црна гора.“ —
То је момак саслушао
Тужном шуму нарицао:
„Ој шумо густа шумо
Да благо благо теби,
Сва т' лепота нестаде
Црна гора остаде
Ал ето ти и блага:
Док је лета пролећа
Зелена си врлина
А са цветом милина.

Али јадан што ћу јадан
Моји јади све пиште:
Пролеће није цвеће
А лето није злато
Цвеће није ми цвеће
Ој увену ми срећа!

* * *

У тој шуми зеленој
На тој луци маленој
На камену студеном
Хладна вода жубори
Па тај жубор говори:
„Зло је, зло је, зло ми, зло!
Оде мени сво мило
Остаде ми воде мало
Сагориће моје лице!“
Њојзи момче беседи:
Не тужидер не тужи
У пролеће пуниш се
А у лето бистриш се
Али што ћу што ћу јадан:

Ја немам пролећа
Ја немам ни цвећа
Ја немам ни лета
Немам мојег злата
Ој увену увену ми срећа!!

У шуми „Крч“ 11. јулија.

Понуда ветру.

Ој ветру тији ветру
Да благо благо теби:
Ходаш — гледаш не виде те,
Велиш — дујеш, не знају те.
На земљи ти двори твоји
Домовина на висини. —
Тији ветру добро моје!
Далеко ли пути твоји
Велики ли јади твоји
Да те јадна не утрудим
Да ти јаде не узмутим?
Куда ходиш нек ти просто
Ал отиди једном месту,

Ту ћеш наћи бела двора
А у двору веља блага,
Ту ти друга домовине,
Бели двори биће гора
С неба звезда то ти друга
А ту ти је веље благо
Веље благо баш Златија. —
Тији ветру добро моје!
Тијо гледај добро глени
Да ли цвате љубичице
Љубичице плаве очи.
Тијо гледај добро глени
Румени ли се румен ружа
Румен ружа лепо лице.
Оком трени пак прегледни,
Мируједу л' њене груди
Болује ли њено срце
Мирише ли њена душа
Је ли цвеће моје среће?
Тијо реци па утеци
Од мене јој сво поздравље
А од бога сво веселье!

11. Аугуста 1847.

Мома па мома.

Није воде од изворне воде
Није слике без вилине главе
Није дана без јаркога сунца
Лепе ноћи без звездице сјајне,
Нема блага од камена драга
Нема лета без лепота цвета
Нит' је слада без челина сада
Ал Златија од овијех дража:
Њене речи извор су ми већи
Њена глава за виле је слава
Моме лице баш јарко је сунце
Моме око звезду је претекло
Јесте драже од камена драга
Левша мома од лепога цвета
А сва уста од меда су пуста!!

Љубазни растанак.

Како ти је зелен бору
Око тебе многа цвета,
Ал си стаса големога?
Глава ти је до небесах
Но је тешко небу доћи;
Глава ти је на висини
Па је тешко цвета видет' —
Лепог цвета бела света! — —
Сво ми цвеће баш од среће
Но ја имам мојег срца
На мом срцу један цветак
Поникнуо одрастио
А тај цветак науди ми, —
Румен ружа ови ми се
Посред срца заникнула
Те ми ружа омиљела.
Румен ружа замирише
Замирише божја душа.
Мирис иде до небесах
Мирис вида грдне ране

Ал сам један на далеко
Ја не видим мојег цвета
На њене што је, то ми зло је!

11. септембра 1847.

Вилино виловање.

Стоји вила на небесах
Вила збори о чудесах,
Редом ређа сва чудеса
Ређа краље ређа царе
Како који царевао
Како бија како ли је
Па сва чуда изређала. —
Једном рани бела вила
Свê се виле сакупише
Редом виле поседаше
Светле зборе починише —
Пак беседи бела вила:
„Од како је бела света
Нит ја чула већег чуда

Нити видок лепшег цвета!
Већем што је једно цвеће:
„Кад запупи лепо цвеће —
Вас се свете колебао,
Зарумени лепа ружа —
Вас се свете задивио,
Замириса божја душа —
Догоди се чудно чудо:
Ситне челе полетише
Долетише лепом цвету
Лепом ружом занеше се,
Гледом меда нанесоше —
Све туђовне одлетише.“ —
Тад се виле подигоше
Лепом збору захвалише,
Отидоше белом двору
Све на славу своје виле,
Јао одоше на далеко
А да виде моју вилу
Што је вила прорицала!
Дальне земље путоваше
Дивне виле задиве се —
А од цвета чудна злата!
Над дворе јој узлетише

Све те виле попеваше:
„Свако мило здраво било
А Златија наше злато
Наше злато богу мило
Нек је здраво и весело!“

25. Нов. у Новом саду.

Смрт Јосифа Јунгмана.

(14. новембра 1847.)

Догоди се чудно чудо!
Потавњело ведро небо
Црнија је црна земља,
Нит је сунца ни месеца
Нит на небу има звезде, —
Нестаде нам једне душе
Нестаде нам славске звезде. —
Славске душе процвилише
Сво се племе заплакало,
А од тешка славска јада
Разлише се славске сузе —
Црни облак развали се. —

Разведри се тавно небо,
Наша жалост вечна жалост
Тиша жалост — наста радост!
Засинуло јарко сунце
Сасуши нам славске сузе:
Јер на небу славском небу
Сјајила је наша звезда
Па та звезда сјаје вазда, —
Јер сад име чојка име
Славно име још славније
Светла дела још светлија
Мила душа још милија!

* * *

У облаку зашуштело
Закукале српске виле:
„Име Јунгман вечно име
— А за веља дивна дела —
Од Славена теби хвала
Међ звездама вечна слава!!“

Пуста жеља љута је невоља.

Да сам јадан сиви соко
Ја бих соко полетио
Долетио мојој вили
Загледуо њене очи
Напојио жудно срце. —
Да сам јадан студен вода
Ја бих вода протицала
Око двора кривудала
Измамио моју вилу
Не би л' вила ожеђњела
Напила се ником воде.
Тад бих с' вода заљуљала
Моју вилу пољуснула
Пољубио бело лице
Вас јој румен исисао
Загалио тужно срце. —
Да сам боже бела вила
Ја бих вила кликовала
Све бих виле упросила
За сестримство умолила
Не би л' тако уловио

Уловио моју вилу
Да јој видим беле груди
Да обманем њено срце.
Све бих срце позлатио
Срце срцу придод'о бих. —
Али што ћу — што ћу боже!
Нит сам јадан сиви соко
Нит сам студен тија вода
Нит сам боже бела вила
А то злато моје благо
Златија ми на далеко.

1848. 25. јунија за времена славенског сабора а при растанку из Зл. Прага.

Јади у болести.

Хој болести јадни госте!
Твоја браћа друге ћуди:
На видику здраво дођу
Здраво дођу здраво оду. —
Али теби нема друге,
С тобом двори увељени.
А без тебе лица ведра. —

Хој болести чудно путо!
Сад бих млађи полетио
Одлетио мојој вили
Надиграо журно срце,
Ал без пута без окова
Сапутане беле руке
Оковане брзе ноге —
Хој да боже веља јада!
Нити видим бела света
Нити берем лепа цвета,
Без милости у младости
Издануђу нестануђу. —

Хоћу песме попевати
Да не цвиле родитељи.
Не ћу јаде изређати
Да не трудим браће младе
Не ћу мому проклињати
Да јој сузе не досаде
Да је јади не угуше!!

Јуннја, у болести у Карловцима.

Момак у потока.

Протицала извор вода
Извор вода отицала,
А та вода пуна јада:
Код извора пуста шума
По извору зелен грање
Зелен грање овило се
Па је води додијало —
Нема моме њене слике
Да с' огледа и сагледа
Да се дичи извор вода
Кака мома по њој шета. —
Тад се јадан ја досетих
Сетио се баш Златије
Хој за воду извор воду
Красне слике и прилике:
Ту би лице умивала —
Обасјала извор воду;
Напила се извор воде —
Засладила хладну воду;
Запевала вилин песму —
Веселила беле виле.

Њу би виле накитиле
Њои би с' вода поносила. —
Ја бих тада засенуо
Засенуо украј воде
Закукао кукавички:
Не би л' она подигнула
Уочио њене очи
Па ја не бих уздисао!!

Аугуста на извору беочинском.

Кукавица јаде ређа.

Стоји јаук по гори зеленој
Стоји јаук све тужнији јада. —
У гори је дрвља свакојака
На врх горе липа поносита
Дрво липа сва се сасушила
Огрезнула у гърким сузама
Јера на њој тица кукавица;
Кука тица до црнога мрака
А од мрака до белога дана.

Када кука онда гора вришти
Кад заплаче онда гору суши —
А све тужан од љутога јада. —
Љука тица закукала правду:
Тешко трави без плахота дажда
Тешко свету без јаркога сунца
Тешко ноћци без месеца сјајна
Тешко срцу де је пуно јада
Увенуће нестануће боже
Све са јада и неволье љуте.
Тешко чојку који среће нема
У милости млађаној радости
Хоће њега преварити мома
Хоће њему увенити лице!!

Септембра у Беочину нап.

Љубазно подарје и љубазно уздарје.

Разведри се тавно небо
Огреја не божје сунце;
Но ето ти црна мрака
Црна мрака од облака,

У облаку зашуштело
Вас се јадан препануо
Све од веља чудна шушта,
Кад се јадан обазрео
Ал ето ти божје тице
Летом лете лепе тице
Летом лете долетише
Лепе даре донесоше:
Што су тице голубице
Носе тице румен ружу
Видох ружу ражалих се:
„Јао јадна лепа ружо
Тако лице моје љубе!“
Лете тице сојке тице
Носе тице љубичице, —
„Љубичице лепо цвеће
Левше очи моје љубе!
Но ви тице лепе тице
Полетите на далеко
Прелетите равна поља
Отидите мојој љуби
Моја љуба лепа створа
Племенита јесте збора
Над двором јој црни облак

Ту се сунце с' сунцем згледа, —
Ите тице полетите
Још узмите једно класје
Једно класје од шенице
Саплетите ситне венце
Уресите виле главу
Ославите моју славу!!

11. децембра.

Мушка клетва.

(1849.)

Још ћу једном да попевам
Да одланем мушком срцу
Да изређам мушке јаде.
Да одлакшам милост' бољи.
Баш милост ћу да оцрним
Да не трује луду младост
Да не мами хитре очи
Да с' не руга младом свету:
„Лепа мома лепо цвеће —
Ал то цвеће баш проклето.

Сва лепота љуто гвожђе
Вас је урес љути отров
Моме око отров стрела. —
Љуто гвожђе — не било га
Љути отров — усануо
Отров стрела — захрђала!
Јесте милост лепо цвеће
Ал је гърки њезин корен
Отроваће, угушиће,
Нестануће лепе среће,
Не било јој нигде трага,
Увенула поцрњела!!

1. марта.

С богом момо.

С богом с богом буди ми драга
С богом с богом лепа ми момо
С богом остај верна ми љубо!
Хој не смути милост ми бољу —
Не подижи дивно ти око
Да га јастреб не смлави лако, —

Хој не смути милост ми бољу
Не разведри сјајно ти лице
Ја на сјају на дивоту
Тица сова да се не мами
Бело лице да ти не грди! —
Хој не смути милост ми бољу
Не отварај медна ти уста
Да се зоља не мами пуста! —
Хој не смути милост ми бољу —
Не разгревај златно ти срце
У топлоти и у милини
Да с' не леже отровна гуја
Да не трује крвцу ти красну!
С богом с богом верна ми љубо
А невери не било ти трага
Не било ни среће ни мира!!

25. марта.

Жива мука.

Соко тица обољела љуто
Допанула баш проклетих рана
Без олова без пушчана праха
Устрељена прострељена горко.

Грдне ране а још грђи јади
Нити мину нити се видају
Без љубљена без момина ока. —
Соко тица процвињела горко,
„Боже боже да чудне ли муке:
Срце здраво а пуно је јада, —
Очи бистре, а пуне су суза, —
Душа светла, а пуна невоље, —
Тија крвца, а пуна немира,
Ој немиру јади те убили!
Ој да гърка јада са љубавце!
Јесте левши од лепога цвета
Јесте дражи од камена драга
Претежнији од сувога злата
Од пламена јесте ватренији
Јесте љући од отрова љута
Ал без моме жеженога злата
Милост боља баш жива је мука
Ој милости јади те убили!!

7. априла.

?

Ведро небо разведри се
Сјајно сунце лепо сјаје
Зелен трава зелени се
Лепо цвеће лепо цвате
Тији ветар тихо дује
Мирис цвеће замириса
Славуј тица лепо поје —
Све је здраво све весело
Код божија лепа дана
Код божије лепе славе
Сваке очи заблистале
Свако грло запевало
Сетило се своје славе
Младо момче своје моме,
Бере цвеће венац плеће
Венац вије драгу мније
Цвеће цветом да окити
Да је љуби да је грли.
Бира траву урокљиву
Траву моми намењује
Да уречe своју мому

Да се млада не превари
Да му милост не опрни!! —
Код божија лепа дана
Код божије лепе славе
У мом срцу до два јада
Ти ми јади љуто пиште
Још ме јади љуће тиште
У мом срцу две невоље:
Без замене без мог брата
И без моме и без мајке
Боља бољу надиграва
Ил овако ил онако
Ал ће боља надиграти
Сву ми срећу угушити
Црни облак настануће
Моје сунце потавнеће
Зелен младост поцрниће
Љути ветар задуваће
Разнеће ми мирис цвеће. —
Без замене без мог брата
И без љубе и без мајке
Љуте гује огрлиће
Љуте гује целиваће
Од милоште крвцу пити! —

Без замене без мог брата
Без љубавце и без мајке
Црна тица засадиће
Засадиће свако трње
С-тиме венац саплестиће
Тако тугу накитити
Тако мому заменити! —
Без замене без мог брата
Без љубавце и без мајке
Закукаће кукавица
Кукавица оплакаће
Окукаће моју срећу
Црни гавран заграктаће:
„Нестануло лепог цвећа
Од невоље увенуло
А од јада преминуло!“

О Ђурђеву дну у Земуну. 1849.

Књизи на углед.

(Гласи српске виле.)

Ево књиге ево блага
Ево мојег вељег злата!
Књигу пишем бога молим
Да поцвате српска срећа
Да нестане славска јада,
Поред сунца моме лица
Да ја згрејем младо срце. —
Књигу чатем у њој видим
Да је правда пострадала
Од невоље поцрњела
Да се коло обрнуло
Дошло дело на видело
У грешнике страва ушла
Зарад своје пусте воље
А уз вољу љуте грехе. —
Књигу гледам мому видим
Моју мому вереницу
Којано је виле друга
А од виле јоште лепша. —

Књигу гледам слово видим
Књиге слово моме око
Лепо слово лепо око
Тако слово тако око
Самцит бого поделио
А за веља дивна дела:
Не бил свет се намучио
Све од пусте многе жеље, —
Поред ока поред слова
На видело наишао
Де повазда сјаје сунце
Нема ништа до правице, —
Поред ока хитра скока
Момче мому сагледало
Младост милост уловила
Младо срце обољело
Румен' лице потавњело. —
Гледам редом, чатим речи,
Па се млађан досетио
У милости баш у речи
Да су моме варалице
Да су љуте пијавице, —
У милости баш у згледу
Моме рече — не изрече. —

Авај момо дивно злато
Намучи ме до зла бога
Не било ти нигда просто!
Ја те млађан написао
Сву лепоту олепшао
А врлину омилио
Па те момо душом звао
Штоно чојку живот даје
А велича божја дела! —
Јеси момо варалица
Ал је књига узданица
Хоће мому заменити
Јади јади додијаће!!

Јунија.

У сну драго у сну је и благо.

Јесте санак будала
А бог један истина
Ма мој санак милина
И с тога ми врлина. —
Једном нојцу преноћих
И тој нојци а у сну·

У сну мому огрлих
Све јој руке изломих
Бело лице ижљубих
— Пољуби јој бело лице
Пољуби је не обљуби —
Вас јој румен исисах, —
Дивно око испио —
Сво јој лице нагрдих, —
Русом косом сиграх се —
Русу косу замрсих, —
А од моме од диноте
И од тешке баш милоте
Вас се јадан изгубих
Сво ми тело претрну
Сво се лице разведри
Сви ми јади минуше. —
У тој нојци а у сну
У сну ружу задобих, —
У тој нојци а у сну
Златни прстен саглёнух
На прстену „златијнство,“ —
Од радости милине
Чудно срце куцнуло
Чудно крвца заигра. —

Ој ти ружо румена
Ој прстену злаћени
Залуд теби врлина
Кад за дуго не бија.
У сну бија врлина
Дању неста милина!!

У сну мило у сну је и било
А на јави притиснули јади!!

У Јаску. Младе недеље у ћелији.

Заклетва у милости.

Лепо цвеће поцватило лепо
На беломе на момином лицу.
Јесте тешко узабрати цветак
Још је теже саплетати венац. —
Дивно око засјајело дивно
Од дивоте гленути се не да.
Тешко соко уловио око
Теже оку сагленути око.
Ма ја хоћу узабрати цветак
А од цвећа саплестићу венац

Хоћу болан уловити око
С њим се хоћу поносити соко
Ма бих знао да бих погинуо.

* * *

Како право онако и здраво
А ти боже опрости ми душе
Нека милост у милости нађе!!

У планини на води дреновцу. Јунија.

Свашта туђој девојци.

Хао селе црна ока
Залуд теби сва лепота,
Залуд момку сва милота!
У милости у радости
Зла ти мајка до зла бога, —
Саглену те јадни чојко
Омили му твоје око
Заболи га чудна глава
Отежа му чудна глава
Те се теби њоме клања, —

Зла ти мајка до зла бога
У зао час је раздвојила
Што је давно омиљело
За чем срце обољело —
То ти мајка уклонила!
Двоји мајка душе нема
Не ће души места наћи!!

На утеху једном пријану Ш.

На месечини.

Ој увени лепо цвеће
Да не̂ врећаш младо жиће
Да не видим ту милину
Да не видим да се смутим
Што изгубих моје злато!
Зелен' траво поносита
Буди сада лековита!!
Сјај месече од поноћи
Буди мени у помоћи
Да сагледам стазицу
И ту сјајну звездицу,
У тој гори зеленој

Баш кад виле вилују
Да ми вилу пренесу,
Облаком је понесу
И менека донесу
Ноћу вилу да видим
Да јој срце прогленем
Нека јаде извида —
Нека бол̂а одлане
Нека срце не вене! —

На белој води у Јаску нам.

Опроштај и љубазно сјетовање.

С богом селе милена
Лица бела румена
Дивна ока вилина
Танка стаса јелина
Дуге косе свилене
Бела зуба бисера.
Пази селе милена
Да ти душа не вене!
Немој селе слађана
Да се милост измене

У невери милости
Душа ће ти пропасти! —
С богом данче састанче
Миловање гледање! —
Здраво ноћи, поноћи —
Здраво црна помоћи;
Ноћу мому видићу
У сну злато грлићу
У сну злато љубићу
У сну биће милости
Биће момо жалости
Што се ружа не свину
Уза младог ђетину
Да се ружа румениш
Уз млађана поносиш
И све љевше миришеш!
Хоће бити жалости
Што се злато свинуло
Уза старог ђедину
Као уз пусту ледину
Штоног јади намену
Те ти цветак увену!

* * *

С богом песмо злаћена
Све ти јаде изређах
Све ми јаде испева
Боном срцу одланух!
С богом песмо, запевај:
„Милост цвеће цватило
Ал са јада венуло!!

Аугуста.
У намастиру на месечини.

---

§.

Од милоте тешке слада
Вас се свето усколебао,
Млађан крвца узаврела.
Од милине од сладости
Један вели „преминућу“
Други вели „растопи се“
А ето ти већег јада
Што нестаде чудна слада
Те сви добро пожељели
Што на веке роковаће

Нигда не ће остарети, —
Од гада је много драже
А од слада много слађе!

На овчару планини
у путовању учитељском.

Мило за драго.

У поштењу у милости
Ја засадих киту цвета
Киту цвета одабрао
Лепим миром обасуо
Цвеће свету даривао
Лепу срећу изгледао. —
У поштењу миловао
За делање спремио се
Мојој души места наш'о;
Ал у свету у поштењу
Занихнуло свако трње
Сву ми ружу обрастило
Светло лице нагрдило
Запремило силу места
Засенуло дивну сјају
Сву врлину огадило. —

Тад се болан ја дочепах
Дочепах се грдна чкаља —
Поред руже засадио
Вас се чкаљем оградио
За јаднике припремио
Не би л' трње угушио
Сагледао јарко сунце
Лепу срећу домамио
Лепа здравља наносио
А Златију миловао! —

* * *

Јал ћу свету омиљети
Јал ћу света попљунути
Лепе моме изљубити
Обљубити нагрдити,
Не би л' тако наудио
Жао за срам повратио!

21. септембра.

На Забучју у Ужицама
као учитељ.

Ужичка успомена.

Ој Ужице гнијездо убаве
Пуно смока бијела сомуна
Тушта меса и рујнога вина
Пуно меда вилинога слада
Пуно крша и камена ледна
Пуно врела дебела залађа
Пуно слике за дивне хајдуке!
Но је теби сваколика мана
Што се чојко не питоми лако;
У камену и хајдучком гњезду
Врела крвца што је студенија
Штоно нојца јесте још тавнија
Штоно камен притиснуо зраку
Па је мучно сагрејати срца
Још мучније разведрити лица
Наносити здравља и весеља; —
Ој Ужице да богом ти просто
Јеси мала мене омиљела
Лијепо си послужила мене! —
С богом кршје и ледно камење
Дивно гњездо еља и ељуга

И онијех главатих совуља
Штоно саму опјевају тащу
Дивна чељад да се нацарују
Поштен чојко да мочиника нема!!

Ислужени учитељ.
У путу на рјеци Пакљешници испод
Маљена планине. 1849.

Лепо царство.

Де је боже моје злато
Да окусим божју милост?
Уз Златију де је чедо
Да порасте до коњица
Да ојача до сабљице
Да научи многе књиге
Да надигра сваку мудрост
Да растера густу тмину, —
Ја бих тада царевао
По свету се прегибао
Лако бих се примирио!

Уз двере Милана Топлице.

!

Jесте блато, свуда блато!
У души ми сјаје злато!!
Злато ми је оживило
Позлатило моје дане! —
И гле сунце сјајње сјаје
И душа ми веселија
И гле срце друкче бије! —
Идем бону да осилим душу
Да растурим гадну тмину
Да сасушим ритину
Да саградим градину
А угушим коприву!!

На путу ка Златном Прагу
24. новембра.

Буна на Маџаре.

На горици закликтале виле
Разигра се Србадија млада —
У Маџара уишла је страва —
Србадија убојата глава
Он се щали, па Маџара свали!

Плану Србин плану огањ живи
Гори огањ сагорио Маџар,
Од пламена запламтила Бачка. —
У Кикинди племениту граду
Подиже се бутунь Србадије
Узбуни се и сав Банат дивни. —
Пуче пушка усред Срема равна
Даде гласе по крајини дивној
Полетише соколови сиви
Подигли се крајишници љути
Подигли се као гладни вуци. —
Србин скочи а и Маџар кроchи
Ма је вила прискочила брату
Маџару је наудила вила
Србину је одланула душа!

У Зл. Прагу. Фебр. 1850.

Понуда вили.

Послушај ме бела вило
Сазови ми беле виле
Светле зборе почините
Саберите сваке силе

Претлените зелен' траве
Обиђите врзин' коло
Мелема ми саберите. —
Разболи се бела вила
Обољела дивна мома
Изнеможе ваша сеја
Замркну ми божје сунце
Обузе ме црна нојца. —
Прискочите беле виле
Понуде ми донесите
Извидајте њене јаде
Јер без миле лене виле
Де би ваше душе биле
Де би небу звезде сјале
Како би нам сунце сјало
Какво би нам лице било?

7. марта.

Сан Златијин.

Све од злата златне одре
У злато ми злато леже,
Уснило је лепо злато. —

Боравила моја вила.
У сну вила санак снила. —
У облаку зашуштело
Полетиле беле виле,
Долетиле беле виле:
Тијо! тијо! вила збори!
Наша вила санак снива!
Саслушале беле виле. —
Боравила бела вила
У сну вила санак снила,
Сагледала младо момче
Све му лице потавњело
Све му срце увенуло —
Све са виле своје миле,
И нестало младо момче.
На гробу му сунце сјало
У гробу му срце цвало
У гробу му лице ведро, —
На гробу му стоји књига
Даде срећа киту цвећа
И у кити и у књизи
Чати вила чати речи:
„У милости у младости
Додијала худа срећа!“

Чати вила рекали се
Жали вила сузе рони
Заболи је красна душа!
Хоће жртва да целива
Да одлане својој души, —
Уздахнула бела вила
На јави се препанула
Беле виле сагленула!
Одлетише беле виле
О сну виле збор збориле
Закериле својој вили —
Што не вида младо срце. —
Чудном санку зачудих
Што ме вила у сну снила
А на јави оставила.

У очи 13. марта.

Мајци на успомену.

Зазелени зелен трава
По травици роса паде
Засјајело јарко сунце
Порастила зелен трава
Заникнуло свако цвеће.

Ударио вијор ветар
Сагорила црна земља
Увенула зелен трава,
Прну тице у облаке
Шева тица запевала:
„Зелен трава — младо чедо
Роса росна — нега мајке
Уз ту негу а уз мајку
Порастило младо чедо,
Ал је рода урокљива
Сустиже га худа срећа;
Вијор дује — боља стиже
Црна земља — мртва мајка
Кука тица — чедо вришти:
„Ој без мајке — моје неге
Родили се моји јади, —
Ој без мајке моје дике
Прикрила се моја срећа,
Нестаде ми врле мајке
Расшила се веља радост.“

„Ој ти мајко слађана
Уз те цвеће цватило
Уз те срећа гојила

Без тебека све сироће
Све по свету без мирноће!“

На 40 мученика.

Божје боговање.

Кад је црна царевала тама
Црна нећца без видела бија
Онда боже видело си био
По виделу оживио свете
Божју милост осетио свете
Божјем делу задиви се свете
Од онда ти вечно име оста.

Кад је сунце обасјало таму
На сунашцу огреја се чојко
У души му заиграла милост
У милости још пригрли мому
Онда чојко осети се душе
Онда чојко започео дела
Одмах богу милостиви рече
Одмах божја велич'о је дела.—

Кад је сунца и месеца било
Кад су звезде на звездишту сјале
Кад је зелен поникнула трава
Кад је лепи поцватио цветак
Кад је црна зеленила гора
Кад је тица запевала песму
Кад је чојко разабрао речи
Кад се чојко осетио сили
Онда божју велико је силу
Онда своје ослободи душе
За слободу захвали се богу!

Кад на небу потавњело сунце
Црни облак обувао небо
По облаку потрчала кола
На облаку запламтио огањ
Из облака пролио се огањ
Из облака поцурила вода
Кад је чојко осетио силе
Виде чојко не мирују беси
Од те силе препану се човјек
Чојка душа на измаку била
Човјек сили приклонио главе
Онда боже свеможни си рече
Јер му душа на животу оста!

Кад се стари измениио свете
Кад је човјек преживео чуда
Младо момче сатленуло мому
Уза мому уловио милост
У милости пригрлио света
У милости започео дела
Својој моми верио је душе
У вереньу ослободи душе,
Вереница невера му била
Млађан момче обузели јади
Ражали се заболи га душа,
Онда човјек замолио бога·
Моли бога а добру се нада
Хоће бого помоћи му вазда
Хоће човјек осетити правду
Хоће млађан огрлити злато
Хоће своју веселити душу!

Ведро небо обузела сјаја
На свијету замириса' цветак
Човјек бога у виделу виђе. —
И ја хоћу изређати свашта
Да се види и дознаде свуда
Каква човјек починио чуда:
„Ухватио растворио небо

Сагрудио разгрудио земљу
Саледио растопио воду
Сажетао распирио огањ, —
Опет нова починио чуда
Хоће веља да види видела
Хоће бољма да огреје света, —
И стопиће растопиће зраку
Те ће тако наудити мраку!
Чудну зраку саградио кућу,
Те му мера и одмера сушу
Мери њему чудновату душу!
Растворио и створио небо,
Одвукао и довуко силу
Похватао све вилине траге
Како живе како светом миију.
Јесте човјек притворио муњу
Притвори је и шурује с њоме —
Пригрлио пољубио сеју —
Те јој младу залудио главу!
Јесте човјек надиграо грома
Те са муњом разговоре чини, —
Чудна сеја послужила брату
Те он здравља и поздравља Србе
Нек су здраво! нек душе не губе

За туђ[illegible]-а ду[illegible]но!
Момак здравља и поздравља њому
Да Златија де оде на небу
Нек је вере и у црном гробу! —
Чојко дивну саградио кућу
Дивну кућу у облаке диго
Са кућом се по облаку шеће
Лети чојко да прегледа звезде
Око звездах о сунашцу сања
Да походи да сагледа лице
Те да своје задовољи срце.
И са неба поручује чојко
Здравља злато и човештво здравља
Да ће скоро надлетити ждраља
Те ће овде бити чуда веља!
Полетиће, одлетиће злату
Хоће белу надлетити вилу
У облаку предобиће владу
Наудиће свакојаком гаду! —
Јесте човек растопио воду
Растопио и стопио воду
Нека виле нека свије знају,
Да им братац подватао замке
Да је боље [illegible] вирке, —

Воду вериге мечи по пари
Воду шири и с богом се мири
Јер је вили уштедио труде
Да му сеје од рада не луде! —
Распирио сагирио огањ
Огњем бије огњем мачe кује.
И огњем ће растопити света
Растопиће и стопиће света!

Јесте човјек починио чуда
Ал је своје раждутио виле
Хоће с' њему саковати узда,
Биће леле и помагај селе!

Страшна страва у душу ми дође
Страшна страва говорити моће —
Хоће с' моје сасушити пјесме
Хоће црна царевати тама
Хоће бели сагорети свеће
А од света биће пуно гара
Биће леле и помагај селе! — —
Биће, биће, биће нова јада
Ал ће нејица уплашити виле
Те у [illegible] пуче ми [illegible]
Хоће чојка [illegible]!

Ко би мени допашнући пег'о
Ко би сада још очима глед'о
Ко ће наше љуљушкати чедо?
Како ћемо одгојити чедо
Какве ћемо надиграти муке?
А како ћу до Златије доћи?

На васкрс римски!

На стази чуда.

По тој стази маленој
По тој трави зеленој
По тој мома пролази
Мома ходи цвати цвеће,
Хој да боже веље силе
Веље силе моје миле —
За ту силу виле знаде
За то мому огрлиле
Уз мому су виловаде!

Уз стазицу бели двори,
У двору су златни столи
Уз столове злато сједи
Злато сједећи сунце сјаје. —

[illegible] се с неба сунце
Рељнути се с неба сунце
За горицу сунце зађе
Рад жалости заплакан!

Ја сагледах танку стазу
И омили лепо цвеће.
Но стазици двору пођох
Да ја видим моје злато
Што је сунце надиграло!
Упутих се пођох јадан
Ал од сеје од диворе.
Ко ће сунце сагледнути?
Засенуле моје очи
Ја не могох белом двору
Ја не видох чудно злато,
Ој да јада вељег јада!

Ој стазице танана
Одведи ме до двора!
Ој ти цвеће румено
Кад милена пошета
Поздравље јој пријави!

А ти птицо жалена
Што ме [illegible],

Рано зором поранн
Ту на двору освени
Докле злато не сјаје
Да-те сјаја не збуни, — —
Пре уранка освани
Певај, јаде попевај —
Нек се јаду осети!

Зором 11. цветна.

Здраво Пуркиње!

Здраво здраво здраво си душо
Тако српске здрављају виле!
Здраво здраво! ослави Славу
Српске виле уресиће главу
Српске виле ославиће славу!

У „беседи мешанској"
4. априла.

70

Живот у сну.

(У сликарници у Зл. Прагу.)

Црна тишина обузела нојцу
Црни облак притиснуо небо
Вијор ветар растурио облак
У облаку засијела зрака
Сјај месече промолио лица
Сјај месече обасјао тишину.
За то време задиви се око
У поноћи на земљи је чудо:
„Разлила се пролила се вода
Тија вода узбуни се јади
Циња љуља и љута се пени
На тој води отисну се јунак
Млађан војно десио се туна
Хоће млађан да преброди воде,
Хоће млађан да он злату оде,
Хоће јадан да пригрли мому
Своју мому преко воде саму.
Хоће момак ал не море јадан
Црна нојца разведрит' се не да
Бујна вода пребродит' се не да.
Јадан војно процвилио јадно
У том јаду [illegible]лио санак

У том сну боравио санак
У сну војно боравио сневе:
Виде млађан свакојаке слике,
Златне сводове и здрађени двори
Сва милина десила се туна, —
Уз те дворе сјетују се виле
У том двору Златија је млада
Лепо злато обузело злато
Од лепоте гленути се не да.
Тако злато љубити се не да.
Но је војно умолио виле
Беле виле упустиле војна
Оде војно у дворове уђе
У том двору засјајело злато
Јадан војно у невољи бија
Хоће војно да сагледа мому
Хоће млађан да Златију љуби
Хоће њојзи да изређа јаде
Не би л' злато озлатило милост
Уђе млађан и љубавцу виђе
Веље злато засенуло око
Од милине заигра му душа
У милини наређао милост
Милост рече, не норече војно.

Ал се беле узбуниле виле
Све Златији у помоћи биле
Оде млађан нит' разабра речи
Оста јадан јошт пунији јада.

Лепи свете додијао војну
Са тим светом растаде се млађан
У милости немилост га снађе
У самоћи а у тавној изби
Ту је чојко ожаљевао жену
Лепи цветак јадан засадио
Рони сузе а заљева цвећа, —
Лепи цветак прегледао вазда
Уз гледање порастио цветак
Од тог цвећа саплет'о је венац.
Уз тај цветак љубио је злато
Таким венцем ресио је злато
Уз тај венац верно се љуби.
У самоћи а у тавној изби
Тако војно проводио милост.

У тој гори а на ладној води
Ту је чојко потражио лека
Ка студенцу донесио јаде!

Воду види, извор воду пије
Воду пије а љубавцу мије, —
Извор вода вереница љуба
Пије воду баш љубавцу љуби,
Извор вода заменила љубу:
Студен вода ледења од леда —
Моме срце од камена тврђе,
Ледна вода угасила жеђцу —
И љубавца згрејала би крвцу,
Извор вода баш пуна је меда —
Моје злато од меда је слађе,
Извор вода од бисера беља —
Моје злато од камена драга.
На извору напио бе воде —
У љубавце уловио милост,
Уз сунашце нападе га жеђца —
У милости обузе га боља!
Гори, пламен гори огањ живи
Млађан војно потрчао коми
Ал све пламен од милости веће
У милости све је огањ јачи. —
[illegible]

У самоћи а у тавној ноћи
Тако млађан пронађе милост.

Гори огањ гори изнад света!
Хоће човек угодити свету
Хоће своју заварати милост
Али не ће [illegible]лити јаде:

27. априла.

Громовина громе бије.

Распали се ражљути се небо
Додија му окорела суша.
Распали се ражљути се небо
Што је трави усхопнила душа
Што му жабље додијале дреке
Што му чојка досадиле муке!
Успали се у облаку зрака
Огањ живи на облаку гори
Те је онде сагле[illegible] чудо:
Пламен пламти муња муњу гони
У том трку запела за треску.
Од те треске запуштело небо, —
Сува треска упали се лако!
Пламти треска а на земљи вриска! —
У облаку [illegible] се свеће
Трчи, свете, [illegible]погаси огња!

И ту веља подигла се луна
На облаку провали се рупа
То је она громовине рика
То је она што жвиждуче цика!
Свете лије из каблице воде
Отуд она из облака вода!
Стоји цика стоји света вриска
Јесте дрека од веља лелека!!
Грми грми громовина јечи
Јечи, пичи, свуда страх је већи!

Громовник је од грмљаве јачи
Дивна своја обрнуо кола
Те се свецка утишала страва, —
Лепа сеја надиграла брата
Беле виле у помоћи биле
Те је милост разведрила небо
Сјајно сунце још сјајније сјало —
Пак смилуј се и Златије море!!

Баш у грмљавини 15. маја.

Изгубљено писмо.

Једном боже саградио света
У том свету наменио књиге
Да се знаде и да прича свете
Кад је боже оживио црва
Кад је црве окусио цвета
Кад је трава захранила стоку
Кад је стока послужила чојка
Кад је човек изумио слова
Кад је чојка оживила душа
Кад је момак омиљео мому
Те се човек приближио богу.

У слову би сагледуо очи
У слову би прихватио руке
Беле руке стиснуо би од муке!
Али где је она књига[illegible] ?
Зар се срећа осветити хтела
Да не видим оног бела света?
Ко би бога без виђења хтео
Ко би цвета без белога света
Ко би дана без сјајнога сунца
Ко би моме без момина лица.

Без момина [illegible] [illegible]!
Ко би својег [illegible] [illegible]?

Завера и сада и вазда.

И [illegible] [illegible]
Ја [illegible] милоф[illegible] градио
Белу [illegible] милов о
Вид[illegible] [illegible] се верио
Да поле[illegible]м свијета
Да о[illegible]рази[illegible] тавницу
Да огади[illegible] гадило
Да уз[illegible]сим човјека
Да ме хвали до вијека
Да у[illegible] мудрину
Да [illegible]уши[illegible] сву [illegible]

Ја ћу [illegible] [illegible]
Бол[illegible] [illegible]
Чојк[illegible] [illegible]
Бољ[illegible] [illegible]
Ред[illegible] [illegible]

Да је свуда топлије
И да свуде јасније
Зашто и то не свуде?

Неки хоће слободу
Ал на горњем том своду,
Неки хоће науку
Ал у ноћи у мраку
Да се очи не кваре
Да их сунце не пали
Да се нико не моли
Да га глава не боли!

Хоће хоће нек Славен —
Али нек је и мален!
Нек је нек је слободе
Али нек се не једе!

Неки вољу Србијства
Али вољу [illegible]!
Нека има [illegible]
Ал нек нема Душана,
Нека нема [illegible]
И нек [illegible] краљевари —
Хоће [illegible]
Ал не ће Обилића!

Они не ће Краљевића,
Што душмане бију
Никад не мирују!

Нек је док је милости
Хоће бити радости
Биће веља видела
Нестануће црнела!
Хоће бити и Хуса
Биће четког спаса!
И битиће цара
Да му нема пара!

Слушај боже ријечи!
Црну гору усрећи
Нек нам срећа доскочи,
Нека буде помоћи!
Нек је здрава Златија,
Кад сам ово допев'о
Сад ми јоште милија!!

Чудни свеци јунаци
Они хоће и бога
Ал му дају и рога
Да му сјају прикриле
А страшило омиле.

Многи душу круне
Ал кад једна свене
Те си косе чупе!
И женскиње воле —
Јер се богу моде,
И вољу слободу
Те је за то боду!
Они цара љубе
Јер ништа не губе
А за паре много маре!

У милости милија
У милости светлија
У милости дражија
Дражија је душа!
Биће онда свашта
Ал никад којешта, —
Онда и бог прашта!
Зар је чојко ништа?

Игра Златије!

Игра мома — весели се душа,
Игра мома — ведрије је лице,
Игра мома — надиграда виле
Те јој веље намениле јаде,
Хоће моју да осраме вилу,
Хоће злату да наносе вреда
Хоће светло да погрде лице
Хоће златно да огаде срце!

Како вила не би додијала
Кад се вили свуда венци свили
А те виле погрђене биле. — —
И било је и битиће вазда
Тако вечни наредио газда
Нека сунце на звездишту сјаје
Нек се свете од сунашца греје
Нек се месец по поноћи шеће
Нека ноћу он игру замеће
Нек се звезде по звездишту шире
Нека звезде црну нојцу мире
Али нек се око сунца врзу,
Свако живо нек се сунцу клања
Око сунца нек замеће игру. —

Јесте чудно погленути море
Де се јадник огрлио с њоме —
Обрне је а заврће мозак!
Јесте чојку смрзнуо данак,
Но ја не ћу замерити љуби
Што се млада на игришту сјаје —
Ко би сунцу замерио сјају?
Не ћу мојој замерити вили
Што се сунце на игришту врзе —
Око сунца игралишта свака
Ко би сунцу забранио скока?

Нека сунце нека сјаје злато
Нек сасуши свакојако блато! —
У свом скоку нек обрне зраку
Нек менека не гледа у мраку!
Нека нека не обрне вреће
Да ми јаде не нанесе веће!

Света милост.

Распали се чудни огањ
Засјајела чудна светлост
Настанула чудна врлост
Оживио лепи свете
Родила се чојна врлост
Појави се „света милост.“

Чудни жижак ражег'о се
Мален пламен запламтио
Ал је силу обасјао —
Оживио двије душе
Осилио двије руке
Разгонио свецке муке, — —
Жижак пламте, сјаје речи:
„Да ми мома хоће рећи
Не бих хтео њој утећи.“ —
Не утече, разгори се,
Разгори се силни огањ
Разведри се ведро небо
Настанула „света милост!“

Мален жижак, мален' свећа
Надиграла неба свећу. —

Дивна сјаја спроводила мому
У спроводу а својему дому.
Често сјаја починила чуда, [illegible]
Свету милост ражегао жижак.

Таке чуда још не знаде нико,
Јер је чудни сагорио жижак,
Опет нови подиг'о се крај [illegible]
Али жишку нек се кљања свако!

Да! да! жижак жишчић расцвао
И жишчић се промолио
Да спроводи дивну мому.

[illegible] жишчић се заплавио
Злаћији је засветлио
Осветлио златну стазу.

Чудни људи стазу газе [illegible]
И страшни је ови [illegible]
Не види се мален жижак
Не мож' злато кроз [illegible]!
Не мож' злато мене доћи,
Не види ми мален зрачак!

Хоћел [illegible]
Да спроводим љубавцу
Да омилим родиште
Да изберем станиште?

На свету Јовашку.

Жалост свуда.

Ој ти тицо малена
Што си тицо умукла?
Ој ти траво зелена
Каки јади притисли?
Зар те глава заболи
Те си главом клонула?
Ој ти цвеће љубљено
Што си лицем венуло
Што си лице прикрило
Зар ти сунце додија?
Ој стазице танана
Што си трњем обрасла
Зар се трњем поносиш
Зар ти трње омиље? —
Вели тица малена
Збори трава зелена

Вене цвеће драгано
Збори стаза тавнина:
Твоје лице омучено
Тебе јадна виђели
Тебе јади притисли
И нема ти радости. —
За то тица умукла
За то трава клонула
За то цвеће свенуло
За то трње порасло — —
Без Златије туровно!

На орловци 3. маја.

Сироће.

Де је мајка што рођила синка
Вољи сина а назвала „чеда“ —
Од милоте још нејаком чеду
Онде мајка наменила милост
Не би л' милост заменила мајку
И тек тако угодила рану.

Кад је мајка [illegible] душе;
Онда јоште црна нојца беше, —
Беше нојца, и остаде нојца —
Јер ја јоште не разведри лица
Без љубавце не разгреја срца.

Моја мајка у облаку спава
Мајку грле моје беле виле
Сада мајка, благосиља ранка.

На самрти не рече ми речи
На самрти не згледа јој очи.
Но ја своју обожавам мајку
У гробу јој желим земљу лаку
Да јој змије не увреде кости —
Захваљујем на вељој милости
Молим мајку да ми грехе прости!

* * *

Де је братац мој рођени брале
Што га здраве љуљушкале виле
Да га моје огрлиду руке
Да би моје одлануле муке?

Худој срећи изиђе за руком
Занела се за лијепим момком

Црна нојца се црнија ћерти
Тужка мома зародела, брате
Те га млада у свет однијела,
Да благује да царује војца,
А да њојзи не уграбим брата!
И кости му у земљицу отисла
Да их моја не поглади рука
Да га млада не опростим кући!
Однежа је закопала брата
Да јој млада не одведем драге!

* * *

Де је бабо, бабо силни
Де је они отац мили
Што га здрава оставио
Ни мртва га не нашао?
Зар му земља додијала
Те је кости изнесио
И у свијет отпутовао?
Зар му ђеца не милила
Те он кости уклонио
Да му кости не додрну?
Ко сажеже своју свећу
Да уклони бољу ћећу?

Ко приклопи бабу очи
Да остане у покоји?
Ко прекрсти бабу руке
Те опрости њега муке?

Силу света изгинуло
Сваки јунак сваком мијо, —
Силна пушка истури се
Силни душман навалио
Није л' баба уморио?

Умори га убио га
Не даде му бела круха.
Не даде му рујна вина!
Умори га убио га!
Мртва баба гура
У воду га тура
Да му гује мозак пију
Да му кости не мирују
Да му сине гроба не зна!
Да он сина не дозива
Да на гробу сузе лева
Да му сузом душу згрева!!

На гробљу „Волшане."

Потпис на Златијнство.

Не ће црно прихвати црно,
Не ћеш златно уписати име!
Ко би словца на црнилу пис'о?
Ко би радост без милости наш'о?
Које небо без сунашца ведро?
Која трава без росице цвала?

На румену писати се може! —
На тој књизи упиши ми име —
Уз сунашце мора цвати цвеће!
Уз звездице и појца се сеје!
У милости лако радост наћи!

11. маја.

98.

И науке дају дике.

Истицала дивна врела
Дивна врела утицала
Утицала сатицала
Те језеро начинила.
И ту виле броде броде
И ту виле платно беле
Копреном се обавиле,
Ал из воде извор воде
Провириле беле ноге
Те су момке занијеле. —
Силна ружа подигла се
Да сагледа беле ноге
И угледа дивне дојке, —
Таке сладе ружа хоће —
И тако је данак свиће
Што од скора забелио! —
Међ вилама вила била
Од вилах се усамила, —
И Златија копрен свила
Свинула га не скида га!
Кроз копрену лице вири —
Ја бих реко сунце с' раја

Хоће дану да угађа!!
И ту момче десило се
Стоји момче злато гледа
Што за сладе да не зваде
А у души сладе носи
Те се душом сва понеси —
Дуго време постајало
Нит се миче ни помиче
Јер јој гади не приличе! —
Уочи је млађан момче
Омиље му златна милость —
И тад мома чуда чини:
Копрен скину дивље сину:
Сину лице као сунце
Те лепотом и диботом
Занијела беле виле —
У земљици ником угледе
— За грехе се покајале! —
И јунака дивна момка
Без удице без мрежице
Јесте вила уловила
Похватала све врлине;
И јунака одницјела
На врзино вилах коло.

—. Дено вила збор зборила —
Да изберe дивна весла —
Да пребродн силне реке,
Да изабере дивно рало —
Те изоре бела света;
Да разсеје ситно семе —
Те засеје чудно цвеће,
Да нарасте дивна трава —
Те осудра чојка глава,
Да уреди леду мому —
Те уклони црну тињу,
Да разведри ту ведрину
Дено сјаје сјајно сунце
И сјајело и сјајеће
Сасушиће калужину
Саградити оградину,
Растерати кобилице
Да не трују отавице
И од цвета китичице,
И да буде љубазнице
Штоно душе осилиће
Левши живот омилиће!
И да буде љубазнице
Штоно чојка однијела

У облаке одиела те
Да та миле понаките
Да залију свои милином
Да огрију своиј врлином
Да удесе сву мудрину
Да је урок не сустигне
Црна тмина да премине!!

*
* *

Мома чуда [illegible]!
У врлини уживање
У милости дозревање
Дозреваће све науке
И битиће наше дике
Нестануће љуте муке
И нестаће јадне цике
А од гадне туђе пушке!

У белагерунгу Златијиства.

И несрећа срећу сречи.

(Г. А. М.)

Да ја видим беле виле
И да им је за ме стало
Пак да виле среће деле
Ја бих виле умолио
Да уделе твоје среће —
Било би ми силе веће
И цватило лепо цвеће
И ја не бих туговао
Веће вазда кликовао! —
Чојче и вилин љубимче
Веља ти је твоја срећа:
Уз љубавце ведрије је лице
Уз детенце веселије срце!
Та сети се она дана мила
Кад те вила срећом свила
Доносила све миразе
А са оне златне стазе, —
Доводила пријатеље
Све божије штоватеље, —
Уловила мому златну
Те ти лепи венац свину, —

Умолила белу вилу
Те родила децу милу
Умножила твоју славу
Уресила твоју главу.

* * *

У невоље без милине веље
И несрећа срећу сречи!
Знајдер чојче! ко ти песму рече
Вазда хоће да ти цвате цвеће!

На св. Антонија.

Рад погрде!

Спопаде ме нападе ме авет
Спопаде ме нагрди ми адет,
Мојем злату написо сам речи:
„И сунце ће обрнути скока
И цвеће ће увенути
И виле ће умукнути
Усанути сиње море
Ама не ће моја вера
Моја вера не згорева

Већ ме вера бољма згрева, —
Не топи се моја вера
Већ је мрзла и премрзла,
За неверу и не знаде!
Не рони се моја вера
Од камена јесте тврђа,
Од милине милија је
А боља је од врлине
Од гада јој нема трага!
И тако ми бог помого
Што пупољак саградио
Савио га увио га
Да сачува лепи цветак
Да га куга не умори
Да му лице не сагори
Не опадне не увене
Већем зелен да остане
Да дочека златна зрака
Зрака са Златије слика,
И да онда пупу симе
И да онда цвет развине
И да онда носи бреме! —
Зелена је зелен трава
Невина је моја глава!

Мирисаво лепо цвеће
До Златије нема среће !“
И тако ми Бог помого
Што од озго вазда гледа
Да ми вери нема гада ! !

Свашта али не којешта.

Црни столе злаћени соколе.
Црни столе подржи ми руку
Да допевам још декоју муку
Да се знаде али не издаде :

Има свашта има и ....
Има оне отроване змије
Штоно роду врелу крвцу сиса
Крвцу сиса па још тражи меса
Кости глође, те јој тако слађе !

Заменицо моја љубазницо
Али си ми јадна другарицо !
Брат ти пева а теби се зева
Брат ти виче од радости скаче
А ти јадна ни речице рече
Ти не рече, помози му свече !

Још је теби свакојака јада:
Уз љубазност љубазности није
И није ти побратимства права
До у Срба у веља јунака
Који вере у невери нема
Који крвцу за брата пројева
И што рече не порече никад!!

Глени глени кеца
Де улови зеца,
И на златну прагу
Починио кавгу
Све са луде главе
А са пусте славе, —
Гле! дође му гага
Те улови врага
Па оде без трага!

Једном мене огрејало сунце
И греје ме када чатим речце:
„Нек се вама свине венац славе
О јуначку и пјесничку главу,
У поштењу и науци среће
Па ће бити и радости веће!“

Не овако, но левше ми рече
И рече ми још златније речи:
„До две речи овде ћу вам рећи
„Буд'те блажен," пак сада ми с богом!"
И рек'о сам и вазда ћу рећи:
„Хој ти срећо црна срећо!
Нема блага без љубљена злата
Уда срећа без лепа цвећа!
Црна срећо не било те, —
Златија је суво злато
Златија је лепо цвеће!!"

„Хтео бих меда са злаћених уста
Без Златије оста глава пуста!"
„Удила ми науди ми ноћца
Огрли ме вереница љуба!"
„Црна смрти то је она снаша
Што се вазда моје среће маша
И домаши не промаши!"
То је моје, — а рек'о је Бранко:
„Та напи се брацо, напи винца пуста,
И насрка меда с' девојачки уста,
Чојку реко чоче, а ћушету ћуше, —
Сада вишњи боже смилуј ми се душе!"

Добротвори.

Сиротињо другарицо моја
Да је теби беле руке
Што од среће даје кључе
Да отвориш златна врата
И навадиш доста злата,
Нестало би сваке муке
Што намучи моја уста
Те ми многа песма суста!

Једна госпа срећу дала
Потера је дотера је
Да ми дође а не пође
Да ме знаде и познаде
Те да мене не издаде! —
И мушкарци све јунаци
Разажегли златну свећу
Да расветле лепу срећу —
Нек је цвета једног лета!

Хвала браћи на помоћи
На тој свећи мојој срећи, —
Јер сагледах многу сјају!
Док је браће биће среће!!

Ј. Ш. лекару!

И теби је поцватила срећа
Кад је тебе огрлила љуба
Кад је теби породила чедо
Са милотом уресила главу!
Нек је теби од менека просто
Нек је теби све до века лека.
Нек ти лека са момина лика
Нек је теби здравља и весеља!

На Јована крститеља.

Г. А. М.

Моја мала занела се глава
Те промаши ону зору дивну
Кад на небу сјајно сунце сину
Али веле са горице виле
Веле виле што ме песмом миле
У по дана јесте сјаја већа
У по дана цвати више цвећа
У по дана и срећа је јача!

13. јунија.

Души душе!

Не знам чојче де ти леже кости
Сузом бих ти у помоћи био!
Дивни чојче од велике среће
Што надигра оно златно срце
Што ижљуби оно златно лице
Што огрли ону златну мому, —
Дивни чојче од велике среће
Све нека је, нек је теби просто
Нек ти боже и сада поможе!
Но прости што вељу у милости
Не ћу твоје да узбуним кости
Ал бих хтео веренице љубе
Није треба да је јади губе!!
Твоја душа нек ми помоћ куша!!

На гробљу.

Јовану Колару.

Кад је славска заплавила зора
Кад је славска зеленила гора
Ти си лепи засадио цветак!

Поцватило твоје цвеће
Починило веља чуда
Донесе нам левше среће.

Славени те здрављају
Славиће те до века!

У беседи мещанској.

Госпођи А. М.

Лепа шћери још левшега рода
Здраво здраво здраво нек ти здравље
Нек ти здразља нек ти је весеља!
Божја душо од божија цвета
Каква тебе обузела срећа?
И тебе је омиљела вила
Кад је тебе твојом душом свила!

И тебе је огрлила вила
Кај је тебе лепи венец дала
Лепи венац са лепога чеда!
И теби је донијела среће
Кад ти душе поцватило цвеће!
Твоје цвеће од вечите среће!
Те ми тако омиљело жиће!
И с тога ти вечни венац вију
И ја хоћу да ти с' здравље мили
Да т' весеље твоју душу сили!—
И весела и здрава ми била
Не бил мене не бољела душа
И менека и твојега цветка
Лепа цвета од својега света!!

На св. Ану.

Збор славенски.

Сјајило је сјајно сунце
Ваке сјаје још не видох, —
Згревало је јарко сунце
Још овако не огреја, —
Зеленила црна гора

Још не бија зеленила
Штоно сада зазелени!
Цватило је лепо цвеће
Не поцвати ваки цветак!
Не забели ваки данак!
Веселиле с' беле виле
Не бијаху веселије, —
Нит зорила 'вака зора
Штоно данас зазорила, —
Данас свете задиви се
Што на небу сјаје сјаја
Какву свете не видео.
Што на земљи стоји хука
Чудни свете зачуди се.
И збиља се збило чудо
Јер са неба — божја сјела
Са сунашцем и зорицом
Спустила се чудна дева
На земљи се засевнуло
Све од сјаје од диводе,
И сва тмина разишла се
И та дева божја вила
Така дева збор чинила, —
Лепа Слава браћу здравља

Здравља браћу све рођену
Које бого помилово
Те их браћу искупио
Славски збор је наредио
Да осветла божје лице
А засрами кукавице,
Да умудри чудне људе
Што којешта залуд гуде,
Да полепша ови свијет
Да изравна све невоље
Да извида свецке јаде
Да окуси лепе правде! —
То је бого наумио,
На земљицу вилу спусти
И збор славски уредио! —
На збору су силна браћа:
Све Русини и Пољаци
— С' Висле, Буге и са Дњестра, —
Ту су Срби и Хрвати
— Са Дунава и са Саве, —
Све по реду сви Словинци!
Ту су Чеси и Словаци
— Са Влтаве и са Хрона —
И ту су ти Моравани

Са Мораве воде мутне, —
И још би их више било
Да је среће да је згоде! —
Сва се браћа искупила
Сјетују се славска браћа
Веселе се славске деве
Хоће бити лепе жетве, —
И Златија вили мила .
Са њоме се сестримила!
Братац брату јаде ређа
На јаднике тужбу дају
Што им крвцу исисали, —
Ал Славени срца блага
За јаднике бога моле,
Све им грехе опростили
Што Славене уцвилили! —
Љубила се славска браћа.
Сво се племе веселило,
Здрављали су белу вилу
Што им нова зора плави
И што њима сунце сину. —
И бог види чудна чуда
Де се браћа ижљубила
И бог браћи помогао

И сам себе веселио
Што сагледа славску слогу
И што види лепу зору
Што ће свету заплавити!! —
Тако бија и било би боље
Тек би свете позн'о света
Славену се захвалио
Што га мука избавио
Опростио свака јада.
Но се пакост узмутила
Црни даба не мирује
Додија му славска милост
Додија му свецка радост,
Он почини чудну пакост
Зажегао врашку свећу
Упалио многу кућу,
Запалио чудни огањ
Страшну лупу починио,
Чудни палеж сажегао
Подиже се црни облак —
Затмише се светле очи,
Затмила се светла душа
Загадио лепи мирис
Савенуо лепи цветак

Што је свету поникао
На славенском светлом збору —
У братимском договору!
Спустио се страшни облак
Од страшила бесна беса
Устрави се бела вила
Јер за пакост не зна милост —
У поноћи оде вила
Одскочила у облаке.
За облаком а у сјаји
Ту је вила бога нашла
И богу је тужбу дала:
Богу ређа све неправде
Што јој душман починио
И изређа чудну клетву
На душмање и крвнике
Што Славене измучили
Божју вољу прегазили!
Бог се јаду задивио
Опростио злобном врагу
Но је пакост утубио
Жао за срам повратиће!
Бог Славене ожалио,
Што су муке поднијели

И бог њима наменио
Левшу помоћ наменио! —
И та вила прорицала
У облаку закликтала:
„Наше виле биће веселије
Славске њиве биће зеленије
Сунце ће нам сјајње сјати
Брат ће брату још милији бити!
Хоће милост надјачати
Славене ће улепшати
Хоће врагу наудити, —
Иде коло наоколо
До'ће дело на видело!
Жао за срам вратићемо
Док је Срба и јунака
Тубићемо наше јаде!!“

25. јунија.

И првом и последњем лекару.

Разрезасте познадосте чојка
Ви сте свету светлост дали
Те господа тежакнику равна
И њихова смрадљива лешина
И у њих је јоште више смрада
Од живота госпоцкога гада,
И за то вам од менека хвала!
Ал се с вама ижљубити не ћу
Не ћу вама запалити свећу
У вас јесте чудновати адет
Изрежете нагрдите света
И тако ми нагрдисте лице.

Ја се с вама измирити не ћу,
Изрежете уморите чојка
И ви чојку затворите очи
И мртвацу дознајете боље.
Ви сте мртвом у помоћи,
А живоме баба сте смиљана!
За живота живота ми дајте
Не слабите не морите душе
Онда ћу вам опростити гаде! —

За лепоту за диботу
Ту вам ваша изнемогла сила
И за то вам не помогла вила
Што ми души омиљела
Єву диботу уресила
А видела донијела!

Један мени омиљео лекар
Што дознаде ону праву силу
По тој сили предаде се вили
Те му моја допомогла вила
И свака му оздравила глава
Штоно мало у песку проспава
Избије се извор водом хладном
Де је вила умивала лице
Даде лека за јуначко срце
Које срце по реду се влада!

Ја ћу лепа величати света,
Док је наша такова адета.
Хоће бити још левшега цвета
Те ће онда омиљети душа
Чојка душа биће веселија
И онда ће тек онда ће
Српска вила и смиљана

Левша здравља нанијети
Здравље чедо љуљушкати
Здравије ће здравље бити
За живота, без лекарска ножа!

13. кад је Пуркиње резао главу.

Смрт војводе Стевана.

У облаку и у црном мраку
Све је тијо све туровно седи
Нит се мичу ни помичу виле
Чудна страва спопанула виле —
Јал ће њима нестанути брата
Од хајдука, од дивна јунака
Јал Србијнству не ће бити трага —
Тако страва по души ми збори! —
У Србијнства у силна јунака
Силни јунак десио се туна
Брат је брату у помоћи био.
На косовом на широком пољу
Ту је јунак до јунака пао,
Брат је брату у помоћи био
И таки је останyо адет

У Србина у дивна јунака
Брат је мио које вере био
Када брацки чини и поступа,
Брат је брату поуздана рука, —
Те се данас искупила браћа
Здрављају се у лица се љубе;
Виђела се здрављала се браћа
Брат је брату још милији био!
Здрављају се сјетују се браћа
Сва се редом изљубила браћа
О јунаштву починише зборе
Изређаше јаде и невоље
Што у срцу окорели јади
Одкад братац не виђео брата
А туђинству гадио робље беше
Не имаше господара свога!
Сад се браћа нагледат не могу
Не могу се доста изљубити
Није шала сагленути брата
Разабрати здравља и весеља
И видети Србина јунака! —
Мало време тако постајало
Ал ето ти подиге се јунак
Јунак јаше на врану коњицу

Врана коња а од хитра скока,
Но се данас умирио коњиц
У коњица ушла је страва
Хоће својег изгубит' јунака
Њега веља спопанула боља!
Када војска сагледа јунака
Сва се редом азурала војска
Да сагледа и да види војска
Господара војводу Стевана
Што га српска одојила мајка
Што му српске омиљеле виле
Штоно Србу разоноди данак
Што ће Србу осветлати лице
Што би Србу веселио срце
Заменио царе и краљеве
Саградио задужбине српске
Извидао оне љуте ране
Од косова до данашња дана
Кад је Србу поглавица пао
Царе Лазо српска круна златна, —
Кад је Србин изгубио главу —
Кад му душман помрчао славу! —
Сад се с нова искупили Срби:
Србијанци на гласу јунаци

И Бошњаци од Босне поносне
Црногорци српски слободњаци,
Скупила се Бугарија млада,
Крајишници они љути вуци,
И са Бачке и Баната дивна
Сви од свуда скупили се Срби;
Хоће Срби да освете бабу
Што невољан оде црном гробу,
Хоће Срби војеводу главу
Хоће српску да понове славу
Хоће Србин да одане душом! —
Силни јунак десио се туна
У Панчева у српскога града
Јунаци су прекрилили поље
Коњици су посатрли траву
Пред војском се крсташ барјак вије
Под њим Србин најрадије бије!
Ту долази војевода Стево! — —
У Србина и било је свагдар
И било је и битиће вазда
У Србина лепи адет оста —
Да поздрави старешину главу, —
Сва се војска војеводи клања
Није шала војевода српска

Војевода поглавица прва
Војевода српска нова слава!
Господа му насрет излазила
Сву господу војевода прима
Рукова се изљуби се с њима. —
Својој војсци прича дела славна:
„Како бија и како је сада
Одкад српско помрчало сунце
На косову на том бојном пољу
Де је Србе изгубио цара
Својег цара славног господара! —
Војевода избрајао јаде
Кад је Србин без Србина био
И кад није слобоштине било,
И сад, рече, — засинуло сунце,
И Српско је засинуло сунце
И за Србе и све Србијанце
И за наше љуте Црногорце
Ваља нам се попаштити браће
Српско срце огрејаће сунце
Љевше среће донијеће сунце
Васкрснуће нашу српску славу
Разведриће нашу српску главу
Ојачати наше српске руке

Сасушити тешке српске муке!
И у гробу засинуће сунце
Мртвој браћи засинуће сунце
Огрејаће све јуначке кости
И тамо ће почините чуда
Хоће мртве подићи јунаке
Јунаци ће одахнути душом
Што је Србин до Србијнства доша'! —
Брат је брату у помоћ притеко'
Како Србин војевати знаде
О тому ће свијете причати
Хоће свете дивити се Србу
За Србијнство штоно губи душе!!“ —
Таке зборе војевода чини
Њега здравља сваколика војска:
Заурлаше бубњи таламбаси
Српска војска војеводу здравља! —
У јунака заиграло ерце
Није шала војевода Стево
Војевода и србаљска војска! — —
Све је било, и било је добро
И радости и жалости бија
И цвало је и вело је цвеће
Ал ће скоро потавњети сунце

Хоће Србу наудити гуја
Љута гуја што нам душу мори
Од косова до данашња дана;
Хоће Србе обувети тмина
Врела крвца згрушати се хоће
Од студена а од веља јада
Леден лед ће леденији бити
Увенуће савенуће цвеће
Без војводе не ће бити среће! —
Војевода прегленуо војску
Од радости заигра му срце
Чудно срце куца немилице!
Заиграло војеводско срце —
Заиграло — помогле му виле!
Заиграло — и здраво нам било!
Заиграло, доиграло игру,
Доиграло — убиле га виле
Доиграло — не било му просто! —
Војевода урокљива рода
Војеводу урок сустигнуо
Пред војском га урок сустигнуо;
Црна срећа урече му главу
Урече нам нашу вељу славу!
Здрав нам дошо војевода Стеван

Светло лице још светлије било
Тек му онда омиљела душа
Кад је српску прегленуо војску, —
Све јунака до јунака нађе
И он виђе да ће бити среће! —
Али куку и куку је Србу
Куку Србу од косова боја,
Не да нам се подигнути главе
Не да нам се наносити славе
Не да нам се огрејати душе, —
Тек што јарко засинуло сунце
Али јади! настануо мрачак
Помрчало наше српско сунце
Црна тмина прогутала Срба
У тмини нам преминула слава
Премину нам војевода Стево
Јесу беле насљутиле виле!!
Мртав Стево! војевода мртав!
Таки јади разнијели гласе!
У облаку закукале виле!
Рад жалости са војводе Стеве,
Нит је сунца ни месеца било
И ведро се намрштило небо
Студен зима студенија била

Цича зима премрзнула воду.
И српска је самрзнула крвца
И мрзла је и мрзнуће вазда
Док је Срба и док је душмана
Док не буде српска господара!
Српска војска војеводу жали
Силне сузе ронила је војска
Није шала поглавице нема
Са душманом војевати ваља, —
Силне сузе ронио је Србин
Да је сватит — би се река лила
Јер је Србу српска душа мила! —
Мртав Стево! војевода мртав
Мртва њега понијели Срби
Куку! леле! свуда вриска стоји —
Мора Срби укопати славу
Пак је Србе спопанула мука! —
И гле црна самрзнула земља
Самрзнула копати се неда!
Но земљицу оквасиле сузе
Српске сузе раскравиле земљу
Те у њојзи ископали раку
Ископаше, опеваше тело
Многи црнци а и свештеници, —

Патријаре свештеничка глава
Од јада га не мор' ни видети
Ал војводи црну земљу свети! —
Крсташ барјак над гробом се вије
Тако нам се српска слава вила!! —
Опеваше, целиваше тело
Мртву главу у земљу спустише! —
Крушедолу у том црном пољу
Ту нам леже војевоцке кости
Уз деспота Бранковића Ђурђа!! —
Куку, леле, свуда јаук стоји:
„Мртав Стево, мртва нам је слава!“ —

Јал ће Србин изгубити главу
Јал ће српску обновити славу
Таку Србин тврду веру даје!
Над гробом се заверила браћа
Хоће српску удвојити славу!!
Војевоцку подићиће главу!

Војеводо наша веља дико
Не издајо но уздајо красна
Бија соко мимо свих сокола
Штоно сашу омиљео сјају
А омрази ону црну тмину

Што убија и умара душе!
Војеводо опрости нам греке!!
А ја вељу и рећићу вазда
„Нек је теби црна земља лака!
У нас Срба вечита ти слава
Проклет био ко те не жалио!“ —
За менека још ти жива слава
Сад ти веља живакнуше дела
А од гада нема теби трага, —
Госпоштине не бија ти пусте
— Де нам није слике ни прилике —
Веће многе многе српске дике, — —
Тебе српска одгојила мајка
Тебе српске љуљушкале виле
За то твоја омиље ми душа
И никад ми омрзити не ће! — —

Да ожалим војеводу главу
За то Србин запев'о сам песму
Јадну песму — допев'о сам јиде! —
Док не буде нове српске главе
Не ће бити ни србаљске славе!!

25. јуниja.

Туга рад светине.

Рад светние а гадине
Рад својега душманина
Зацвиљело јадно срце
Би се камен заплакао
На јаде се ражалио,
Ал не може чојка срце
Нема срца да помогне
Да васкрсне лепа милост
Пак да види дивна чуда
И да буде блага свуда!
У невољи јади пиште:
„Свецка пакост — то ми бабо,
Невоља ми — моја мајка,
Туга ми је — љубазница,
А несрећа — заменица, —
То је мени брат и сестра
Црна земља црни гробе
И то ми је умирница —
За Златију то ми дају!“ —
У гробу ће сунце сјати
На гробу ће милост нићи

Свецку пакост сасушиће
Те јој не ће трага бити!
И по смрти цвет ће цвасти
Хоће свету мирисати
Пријавиће лепу душу.
Тај ће цветак злато тргат'
Златији сам наменио
Да си цветом душу сречи —
Нек по смрти нека има
Што би било за живота! —
И гле неке лепе речи
Ал нијесу моје среће:
„Српски народ — мој је бабо,
Славска земља — моја мајка,
Добра воља — мој је братац,
Поштење ми — моја сеја,
Моја милост — лепа мис'о
И то ми је љубазница
Златију ће заменити!“ —
Докле мисли, дотле љубе!
И гле! вазда мис'о мишљем
Те ја тако злато грлим
И грлићу и љубићу
Док је главе док је мисли

Не мож' свете наудити; —
Пакост ће се застиђети
Што поштење нагрдила
Левшем свету наудила
Те му не ће добра бити!

2. аугуста.

Лепши живот.

Од године до године
Ја умислих чудну мисао
Измислио чудне књиге
Не бил јаде уништио
Уговио лепој срећи!
Ја засадих чудно семе
Да поникне они цветак
Што би цвеће улепшао,
Замирис'о они мирис
Што би мирис надиграо
Разгонио гадна смрада
Усрећио лепа света
А Златију ославио —
Што ме златом подарила

Те ми злато души сјаје,
И што даде они зрачак
Штоно златан провирује
Кроз гранчице провирује,
У заходу зелен љуби
Пољуби га позлати га
И обасја зелен грање
И листиће позлатио
Те их сјаја обузела
Од сјаје су затрептили
Уресили зелен гору
Да милина погленути,
Од лепоте задиви се
Задиви се дивно срце
Кад заходи сјајно сунце
Те поздравља све горице,
И вери се љубазници
Да се њојзи сунце кори
Те за гору заилази!! —
Кад је сјајно зашло сунце
Кад је влада црне ноjце
Кад месецу мрачно лице
Када срце пуно јада
Што не љуби моме очи

Да му лагље у поноћи,
Што не има лепа злата
Да му с' вије око врата,
Тад саградих чудни жижак —
Са горице, вилин' куће —
Од Златије мојег злата
Дочепах се зелен' листка
По листу се роса сјала —
Сјала ми се моме сјаја!
Из тог листка жижак сплетох
Да на листку огањ палим
Да милости верим душе
Да расветлам чудну мисао
Што се давно утубила
У срцу ми заникнула,
Па да видим они пламен
Што ће пламен запламтити —
У милости и радости! —
Гле! на листку пламен пламти
Неки огањ ражега' се
Те у огњу чудна чуда —
Пламен пламти — чуда видим:
Гле! у огњу плаво пламти —
И ја видох моме очи

Којим свет ће прогленути, —
Видела се нагледати!
И гле! бела чудна зрака —
Уз белило нема мрака
И тако је бело лице
Од Златије од љубавце
И од дана — од видела! —
Уз белило румен пламти
И наврши сву диводу, —
Дивота је руменило
Са Златије златна лица —
Обиљежје левше среће! —
И на листку пламти огањ
Запламтила божја милост —
Још распали силни огањ,
Те сагледах већа чуда —
Како свете настануо
И како је пун диводе, —
Ал се свете изменио
Зарад људих промени се, —
И нестаде све милине
И настаде чудна стега,
Стегнула се чојка душа —
Јер је многи врагић куша —

И не чини добра дела
Јер не види добра дела —
И све свуда потавњело
Лепи свет се изгадио!
И нестаде све врлине
И потавни чудна сјаја
Али пламти силни пламен
Сатопиће леден камен,
У груди ми огањ гори
Хоће чуда починити, —
Тек прогори чудни жижак
И чуда је починио
Све са листка са пламена —
Са нарави а милости
Са поштења а врсности, —
И светлиће ваки жижак
Док је света док је века!
Кад запламти чудни жижак
Хоће чојка подепшати
Златију ће ославити, —
Хоће света позлатити
Као што злати сјајно сунце
Кад залази за горице
А поздравља љубазнице —

Да јој вазда светло лице
На дивану и на дому,
Јер је гада огадила
Јесте света омиљела
И виле је упросила
Да му виле дају силе
И да буде веће среће!!

5. ауг. у златној башти.

Није среће у несреће.

Oj Влтаво тија реко
По уву ми људи шапћу
Да је среће у несреће, —
На сјетање теби дођох:
„Дед Влтаво инак' теци
Дед потеци наопако
Као што тече моја срећа
С тобом ћу се изравнати
И свету ћу веровати!“
Но беседи тија река:
Реци сунцу да с' обрне
Ако сунце с пута сврне

И ја ћу се река сврнут
Хоћемо се изравнати
Свету ћемо наудити.

*
* *

Не мож' сунца обрнути
Не мож' реке упутити
Да потече наопако —
Није среће у несреће!

19. авг.

Јунгманови двори.

И било је двора
И битиће двора
Док је наша збора!
Но овака чуда
Још не бија нигда!
Није туна злата
Ни камена драга
У двору је ништа
До дрвета пуста —

И то дрво драже
Од камена драга
И то дрво сјајње
Од жежена злата!

На земљици никло
И нићиће цвеће,
По горици лете
Летиће соколи,
А и беле виле
Чедо су нијале,
И многа је мајка
Родила јунака —
Но овака чуда
Још не бија нигда!

Међу собом беле
Умислиле виле
Да у тмини црној
Разажегу лућа
И да чешком свету
Даду бољу мету. — —
У дворе малене
Мећ зиде дрвене
Спустише милине, —

И пониче соко,
Какви није нико, —
И отвори око
Да глене високо, —
Виде небо мрко —
Јесте пуно мрака
Од црна облака !! —

Растио је соко!
И мајка га вила
У повоје вила
Ал не бија свила!
И мајка га мила
У води леденој
У кади маленој
Јер не има мајка
Бољега дарка!
Дојила мајка
Својега ранка
Давала млека
Најбољег лека!
И тако је соко
Дорастио лако, —
Па онда га беле
Окупиле виле

И једном га беле
Однијеле виле,
На врзину колу
Дадоше му силу
Да и сваком црву
Даде неку мрву
Што омудра главу
И велича славу! —

Полетио соко
Подигао око
Виде се у мраку
А на белу свету!
Соко крила дигну
Сви облаци мину!
И на ведру небу
Учини сеобу, —
Он засија семе
Наста ново племе, —
Соко руку диже
А вила му стиже, —
И с неба му вила
У помоћи била, —
Он речицу рече
Сва тмина утече, —

Он у књиге пише
Те је рода више!
Свете књиге чати
Боља срећа цвати, —
И ето ти чуда
Што не бија нигда! —

Кућица малена
Посвуда дрвена
Одхранила сина
Пунога врлина
Да у сама цара
Не бија му пара!
Он отвори ока
И растера мрака
Да му нема трага
А да нам је блага!
Он се небу свину
Свету сунце сину!
Он разведри лице
Разигра се сунце,
И на земљи оста
Да је сјаје доста,
И да види свете
Какво цвеће цвало

И какво опало
Са малена двора
И худога одра, —
И да види чуда
Што не бија нигда!!

*
*   *

Сада цвета неста
Али мирис оста!
И мирис мирише
Те ојача душе!
И де бија суше
Сад је доста кише!
И уместо блата
Сад је доста злата!
И ето ти чуда
Што не бија нигда!!

8. септ. у Худлицама

Ново племе.

У Срба јунака
Што имаде брка
Црна му је коса
Голема је стаса
Он не има страха
Од пушчана праха!

У Србина права
Jесте мудра глава
И он пије вина
Те родио сина
Да улепша дворе
И да царство створе!

У чешког сељака
Има блага свака
Ал осташе уста
Без брчића пуста!

У Чеха је пива
Те је лепа дева —
Биће дивна снаша
Jер је рода наша. —

У Србина мрка
Родиће јунака
И битиће чеда
Да га свет погледа!
И битиће свашта
Док нам је јунаштва!!

У селу Српско.

Карлове куле.

Књиге веле да је било куле
Де сеђаху војеводе славне
И де бија свакојака блага!
Књиге веле и ево ми куле,
Њу градио Карле чешки краље, —
Јесте кула баш зачудо веља
Градио је саградио куле
Од камена на камену пустом
Да остану да причају дела
Како бија и како је сада! —
Беле куле имале дивоте
Какве бели не видео свете,

Беле куле имадоше злата
Док им бија рођенога брата,
Имадоше и камена драга
Док не бија ни једнога врага!
И ту бија и силна јунака
Штоно ноћу у поноћи вика:
„Даље даље — нек није невоље!“
Али сада у овому мраку
Ко би чешком годио јунаку!
Ćад су беле опануле куле
Беле куле ошле у облаке
Да причају многе тешке муке! —
И те беле поносите куле
Једно место прикриле су куле
Де се збила и збијају чуда
Но та чуда не знају се свуда! —
Има места де је хлада доста
И дрвета и камена ледна
Ту је места де је чуда тушта!
Успужах се, дочепах се брега
И па брду у-зеленом жбуну
Речцу рекох, а неко дорек'о,
Ја повиках, а неко довика,
Ја попева а неко допева:

„Oj Златијо!“ — неко рече — „,тијо!“
— Није тијо што је мени мило, —
„Дико моја!“ одговори — „,која!“
— Што ме кушаш што одавна знадеш! —
Ил је злато ил је бела вила?
Неко јесте што доставља тајне, —
Златија би милостива била
Би ми лепше разносила гласе, —
А и вила боље би ми рекла!!
Ражљутих се расрдих се љуто
Што ми неко нагрдио речи,
Те још једном попев'о сам гласно:
„Дева моја“ — одрече ми — „,аја!“
Инак реци убили те јади! —
„Венац свила“ — али јечи — „,вила,“ —
— Јесте вила но од виле левша. —
Тад се јадан ја досетих чуду
Видим виле да ту зборе чине
Видим виле сваке тајне знају
Но ми виле наудити желе
Да изрекнем ако нешто знадем!
Те ја опет једну речцу рекох:
„Место слада“ — јека јечи — „,сада“
„Многа чуда“ — јека рече „,гада“

„Туна доста“ — јека јечи — „,оста!“‘—
Разабр’о сам и сабрао речи
Ал у њима свеко ешта јечи
Препанух се и говорит’ преста!
Па потрчах низа брдо дивно
Да дохватим и ухватим виле
Не бил виле боље гласе дале
О Златијнству јали о Србијнству!
Ја потрчах, вила ми отрча,
Ја запитах а она ни јота, —
Исмеја ме — и бија ми доста!
Ја потрчах и потрчах дуго
И би мене заварале виле
До поноћи кад је њине моћи,
Те би мојој наудили глави; —
Но ме моја опомену вила
„Несу беле обамрле виле.
Бела вила море није шала!“ —
Онда рекох па брзо утекох:
„,Око града и зелена сада
Ту ме беле причекајте виле!“‘
На то беле запевале виле:
„У Карлове у те беле куле.
Бија блага и камена драга

Бија доста сада пуста оста, —
У поноћи у црној самоћи
У поноћи више ћемо рећи!“ —
Ја не могах дочекати виле
— Што не оста бија муке доста! —
Но нека је нек је здрава вила
Што менека нешто силе дала
— Да попевам да допевам песму! —
Но нека је нек је здрава вила
Штоно многе многе тајне знала
Многе знала и многе ми рекла
Речцу рекла па онда утекла!! —

15. ауг. после путовања.

Боља нева него дева.

Млада дева пусто чудо пева:
„Јесам млада, јесте моја влада,
Хоћу млада починити чуда, —
Моје лице укориће сунце,
Скрићу лице помрчаће сунце,
Без мог лица не ће бити сунца,
И без сунца увенуће цвеће!

Моје лице замениће сунце
Румен лице замениће цвеће
Биће јада док је моја влада!!“

Девя пева а не зна да снева
Не зна друга да се добру руга
Не зна млада да јој јадна влада
Без Златије да јој силе није:
Сунце сину сва јој влада мину
Тек што дану лице јој преплану,
Усред лета сагори јој цвета
Јадна млада де јој сада влада?
Ето њена једна грдна мана!
Сунце пођe а деву обиђе
Без ње сјаје те нам жито зраје,
Ето муке од девине хуке
Јадна млада де јој сада влада?
Сунце зађе, ал' левше изиђе
Но девојка увеля без момка —
Пак гле дева шта ли јадна пева?
Исмејах се насмејах се деви!!

Није дева но удова нева
Јадна нева јадне јаде пева:
„Удовицо сиња кукавицо

Ко би твоје омилио лице
Ко би твоје овољео срце
Твоја мука не доноси лека
Те ти лице не весели срце,
Бела рука не грли јунака
Место слада у тебе је јада
Ко би неве поред младе деве?

Срећа даде да се правда знаде
Срећа даде неки соко знаде
Да је нева лепша него дева,
Речцу рече нигда не порече:
„Удовицо моја сива тицо
Није твоје савенуло лице
Није твоје следило се срце
Твоје сјајно заишло је сунце
Сунце зађе жалост те обиђе
Твоја сјаја нешто се притаја
Ал гле рају причува ти сјају!
Лепи мирис он отиш'о увис
Те у души сваку пакост суши!
Твоје јарко заишло је сунце —
У години колко сунце мине?
Сунцес' смири но опет провири! —

Сунце пођe и тебика дође; —
Око сунца — ко не ведри лица?
И у сунца — ко не згрева срца?
Зар у лета да не има цвета?
Веруј злато јер невера несам
Беле руке угушиће муке,
За јунака ти си златна дика
У тебека за мене је лека
И у света биће новог цвета!

* * *

Злату рече не порече речи:
— Боље злато и поиздерато
Него сребро изнова ковано, —
Волим неве нег икоје деве
Не ћу цвеће а без моје среће;
Што је драго то је веље благо
А Златија вазда здрава била!

У Златијнству.

Кратки пути!

Тавној ноћи у поноћи
У том добу ко ће поћи
Ко би нама мог'о доћи
Ко би чуда починио?
Таке зборе правда чини
За неправду и не знаде! —
Неко рече па утече:
„Međ челама има зоље
Јесу челе, ал зло мисле,
Меда једу, али боду.
И у свету доста слада
Има слада, ал и гада,
Ноћу гаде пут путује
У самоћи он шурује
Да му свете зло не знаде.“ —
Јесте гаде пут путов'о; —
Многу пакост учиниће!
Ал у ноћи чудни пути
Не мож' главе подигнути; —
Потуца се пригибље се
Док најпосле углиби се! —

За ноћ правда и не мари
За видела воли дела,
За то гаду кратки пути,
Ноћу пође, некуд дође,
Ал и дође бели данак, —
Сунце сину, нојца мину,
На видело дође дело
Те од гада ето јада
У сјаје му владе није. —
И од зоље јесте боље
Јер жауком боду зоље, —
Оне боду, ал зло згоду
Кад опале себе свале
Те си тако шкоде јако!!

3. октобра 1850.

§§.

I.

Вук Вуковци Вуковарци пишу
Књиге пишу и новаца шаљу!
Хоће моја васкрснути књига
Хоћел' млада преживити гада?

II.

Глени брата што имаде злата
Не-ће књиге, јер воли вериге!

III.

Немам паре да за мене маре
Да је злата било би ми брата!

IV.

Дајте кесе, уловићу бесе.

V.

Ој матице куда дену новце?
Матичари чудни су врачари!
Шури бури, — нека свет се бури,
Кад је суше заливамо гуше.
А те књиге? нека нам сагњиле!
Буде л' смрада — имаћемо рада!!

VI.

И језика, — али нашег јека!
А тебика, — у нас није лека!

VII.

Равно равно, али за нас славно,
Право право, али за нас здраво!

VIII.

И војвоцтва! ал нашег госпоцтва!
И кнежине! наше постељине!

IX.

И војвода и српска господа!
Гле шта бунца та велика луда?
Тако веле, кад нам много желе!

X.

Дајте вере, али за невере! —
Видов дане, — залечи нам ране!

XI.

Златија млада јесте пуна слада!
Али де је влада у које је правда?
Ако нигдер није — ето ти ...... је!

Живом чојку не дадосте леба
Ни мртвому не китите гроба!
Над гробом ће порастити трава
Хоће певца поцватити слава, —
Многа ће се засрамити глава!

Предбројници.*)

Беч.

Високопреосвештени владика, Г. Платон Атанацковић. — Ђорђе Стратимировић, б. народни ђенерал а ц. обрслејтнант. 10 књига; — Г. Вук С. Караџић; — Др. Јован Суботић, б. народни саветник; — Др. Ђ. Стојаковић, б. нар. саветник; — Г. Јован Пасковић, б. нар. саветник и поклисар; — Ђуро Даничић; — Бранко Радичевић; — Г. Радичевић, б. српски министар; — Г. Мировић, — Владислав, — Величковић, — трговци; — Г. Рајевски, протопресбитер у послаништва руског; — Др. Ђ. Натошевић; — Др. Богољуб Ђорђевић; — Г. Јован Милекић, варадински мајор; — А. Јовановић, литограф; — Ђорђе Тамбурић,

---

*) Хвала овој г. предбројницима. Они својим предбројењем доказаше да желе просвету помоћи новцем. И за то штампао сам првипут њихова племенита имена. Другипут нек ми не буде од нужде да их штампам. Штампање стоји новца, а већ је задње време да се и у нас као у друга света продају књиге без предбројника. Ко није окусио јаде у штампању наших књига, тај не зна што су душевни јади. Књижевник пише за народ, а народни људи и не маре за њега. Наша књижевност по продаји јесте худа да јој хуђе нема. Књижевник боље да је и орач и копач нег што је књижевник. То су страшне али истините мисли. И док не поможемо и овој несрећи нема нама среће народне!!

И ову истину морадох рећи, не бил се нашло људи који би нам помогли књижевности. — Наша је матица зарад тога, — али наши матичари и не маре за народ!!

трговац панчевачки; — Јован Стефановић, ц. капетан а нар. мајор, 2 књиге; — Г. Петрановић; — Др. Јулије Радинић; — Др. Јован Светић Хаџић; — Петар Полит, трговац; — Мијо Полит; — госпођа Пасковићева и за кћери, 3 књиге; — госпођа Политовица и за шћер, 2 књиге; — госпођица Мина Караџићева; — Г. Др. Миклошић; — Г. Др. Теребелски; — Миливој Петровић, народни мајор; — Винко Пацелић; — Г. Др. Пацек; — Илија Захаријевић; — Г. Џехани Димитрије' велики купац; — Г. Васо Атанацковић, адвокат; — Г. Јован Станковић, б. народни секретар; — Г. Светозар Милетић; — Панта Јовановић; — Г. Захаријадес, фабрикант цвећа; — Михаил Михаиловић, трговац румски. 54 књига.

Вуковар у војводству Србији.

ГГ. Водхарт барон Проф Ирнички, — Васо Михаиловић, — Константин Михаиловић, скуп., — Ђорђе Михаиловић, — Тодор Михаиловић, — Тодор Петровић, — Ђорђе Бирра, — Стево Бирра, — Андрија Бирра, — Косто Бирра, — Косто Адамовић, — Светозар Панић, — Скендер Пантелић из Таварника, — Јован Пециковић, — Стево Мединац, — Сава Миић из Митровице, — Михаило Поповић, — Ђорђе Поповић, — Павле Поповић, — Гавро Теодоровић, — Тошо Станић, — Пајо Михаиловић, — Ђорђе Георгијевић, — Андрија Бакаловић, — Стево Боић, — Васо Романовић, — Андрија Поповић, — Бранко Вукашиновић, — Тодор Шевић, — Никола Арсенијевић, — Ђорђе Петровић, — Јован Лазаревић, — Никола Панајотовић, — Корнелија Кроновић, — Стево Ковачевић, — Андрија Димитријевић, — Ђорђе Стојановић, — Ђорђе Стаић, — Александар

Адамовић, — Божидар Миковић, — Александар Гавриловић, — Лазар Станић из Дероње, — Гавро Царевић, — Бранко Стојћевић, — Кузман Гергуров, — Јован Сарајкић, — Андрија Брамбергер, — Стјепан Матизевић, — Госпођа Љуба Пуклешева, — и Милана Јустина Михаиловићева, — Милан Поповић Топличић скупитељ, — Бранко Јовановић, — Јован Марковић, скупитељ.
53 књига.

Дубровник у Далмацији.

Плем. Г. Јеремија Гагић, надворни савјетник, каваљер и конзул руски. — Г. Ђорђе Николајевић, прото и свештеник; — Г. Божидар Жикавић, свешт. и учитељ; — Г. трговци: Христифор Пучић, Јово Шкуљевић, Христифор Појатина, Спиридон П. Опуић; — Александар Опуић, — Ђорђе Ковачевић, — Јово Бравацић, — Ђорђе Бравацић, — Михаил Комшновић, — Браћа Павловић, — Божо и Нико браћа Бошковић, — Јосиф Калик, — Николаје Путица, — Јово Лаиновић, 5 књ. скуп. 24 књига.

Златни Праг у Чешкој.

Г. Др. Вацлав Стањек, скуп. — Карел Праска из Будиња, — госпођица Ана Праска, — Г. Др. Јан Пуркиње, проф, — и син Емануил Пуркиње; — Др. Хелцелет, проф. у Брну, — Др. Хануш, проф., — Г. Фрањо Ладислав Челаковски, проф. — и син Ладислав Челаковски, — Др. Јозеф Фрић, — и син Антон Фрић, — Г. Антонин Марек, архимандрита и прота у Либуњи; — Г. Карел Винаржицки, прота у Тињи над Влтавом, — Јосип Враницани Добриновић из Хрвацке, — Јован Храдецки, млинар у Брешанима, — Вацлав Сук, сељак из Јарпица, — Г. Фрањо Шумавски, проф., — Г. Фрањо Ладислав Зап,

проф., — Г. Јероним Ербен, књижевник, — Г. Карел Хавличек, уредник Слована, — Г. Херменегилд Јиречек, — Г. Здењко Жвегел из Словеније, — Др. Јован Шпот, — Г. Дањеш и Г. Ф. Мудра, свешт. у Перуцима, — Ј. Станислав Швехла, бињежник у П., — Др. В. Душан Ламбл, — К. М. Ламбл, — А. Б. Коминек у Славјетину, — Г. Скухерски, — Емануел Тонер, — Г. Мијајло Панић из К. Србије, 2 књ., — Скендер Поповић, 2 књ., — Скендер Панаотовић, — Богобој Атанацковић, — Стево Каћански из војводства Србије, — Светозар Бојчетић, техникер, из Хрв., — Скендер Фапковић на Будчу, из Хрв., — Јово Ковачевић, — Стево Дракулић, из в. Ср., — Болеслав Іукшић, из Хрв. – Госпођица Софија Петровић. 45 књига.

Пожаревац у кнеж. Србији.

Г. Живко Ковачевић, скуп., — Г. Јован Радовановић, — Г. Јован Нешковић, — учитељи пожаревачки, — Г. Атанасије Урошевић, учит. шетоњски, — Г. Исак Поповић за сина Саву, учит. кушиљевачки, — и Петар Рајчевић, ученик у I. вр. грам. разреду у Пожаревцу. 6 књига.

Хајделберг.

Срби из кнежевине Србије, — Г. Ђорђе Бранковић, — Петар Протић у Берлину, — Ј. Ристић, — М. Лешјанин, 2 књ., — М. Јанковић, — К. Писаровић, — Р. Шарчевић, — Јеврем Грујић. 9 књига.

Шибеник у Далмацији.

Г. Тодор Шушић, прото и свештеник, — Г. Глишо Вуликовић, свешт. и учитељ, — госпођа Ана Симић, — госпођица

Милица Ковачевић, — Г. Никола Милетић, — Андрија Јовић, —
Спиро Поповић, скуп, — трговци! 7 књига.

Ужице у кнеж. Србији.

Г. Илија В. Наранџић родом из Ерцеговине, из требискога окружија, из села Грбеша, трговац и грађанин ужички. — Као учитељу пошладе ми у име једне јабуке зарад књига жути дукат. И писмо му јесте племенито какова још читао несам. Он вели: „Мене ћеш уписати на те књиге које будеш обиjелоданио. Само нек сам у броју међу људима. Тобож и ја бих желио човек да се зовем, пак како бог да!“ Његово остало писмо јесте још племенитије. Јест он сувише племенит. И за то не могу на ино, већ морам да споменем свету о њему, — јер ја штујем само племенитост душевну! 10 књига.

Г. Гаврил Ђ. Поповић, намјестник и свешт. ужички, — Г. Јефто Божовић, свешт. лужнички, — Г. Мато Крајиновић, бројач попеч. финансије, — Г. Михаило Новаковић, уч. I. разреда, — Г. Перо Мариновић, уч. III. разреда, — Г. Спиро Поповић, уч. чачански, — Г. Мато Поповић, механџија у владичиној кавани у Чачку. И он је човек мимо човека! 17 књига.

Познији из Зл. Прага.

Г. Вацлав Ханка, к. књижничар у чешком нар. дому; — Г. Јован Крејчи, проф.; — Г. Карле Шторх; — Г. Др. Ружичка; — Др. Хамерњик, проф.; — Г. Лебеда, пушака фабрикант; — Др. Ј. Новак; — Г. Јос. Вацлав Жак, фактор слагара у штампа[рији] Хазовој; — Г. Ворличек; — Г. Куба, — Г. Јосиф Сл[...] Уштецки; — скуп. Др. Ј. Ш. Свега 56 к[...]

Српска буквица

сравњена са неким славенскима.

Српски		Руски		Чешки		Пољски	
А	а	А	а	А	а	А	а
Б	б	Б	б	B	b	B	b

61

68 86 AA A 30

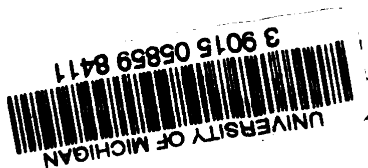
3 9015 05859 8411
UNIVERSITY OF MICHIGAN